

Beslissing op grond van ordinantie 12-6-2 op het verzoek van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Utrecht.

1. **De procedure**

- 1.1 Het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Utrecht (hierna: het RCBG) heeft bij brief van 2 januari 2014 aan het generale college verzocht om een beslissing op grond van ordinantie 12-6-2 over de vraag welk kerkelijk lichaam bevoegd is tot beoordeling van een door [T], gemeentelid van de wijkgemeente [TK], gemaakt bezwaar, bij het RCBG geregistreerd onder zaaknummer 047, inzake de benoeming van de voorzitter van het college van kerkrentmeesters van de Hervormde gemeente te [...]. [T] wordt hierna aangeduid als bezwaarde.
- 1.2 Het generale college heeft desgevraagd van het RCBG ontvangen:
  - de RCBG stukken in de zaak met nummer 047 en
  - de RCBG stukken in de zaak met nummer 045, welke zaak eveneens betrekking heeft op de onder 1.1 bedoelde benoeming.

Van deze stukken heeft het generale college kennis genomen.

2. **Achtergronden**

- 2.1 In zaak 045 heeft bezwaarde bij brief van 30 juli 2013 aan de Hervormde Algemene kerkenraad van [...] (hierna: de HAK) bezwaren kenbaar gemaakt tegen de benoeming van de voorzitter van het college van kerkrentmeesters. Naast bezwaren van procedurele aard heeft bezwaarde in die brief verontrusting geuit over de geschiktheid van de als voorzitter beoogde kandidaat, op grond van een aantal in die brief nader aangeduide feiten en omstandigheden uit het verleden. In die brief stelt bezwaarde: "Ik laat te uwer beoordeling of een persoon met een dergelijke instelling op zuivere wijze het belang van geheel Hervormd [...] inclusief de wijkgemeente [TK] kan dienen."
- 2.2 Het RCBG heeft bij einduitspraak van 24 oktober 2013 in zaak 045 de bezwaren afgewezen, omdat aan de procedurele bezwaren inmiddels tegemoet gekomen was door de HAK en omdat het RCBG niet bevoegd is over de persoon van de benoemde voorzitter een uitspraak te doen.
- 2.3 In zaak 047 heeft bezwaarde bij bezwaarschrift van 30 oktober 2013 bij het RCBG bezwaar gemaakt tegen het verzuim van de HAK om zijn bezwaren tegen de benoeming van de voorzitter, voor zover gericht tegen diens persoon, op grond van ordinantie 3-6-9 door te zenden naar het regionale college voor het opzicht (hierna: RCO). Bezwaarde heeft daartoe verwezen naar de door hem in zaak 045 ingediende stukken en aangevoerd dat met een herstel van de procedure zijn inhoudelijk bezwaar tegen de benoeming niet is weggenomen. De HAK heeft in reactie op het bezwaarschrift in zaak 047 aangevoerd dat hij, gelet op de hiervoor onder 2.1 geciteerde passage in de brief van bezwaarde van 30 juli 2013, niet tot doorzending naar het RCO gehouden was.
- 2.4 Het RCBG heeft naar aanleiding hiervan aan het generale college op grond van ordinantie 12-6-2 gevraagd of het bezwaar van bezwaarde ook is gericht tegen de persoon van de benoemde voorzitter en welk kerkelijk lichaam tot oordelen over deze zaak bevoegd is.

3. **Beoordeling**

- 3.1 Gelet op de in overweging 2.1 geciteerde passage in de brief van bezwaarde van 30 juli 2013 in zaak 045 bestond voor de HAK destijds geen aanleiding om die brief, voor zover daarin verontrusting werd geuit over de geschiktheid van de als voorzitter beoogde kandidaat, door te zenden naar het RCO. Daarbij wordt mede in aanmerking genomen dat de in die brief vermelde feiten en omstandigheden betrekking hebben op het verleden en in die brief geen duidelijk verzoek te lezen valt om de zaak met het oog op de voor de toekomst beoogde ambtsvervulling door de betreffende persoon voor te leggen aan het RCO.
- 3.2 Op grond van het voorgaande behoeft het RCBG in zaak 047 niet meer te beoordelen of de HAK in verzuim is geweest door de brief van 30 juli 2013 niet aan het RCO door te zenden.
- 3.3 Nu bezwaarde evenwel in zijn bezwaarschrift van 30 oktober 2013 in zaak 047 uitdrukkelijk te kennen geeft dat hij de bezwaren die hij heeft geuit tegen de persoon van de benoemde voorzitter aan het RCO wil voorleggen, dient het RCBG zelf op grond van artikel 2 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak dit bezwaarschrift door te zenden naar het RCO, ter beoordeling van de tegen de persoon van de voorzitter geuite bezwaren. Het RCO is op grond van ordinantie 10-9-1 het kerkelijk lichaam dat is aangewezen om kennis te nemen van bezwaren

tegen personen over onder meer vervulling van een ambt. Het is vervolgens aan het RCO om te beoordelen of er al dan niet aanleiding bestaat om de door bezwaarde tegen de persoon van de benoemde voorzitter geuite bezwaren te onderzoeken.

4. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- beslist op grond van ordinantie 12-6-2 dat het regionale college voor het opzicht in Utrecht tot oordelen bevoegd is ter zake van de in zaak 047 bij het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Utrecht tegen de genoemde persoon ingebrachte bezwaren.

Aldus gewezen op 13 maart 2014 door

mw mr M.G.J. Parkins-de Vin (voorzitter), mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft (secretaris), mw mr J.C. Nouwt, mr G.H. Bunt, ds L. Korevaar, ds J.C. Fockens, J.B.W. van Vark RA, mr C. Kool (toegevoegd lid), mr ing. M. Mouthaan (toegevoegd lid).

03/14

Uitspraak op het beroep van [R.] te [plaats]**1. De procedure**

- 1.1 Bij op 25 februari 2014 per e-mail bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) ingekomen beroepschrift met producties, aangevuld met een productie toegezonden bij brief van 20 maart 2014, heeft [R.] (hierna: de predikant) beroep ingesteld tegen de uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het GCA) gedaan op 30 januari 2014, gecorrigeerd bij de door het GCA op 6 februari 2014 gegeven herstelbeslissing, waarin het GCA oordeelt dat de predikant de Protestantse gemeente te [...] (hierna: de gemeente) niet langer met stichting kan dienen.
- 1.2 Bij verweerschriften, elk met bijlagen, van 28 respectievelijk 26 maart 2014 hebben de kerkenraad van de gemeente (hierna: de kerkenraad) respectievelijk het breed moderamen van de classicale vergadering [...] (hierna: het BM-CV) op het beroepschrift gereageerd.
- 1.3 Het generale college heeft kennisgenomen van de ook aan partijen bekende stukken die in de procedure bij het GCA zijn gewisseld.
- 1.4 Op 7 april 2014 heeft de mondelinge behandeling plaatsgevonden, waarbij aanwezig waren (i) de predikant en zijn advocaat, [P.], alsmede, vanwege gevoegde behandeling met de zaak met nummer 29/13, zijn raadsman, [V.], (ii) [Z.](preses), [V.] (adviseur) en [W.] (scriba a.i.) namens het BM-CV, (iii) [D.] (voorzitter), [H.] (ouderling) en [S] (raadsman) namens de kerkenraad en (iv) [P.], [V.] en [K.] namens het regionale college voor de visitatie Noord-Holland (hierna: het RCV).

2. De feiten

- 2.1 Gelet op hetgeen over en weer is aangevoerd en de overgelegde stukken, gaat het generale college uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van het beroep van belang zijn.
- 2.2 De predikant is sinds [datum] verbonden aan de gemeente.
- 2.3 Uit een regulier visitatieverslag van een gesprek met de kerkenraad eind 2010 blijkt enerzijds dat de predikant zeer gewaardeerd wordt en anderzijds dat er een gevoel van onbehagen bestaat.
- 2.4 In maart 2011 blijken binnen het college van kerkrentmeesters van de gemeente (hierna: het CvK) gevoelens van ongenoegen te leven over de predikant. In mei 2011 bespreekt het CvK de ervaren knelpunten met de predikant.
- 2.5 In de tweede helft van 2011 nemen de spanningen tussen de predikant en het CvK toe. Het CvK betreft de voorzitter van de kerkenraad bij de problemen.
- 2.6 Een bemiddelingspoging door een gemeentelid leidt op 6 december 2011 tot afspraken tussen de predikant en de voorzitters van de kerkenraad en van het CvK. Volgens de voorzitter van de kerkenraad beklagde de predikant zich echter binnen een week over hem bij een gemeentelid.
- 2.7 In een vergadering van het moderamen van de kerkenraad (hierna: het moderamen) in maart 2012 worden knelpunten in de verhouding tussen de predikant en de kerkenraad besproken in aanwezigheid van de predikant alsmede de toenmalige regionaal adviseur classicale vergaderingen in de regio Noord-Holland. Aan de kerkenraad wordt voorgesteld om een commissie van goede diensten (hierna: CGD) in te stellen, onder andere ter inventarisatie van de knelpunten. De CGD wordt in april 2012 ingesteld en bestaat uit drie leden waarvan de voorzitter niet verbonden is aan de gemeente. De overige twee leden zijn benoemd op voordracht van de predikant respectievelijk het CvK. De notulen van een kerkenraadsvergadering van 2 juli 2012 vermelden dat de CGD is samengesteld met instemming van kerkenraad en predikant.
- 2.8 In het eindrapport van de CGD van omstreeks 13 juni 2012 staat: "(...) dat de Kerkenraad noch het Moderamen als geheel blijkt geeft van een eendrachtige visie, niet als "eenheid" functioneert en daardoor in organisatorische zin onvoldoende krachtig en slagvaardig sturing geeft aan de gang van zaken. In de samenwerking met deze predikant, die ongebreideld voor zijn creativiteit en ondernemerschap de volle ruimte opeist, leidt dit herhaaldelijk tot aanvaringen en competentiekwesties. Door de CGD valt niet in te zien hoe deze Kerkenraad en deze predikant op hanteerbare termijn hun gedrag ten principale zo zouden kunnen veranderen dat deze

aanvaringen achterwege blijven. Aspecten van het optreden van de predikant oogsten lof, hij heeft kennelijk voldaan aan een aantal verlangens die indertijd leefden bij de beroepingscommissie. De samenstelling van de kerkgangers is daarbij wel evident veranderd, een hoger [...] villa-gehalte' ten koste van andere groepen. Dat is voor delen van de Kerkenraad een zorg (...). De CGD stelt voor op termijn afscheid te nemen op basis van een convenant.

- 2.9 Op 21 juni 2012 concludeert het CvK in reactie op het rapport van de CGD dat voor hem *"de rek eruit"* is. De kerkenraad wordt gevraagd te onderzoeken of een convenant haalbaar is en zo nodig het initiatief te nemen tot een *"ontvlechtigingsprocedure bij de PKN"*.
- 2.10 Tijdens een kerkenraadsvergadering van 2 juli 2012 wordt het rapport van de CGD besproken. De voorzitter van het college van diakenen van de gemeente treedt in verband met het rapport uit de gemeente (en daarmee uit de kerkenraad). Een voorstel om het vertrouwen in de predikant uit te spreken wordt in twee schriftelijke stemronden niet aangenomen, met negen stemmen vóór en negen tegen; ook de predikant brengt zijn stem uit. Op 6 juli 2012 adviseert de toenmalige betrokken regionaal adviseur classicale vergaderingen aan de voorzitter om buitengewone visitatie aan te vragen.
- 2.11 Op 30 augustus 2012 besluit de kerkenraad unaniem tot het aanvragen van tussentijdse buitengewone visitatie. Uit de notulen van die vergadering blijkt dat enkele kerkenraadsleden niet meer deelnemen aan het avondmaal.
- 2.12 Op 11 september 2012 start de buitengewone visitatie, uitgevoerd door het RCV. Uit het advies van 19 maart 2013 van het RCV blijkt dat sprake is van een diepgeworteld conflict binnen de kerkenraad met onoverbrugbare, tegenovergestelde opvattingen vóór of tegen de predikant.
- 2.13 Op 9 januari 2013 adviseert het RCV tot een verbetertraject, welk advies op 17 januari 2013 in de kerkenraadsvergadering in bijzijn van visitatoren wordt besproken. Volgens het RCV waren de reacties dermate heftig dat het de vraag was of de visitatie wel kon worden gecontinueerd. Het RCV schrijft op 20 januari 2013: *"Alle goede bedoelingen ten spijt is de samenwerking steeds verder onder druk komen te staan en thans tot een dieptepunt gedaald. Deze onmacht is niet slechts één persoon aan te rekenen maar is de onmacht van uw gehele kerkenraad. (...) Overwogen kan worden dat alle leden van de kerkenraad hun zetel ter beschikking stellen en dat een kleine kerkenraad/stuurgroep orde op zaken stelt en daarna een nieuwe kerkenraad samenstelt."* Op 31 januari 2013 brengt het RCV op basis van ontvangen reacties een tweede advies uit dat bestaat uit het aftreden van de gehele kerkenraad, inclusief de predikant, in combinatie met het vormen van een kleine kerkenraad voor een overgangsfase waarvan de voorzitter en de predikant geen deel uitmaken. In januari treden twee diakenen af.
- 2.14 Op 7 februari 2013 vindt een kerkenraadsvergadering plaats waarin de predikant verklaart dat hij zich gedwongen voelt uit te kijken naar een standplaats elders. Tijdens deze vergadering treden de resterende twee diakenen af.
- 2.15 Op een gemeenteavond van 4 maart 2013 legt de predikant een soortgelijke verklaring af. Volgens een verslag van de visitatoren van 26 juni 2013 is de kerkenraad het er op 7 maart 2013 over eens dat deze gemeenteavond dramatisch verliep. Volgens het advies van het RCV van 19 maart 2013 en een brief van het RCV aan de kerkenraad van 12 maart 2013 was sprake van een tumultueuze gemeentevergadering, met geklap en gestamp. Een gemeentelid stelt op 23 juni 2013 in een e-mail dat het door toedoen van een groot aantal aanwezigen een afschuwelijke avond werd waardoor een aantal aanwezigen voortijdig de vergadering verliet. De scribe van de kerkenraad treedt op 7 maart 2013 af. Hij verklaart dat hem uit de reacties tijdens de gemeenteavond is gebleken dat er bij velen een diep gebrek aan respect bestaat voor leden van de kerkenraad, de voormalige CGD en de visitatoren.
- 2.16 Tijdens de kerkenraadsvergadering van 7 maart 2013 besluit de kerkenraad, onder leiding van een van de visitatoren: *"Pas na het vertrek van de predikant treedt de Kerkenraad af. Solliciteer en vertrek op korte termijn."* Het daartegen door twee ouderlingen van de kerkenraad ingestelde bezwaar wordt op 24 mei 2013 gegrond verklaard door het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Noord-Holland (hierna: het RCBG). Op 19 maart 2013 concludeert het RCV dat de situatie in de gemeente volstrekt onwerkbaar is geworden en dat de verdeeldheid is overgeslagen naar de gemeente. Het RCV adviseert de kerkenraad een procedure ex ordinantie 3-20 te entameren. Op verzoek van voormelde bezwaarders beslist de voorzitter van het RCBG op 21 maart 2013 tot opschorting van verdere stappen door de kerkenraad teneinde te kunnen komen tot een procedure ex ordinantie 3-20 totdat het RCBG in de hoofdzaak uitspraak heeft gedaan.

- 2.17 Vanaf 14 maart 2013 is het BM-CV actief betrokken geraakt. In de daarop volgende periode hebben afvaardigingen van het BM-CV, bijgestaan door de regionaal adviseur classicale vergaderingen (hierna: de RACV), onder andere gesprekken gevoerd met het RCV en de predikant en een kerkenraadsvergadering bijgewoond.
- 2.18 Tussen 18 april en 4 juni 2013 wordt onderhandeld over een convenant dat was voorgesteld door het BM-CV met behulp van de RACV en met instemming van het RCV. De predikant weigert dit convenant te ondertekenen nu hij daarmee, volgens hem, zijn ontslagbrief zou ondertekenen. Hij stelt een alternatief convenant voor waarvan de strekking is dat hij op termijn een beroep in een andere gemeente aanvaardt en tot die tijd in de gemeente staat met een andere, om hem heen gevormde kerkenraad, zoals de predikant eerder op 8 maart 2013 aan de visitatoren had laten weten. Nadat dit voorstel door het BM-CV aan de kerkenraad is voorgelegd, wordt het door de kerkenraad afgewezen. In april 2013 treedt een lid van het CvK af in verband met de problemen.
- 2.19 Op 7 juni 2013 brengen het RCV en de RACV verslag uit aan het BM-CV over de stukgelopen onderhandelingen en adviseert het RCV het BM-CV om het GCA om een oordeel te verzoeken ex ordinantie 3-20, alsmede om de predikant op een zo kort mogelijke termijn vrijstelling van werkzaamheden te verlenen. Het BM-CV besluit op 7 juni 2013 het advies van het RCV op te volgen. Na de kerkenraad en predikant te hebben gehoord op 13 juni 2013, verleent het BM-CV de predikant op 14 juni 2013 met ingang van 18 juni 2013 vrijstelling van werkzaamheden op grond van ordinantie 3-19 tot het GCA uitspraak heeft gedaan op grond van ordinantie 3-20.
- 2.20 Op 17 juni 2013 verschijnt op de website die bekend staat onder de naam "[...]" een bijdrage met als titel "[...]" waarin gesteld wordt dat binnen de gemeente sprake is van een grimmige strijd over wat voor kerk men wil zijn.
- 2.21 Op of omstreeks 19 juni 2013 lanceert een aantal gemeenteleden en (voormalige) kerkenraadsleden een petitie tot redelijkheid en verzoening. Volgens hen zijn 283 handtekeningen verzameld van gemeenteleden en 66 van sympathisanten. De ondertekende petitie en een bloemlezing van in dat verband ontvangen reacties zijn aangeboden aan het GCA.
- 2.22 Tijdens de tweede gemeenteavond, gehouden op 26 juni 2013 onder leiding van het BM-CV, hebben het RCV en het BM-CV (eind)verslag gedaan van de visitatie respectievelijk de recente ontwikkelingen en besluiten met betrekking tot de gemeente. Een gemeentelid stelt op 3 juli 2013 in een e-mail dat door toedoen van de aanhang van de predikant de sfeer tijdens deze avond grimmig werd en verschillende mensen voortijdig de gemeenteavond verlieten. Dit gemeentelid spreekt van een duidelijke tweedeling. Het BM-CV stelt in zijn verweerschrift dat er aanhangers waren van de predikant, en dat die zich luid geroerd hebben. Volgens het BM-CV waren er echter minstens evenveel gemeenteleden aanwezig die grote moeite hebben met de predikant. Het BM-CV bevond zich volgens hem voor, tijdens en na de gemeenteavond onder de gemeenteleden en proefde daar de, naar zijn zeggen, totale verdeeldheid.
- 2.23 Op 15 juli 2013 ontvangt het GCA het verzoek van het BM-CV op grond van ordinantie 3-20-1.

3. Gronden van het beroep

- 3.1 De predikant formuleert in het beroepschrift acht beroepsgronden, welke erop neerkomen dat het GCA volgens de predikant ten onrechte (i) bepaalde feiten niet volledig of niet juist weergeeft, (ii) zich baseert op rapportage van de CGD en het RCV, alsmede op de eigen waarneming van het BM-CV, (iii) overweegt dat ordinantie 3-20 zo moet worden uitgelegd dat de gehele gemeente door de predikant nog met stichting moet kunnen worden gediend in plaats van een deel of de meerderheid van de gemeente, (iv) een onjuiste conclusie trekt uit de petitie tot redelijkheid en verzoening, (v) het her-visitatieverzoek van de predikant niet honoreert en (vi) geen rekening houdt met de financiële consequenties van losmaking voor de gemeente en de beginselen van goed werkgeverschap niet toepast.
- 3.2 Het RCV, het BM-CV en de kerkenraad hebben verweer gevoerd. Voor zover nodig komt dat hierna aan de orde.

4. De beoordeling

- 4.1 Indien door oorzaken gelegen bij de gemeente of door oorzaken gelegen in de persoon van de betrokken predikant of door andere oorzaken, in een gemeente zulke spanningen rijzen, dat de vraag rijst of de predikant deze gemeente nog langer met stichting kan dienen, kan het breed

moderamen van de klassicale vergadering op verzoek van de predikant, op verzoek van de kerkenraad of uit eigen beweging, gehoord het regionale college voor de visitatie aan het GCA vragen een oordeel uit te spreken (ordinantie 3-20-1).

- 4.2 Dat oordeel is volgens vaste rechtspraak van het generale college onafhankelijk van het antwoord op de vraag of en in hoeverre de predikant ten aanzien van de gerezen spanningen een verwijt treft (vgl. onder meer GCBG 08/04, 19/04, 15/04 en 04/05, en 08/11). Het oordeel mag niet verstaan worden als enige vorm van tucht; er wordt geen (negatief) oordeel over de betrokken predikant uitgesproken. De oorzaak van de spanningen kan ook buiten de predikant liggen. Om die reden kan in een voorkomend geval waardering bestaan voor het ambtelijke werk van een predikant terwijl tegelijkertijd geoordeeld moet worden dat hij de gemeente niet langer met stichting kan dienen (vgl. GCBG 11/08, 19/08 en 20/08). Om dezelfde reden is een dergelijk oordeel niet onverenigbaar met het oordeel dat de desbetreffende predikant voldoet aan het profiel waarop hij in het verleden is beroepen. Waar het immers om gaat is of de (inmiddels) gerezen spanningen – waardoor dan ook veroorzaakt – van dien aard zijn dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen.
- 4.3 Een deel van de door de predikant in de toelichting op de eerste beroepsgrond gestelde feiten, zoals omtrent zijn verdiensten, de waardering voor zijn ambtswerk, dank- en steunbetuigingen voor hem, het voldoen aan zijn beroepsprofiel en de aard van het vertrek van eerdere predikanten uit de gemeente, wat daar verder ook van zij, is om die reden terecht door het GCA niet betrokken bij zijn oordeel. De overige van die feiten heeft het generale college, voor zover voor de beoordeling relevant en voldoende onderbouwd, weergegeven in onderdeel 2 van deze uitspraak.
- 4.4 Ook de (nadelige) financiële consequenties voor een gemeente van een oordeel ex ordinantie 3-20-1 zijn niet relevant voor de beoordeling van de vraag of er spanningen zijn gerezen in de gemeente waardoor de predikant deze niet langer met stichting kan dienen. Voorts zijn de regels van het burgerlijk recht in de verhouding tussen de predikant, de gemeente en de Protestantse Kerk in Nederland, en voor zover relevant voor de procedure ex ordinantie 3-20, niet van toepassing, alleen al omdat geen sprake is van een arbeidsovereenkomst. Voor zover de achtste beroepsgrond uitgaat van een andere opvatting, stuit deze hierop af.
- 4.5 Bij het beoordelen van de aard van de spanningen is de toedracht daarvan van belang nu met name daaruit kan blijken dat de hoop dat de predikant ooit nog goed in de gemeente zal kunnen functioneren (deze met stichting, dat wil zeggen opbouwend, kan dienen), heel klein geacht moet worden, zoals is vermeld in de toelichting op ordinantie 3-20. Daaruit valt af te leiden dat voor de vraag of er grond voor losmaking bestaat, tevens van belang is de verwachting omtrent het toekomstig functioneren van de predikant in de gemeente (vgl. GCBG 09/09, 10/09 en 11/09). Bij die beoordeling kan gewicht worden toegekend aan de bevindingen, conclusies en aanbevelingen van derden alsmede aan de aard, het aantal en de duur van bemiddelingspogingen door hen, met name door het regionale college voor de visitatie.
- 4.6 De tweede en derde alsmede, ten dele, de vijfde en zevende beroepsgrond komen er echter op neer dat volgens de predikant geen acht mag worden geslagen op de rapporten van de CGD en het RCV en evenmin aan bemiddelingspogingen door hen.
- 4.7 Wat betreft de CGD, overweegt het generale college dat de predikant heeft ingestemd met de samenstelling van de CGD en heeft meegewerkt aan haar onderzoek. Het generale college is niet gebleken dat de CGD partijdig of vooringenomen was, haar mandaat te buiten is gegaan of haar onderzoek onzorgvuldig heeft verricht. Hetgeen de predikant te dien aanzien heeft aangevoerd, over de twee, met tegen hem gekante kerkenraadsleden gehuwde leden van de CGD (waaronder het op zijn voordracht benoemde lid), de 'ontslagaanzegging', aansturing door de voorzitter van de kerkenraad en de reden voor het teruggeven van haar opdracht door de CGD, is, gelet op de gemotiveerde betwisting door de kerkenraad, de rapportage van de CGD en de notulen van de kerkenraadsvergadering van 2 juli 2012, onvoldoende onderbouwd, en laat om die reden de waarde van de rapportage van de CGD in deze procedure onverlet. De onder nummer 10 van het beroepschrift samengevatte klachten stuiten hierop af.
- 4.8 Wat betreft het RCV, stelt de predikant onder andere dat (i) de afspraken door het RCV telkens werden bijgesteld, (ii) het RCV niet de hand heeft gehouden aan een van haar eigen adviezen waardoor de kerkenraad in overwegende mate kwam te bestaan uit tegen de predikant gekante leden, (iii) de gemeente niet vooraf gekend en gehoord is over losmaking van de predikant en dit in strijd is met artikel VI lid 5 van de kerkorde, (iv) een door een van de visitatoren geformuleerd besluit door het RCBG is vernietigd, (v) het RCV de redenen waarom de

- predikant volgens het RCV niet te handhaven zou zijn niet heeft onderbouwd en (vi) het RCV optrad met 'kokervisie' en partijdig was.
- 4.9 Het generale college overweegt met betrekking tot deze bezwaren als volgt. Dat de afspraken door het RCV volgens de predikant telkens werden bijgesteld, is een consequentie van de escalerende spanningen (zie hiervoor, in r.o. 2.13-2.16) en, zoals het RCV in zijn pleitnotities bevestigt, daarmee samenhangend voortschrijdend inzicht. Gelet op die spanningen in de gemeente, kan niet geoordeeld worden dat het RCV in redelijkheid niet tot zijn adviezen had kunnen komen. De motiveringsklacht van de predikant onder nummer 19 van het beroepschrift strandt daarop. Dat een door een van de visitatoren geformuleerd besluit door het regionale college is vernietigd, doet hieraan niet af. Uit het verloop van de adviezen blijkt bovendien dat het RCV, in tegenstelling tot wat de predikant stelt, niet partijdig was of door 'kokervisie' beperkt werd. Het betoog van de predikant dat de kerkenraadsleden die hem steunden zijn afgetreden voordat andere kerkenraadsleden dat deden, wat daarvan ook zij, kan niet tot het oordeel leiden dat er sprake is geweest van partijdigheid aan de zijde van het RCV. Voorts is het niet in strijd met artikel VI lid 5 van de kerkorde dat de gemeente niet vooraf gekend en gehoord is over losmaking. Dat artikel ziet op besluiten van de kerkenraad. Ook het op dat artikel gebaseerde bezwaar dat het BM-CV niet heeft overwogen om vooraf een gemeenteavond te beleggen, stuit hierop af. Gelet op de lange voorgeschiedenis van de spanningen binnen de kerkenraad en het feit dat tijdens de eerste, tumultueuze gemeenteavond, op 4 maart 2013, de door het RCV over de predikant geuite beschuldigingen niet zijn medegedeeld, kan niet gezegd worden dat deze beschuldigingen de spanningen hebben veroorzaakt of doorslaggevend zijn geweest bij de escalatie ervan. Dat het RCV volgens de predikant niet met veel personen uit de gemeente, buiten de kerkenraad, heeft gesproken, geeft geen blijk van onzorgvuldigheid. Aangezien de spanningen aanvankelijk geëscaleerd zijn binnen de kerkenraad, en eerst gedurende de visitatie voor de visitatoren zichtbaar zijn overgeslagen op de gemeente, kan niet gezegd worden dat het RCV in redelijkheid niet tot deze aanpak heeft kunnen komen. Dat daardoor positieve reacties over de predikant niet in de rapportage van het RCV zijn opgenomen, vindt onvoldoende steun in het advies van het RCV aan de kerkenraad van 9 januari 2013 en de brief van het RCV aan de predikant van 10 januari 2013, welke beide als bijlagen zijn opgenomen bij het advies van het RCV aan de kerkenraad van 19 maart 2013.
- 4.10 Uit het voorgaande volgt dat het GCA terecht zijn oordeel mede gebaseerd heeft op de rapportage van de CGD en het RCV, en dat ook het BM-CV mocht uitgaan van de rapportage van het RCV. De derde en, voor zover gebaseerd op bezwaren met betrekking tot de CGD en het RCV, de tweede beroepsgrond stuiten hierop af en hetzelfde geldt voor de vijfde en zevende beroepsgrond voor zover deze voortbouwen op die bezwaren.
- 4.11 De vierde en zesde alsmede, ten dele, de tweede en vijfde beroepsgrond baseert de predikant op de vele gemeenteleden die hem steunen. Zakelijk weergegeven, stelt de predikant dat hij de gemeente met stichting kan dienen omdat een (grote) meerderheid van de gemeente hem steunt, te weten 80%. Daargelaten dat de predikant dat percentage, gelet op de gemotiveerde betwisting door de kerkenraad en het BM-CV, onvoldoende heeft onderbouwd, overweegt het generale college te dien aanzien als volgt. Indien er geen reëel perspectief is op een wezenlijke verbetering in de betrekkingen tussen de predikant en (een aanmerkelijk deel van) de kerkenraad, en om die reden sprake is van een situatie waarin de predikant de gemeente waaraan hij verbonden is niet langer met stichting kan dienen, dan spelen de precieze aantallen voor- en tegenstanders van de predikant in de gemeente geen rol (vgl. GCBG 08/04). Het door de predikant bestreden oordeel van het GCA in rechtsoverweging 4.24 van de uitspraak moet worden verstaan tegen de achtergrond van het voorgaande en leidt niet aan een motiveringsgebrek.
- 4.12 Dat er in het onderhavige geval geen reëel perspectief op een wezenlijke verbetering bestaat, blijkt uit de volgende omstandigheden:
- 4.12.a Indien kerkenraadsleden tussentijds aftreden vanwege spanningen die rijzen tussen de predikant en (een deel van) de kerkenraad, is dat – op zichzelf genomen – een ernstige indicatie dat er sprake is van een zodanige breuk in de vertrouwensrelatie, dat voortzetting van de werkzaamheden van de predikant in de gemeente niet mogelijk is. Zodanige spanningen zullen immers een weerslag hebben op het leven en werken in de gemeente waarvan de leiding aan de kerkenraad is toevertrouwd (vgl. GCBG 08/11). Het onderhavige geval – waarin vanaf juni 2012 tot en met april 2013 zeven van de negentien kerkenraadsleden zijn afgetreden in verband met de spanningen in de

gemeente en waarin die spanningen blijkens het verloop van de gemeenteavonden hun weerslag hebben gehad op het leven en werken in de gemeente, tot in de media – strekt hiervan tot voorbeeld.

- 4.12.b Uit de omstandigheid dat vier bemiddelingspogingen zijn mislukt, door achtereenvolgens een gemeentelid, de CGD, het RCV en, wat de convenantvoorstellen betreft, het BM-CV, en waarbij ingeval van de CGD en het RCV in het bijzonder gesproken kan worden van ernstige en intensieve pogingen, moet worden afgeleid dat de hoop dat de predikant ooit nog goed in de gemeente zal kunnen functioneren, zeer klein geacht moet worden. Hieruit volgt ook dat het GCA terecht het verzoek om her-visitatie heeft afgewezen.
- 4.12.c In het algemeen zal verdeeldheid binnen een gemeente, in de kerkenraad of daarbuiten, een bedreiging vormen voor de roeping van de leden in de gemeente om pastoraal en liefdevol naar elkaar om te zien en elkaar op te bouwen in geloof, hoop en liefde (vgl. artikel XII lid 2 van de kerkorde) en om die reden relevant zijn in het kader van de beoordeling van de aard van de spanningen ex ordinantie 3-20. Het is niet te zeggen welke omvang of aard een fractie of verdeeldheid moet hebben om van doorslaggevende betekenis te zijn voor de beoordeling van spanningen in het kader van ordinantie 3-20. In het onderhavige geval is evenwel gebleken dat in de gemeente spanningen zijn gerezen die verdeeldheid hebben veroorzaakt die dermate wijdverbreid en intens is dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen. Gelet op het aantal aftredende kerkenraadsleden en het verloop van zowel de kerkenraads-vergadering van 7 maart 2013 als de gemeenteavonden, elk afzonderlijk, strekt de verdeeldheid zich uit van de kerkenraad tot in de gemeente. Hieruit volgt ook dat het BM-CV, wat de tweede gemeenteavond betreft, uit eigen waarneming heeft kunnen opmaken dat de gemeente in tweeën is gespleten op de persoon van de predikant en, zoals het BM-CV zelf overweegt, niet op zijn kwaliteiten.
- 4.13 Alle overige klachten van de predikant, waaronder dat slechts sprake was van een bestuurlijk conflict, wat daar verder ook van zij, stuiten hierop af.
- 4.14 Uit hetgeen hiervoor is overwogen blijkt dat geen van de beroepsgronden het beroep kan dragen en dat het beroep om die reden ongegrond verklaard moet worden.
- 4.15 Tegen de bij de uitspraak aan de predikant verleende termijn van zes maanden waarbinnen hij zich tot het daarin vervatte oordeel van het GCA kan voegen, en welke termijn afloopt op 1 augustus 2014, is geen beroep ingesteld. Het generale college ziet geen aanleiding om deze termijn ambtshalve aan te passen en zal deze daarom handhaven.
- 4.16 Tenslotte overweegt het generale college dat de verdeeldheid in de gemeente mede veroorzaakt is door significante diversiteit onder de gemeenteleden. Vanwege de taak van de kerkenraad leiding te geven aan het leven en werken van de gemeente, is het met name zijn verantwoordelijkheid te voorkomen dat mede door dergelijke diversiteit spanningen rijzen die een bedreiging vormen voor de roeping van de leden in de gemeente om pastoraal en liefdevol naar elkaar om te zien en elkaar op te bouwen in geloof, hoop en liefde, en daarmee kunnen escaleren tot zulke spanningen dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen. Als ambtsdrager deelt de predikant in de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voor de opbouw van de gemeente (vgl. artikel V lid 2 van de kerkorde).
- 4.17 De kerkenraad, met inbegrip van de predikant, is er in het onderhavige geval niet in geslaagd zulke spanningen te voorkomen. Het generale college vat het in zijn verweerschrift geuite voornemen van de huidige leden van de kerkenraad, met uitzondering van de predikant, om af te treden na deze uitspraak van het generale college, hoe deze uitspraak ook zou uitvallen, op als erkenning van deze gedeelde verantwoordelijkheid. Het generale college spreekt de hoop uit dat de rust binnen de gemeente zal wederkeren.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van [R.] ongegrond;
- bevestigt de uitspraak van het GCA gedaan op 30 januari 2014, gecorrigeerd bij de door het GCA op 6 februari 2014 gegeven herstelbeslissing, met zaaknummer 13/05;
- bepaalt ingevolge artikel 11 lid 6 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak dat de termijn binnen welke de predikant de gelegenheid heeft zich door het aanvaarden van een beroep of door een verzoek om ontheffing van de werkzaamheden dan wel van het ambt

naar het in de uitspraak waarvan beroep vervatte oordeel te voegen, afloopt op 1 augustus 2014;

- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 30 april 2014

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin (voorzitter), mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft (secretaris), mw mr J.C. Nouwt, mr G.H. Bunt, ds J.C. Fockens, ds L. Korevaar en mr ing M. Mouthaan.

04/14

Uitspraak op het beroep van [L.], [S.], [Z.] en [Z.]1. De procedure

- 1.1 Bij op 9 april 2014 door het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) ontvangen beroepschrift met bijlagen hebben [L.], [S.], [Z.] en [Z.] (hierna: appellanten) beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Gelderland (hierna: het regionale college) gedaan op 5 maart 2014 en verzonden op 11 maart 2014 (hierna: de uitspraak). Daarin verklaart het regionale college ongegrond de bezwaren ingesteld door appellanten tegen een besluit van de algemene kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...] (hierna: de AK respectievelijk de gemeente) van 24 september 2013 inzake de verkoop van het kerkgebouw de [A-kerk] te [...] (hierna: het bestreden besluit).
- 1.2 Bij verweerschrift van 3 juni 2014 heeft de AK op het beroepschrift gereageerd.
- 1.3 Het generale college heeft kennis genomen van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.
- 1.4 Partijen hebben niet verzocht om een mondelinge behandeling en het generale college heeft geen aanleiding gevonden hiertoe ambtshalve over te gaan.

2. De feiten

- 2.1 Gelet op hetgeen over en weer is aangevoerd en de overgelegde stukken, gaat het generale college uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van het beroep van belang zijn.
- 2.2 In 2011 brengt het Kantoor Kerkelijke Goederen (hierna: het KKG) een advies uit over de verkoop van alle vier de kerkgebouwen van de gemeente ten noorden van de [...], te weten de [A-kerk], [B-kerk], [C-kerk], en de [D-kerk]. Het KKG adviseert onder meer om een van de kerkgebouwen als laatste te verkopen zodat als de andere drie kerkgebouwen verkocht zijn, besloten kan worden of het vierde kerkgebouw verbouwd wordt of ook wordt verkocht.
- 2.3 Eind 2012 besluit de AK tot verkoop van alle vier de kerkgebouwen; hij wil vooraf geen keuze maken in de volgorde van verkoop, juist ook om elk kerkgebouw dezelfde kansen dan wel bedreigingen in het verkoopproces te bieden. Bovendien was de AK van plan om een geheel nieuwe ontmoetingskerk te bouwen, op een nieuwe locatie. De AK heeft de gemeente in dit besluit gekend en gehoord, met inbegrip van het voornemen om een geheel nieuwe ontmoetingskerk te bouwen.
- 2.4 Op 19 augustus 2013 neemt de AK kennis van het advies van het college van kerkrentmeesters van de gemeente (hierna: het CvK) om af te zien van het voornemen van de bouw van een geheel nieuwe ontmoetingskerk op een nieuwe locatie. In zijn vergadering van 24 september 2013 neemt de AK dit advies over en besluit om de nieuwe ontmoetingskerk te realiseren op een bestaande locatie, door nieuwbouw of verbouwing. Het perceel van de [C-kerk] komt daarvoor niet aanmerking omdat het te klein is en de [A-kerk] valt ook af omdat over de verkoop van dat kerkgebouw op 24 september 2013 reeds overeenstemming was bereikt met de koper.
- 2.5 Per 1 oktober 2013 is de [A-kerk] verkocht onder voorbehoud van goedkeuring door de AK en het regionale college voor behandeling van beheerszaken. Het regionale college voor behandeling van beheerszaken heeft bij brief van 13 november 2013 vastgesteld dat zijn goedkeuring niet verplicht was.

3. De gronden van het beroep en het verweer

- 3.1 Volgens appellanten had het regionale college hun bezwaren gegrond moeten verklaren om de volgende redenen:
  - 3.1.a Het bestreden besluit is genomen in strijd met de kerkorde omdat de AK op grond van ordinantie 4-8-7 dan wel artikel VI lid 5 van de kerkorde de gemeente had moeten kennen in en horen over het bestreden besluit. Het regionale college heeft ten onrechte geoordeeld dat kennen en horen niet nodig was omdat het bestreden besluit een uitvoeringsbesluit is van het eerdere besluit van de AK, uit 2012, tot verkoop van de vier kerkgebouwen. Dat eerdere besluit behelst slechts een voornemen tot verkoop. Als het bestreden besluit slechts een uitvoeringsbesluit zou zijn, dan zou de AK de bevoegdheid hebben om te verkopen tegen welke condities dan ook en dat kan niet de strekking van de kerkorde zijn. Bovendien week het dermate af van het eerdere besluit

- dat het ook om die reden niet langer beschouwd mag worden als de uitvoering daarvan. Het eerdere besluit behelst immers verkoop van de vier kerkgebouwen in combinatie met het voornemen van nieuwbouw van een ontmoetingskerk op een nieuwe locatie. Bij het bestreden besluit werd juist afgezien van dit voornemen. In plaats daarvan kiest de AK voor realisatie van een ontmoetingskerk op een bestaande locatie. De (locatie van de) [A-kerk] of [C-kerk] komt daarvoor niet aanmerking omdat deze reeds (onder voorbehoud) verkocht is respectievelijk het perceel daarvan te klein is. Met hun beroep keren appellanten zich tegen dit voortijdig buitenspel zetten van de [A-kerk].
- 3.1.b Het bestreden besluit is genomen in strijd met de kerkorde omdat de AK op grond van ordinantie 4-9-4 bij verkoop van de [A-kerk] de (wijk)gemeente een plaatsvervangende voorziening had moeten bieden.
- 3.1.c De AK had - bij een afweging van de betrokken belangen - in redelijkheid niet tot het bestreden besluit kunnen komen omdat hij het CvK de verkoopprijs van de [A-kerk] hebben gebaseerd op een twee jaar oude taxatie, zonder onafhankelijke en deskundige hertaxatie door het KKG. De verkoopprijs van € 625.000 is aanmerkelijk lager dan de door KKG in 2011 getaxeerde waarde van € 970.000.
- 3.2 Appellanten wensen met hun beroep te bereiken (i) dat de vier kerkgebouwen op gelijkwaardige wijze geïnventariseerd en geselecteerd kunnen worden zonder blokkade door verkoop en (ii) hertaxatie door onafhankelijke deskundigen van de kerkgebouwen die (uiteindelijk) verkocht worden waarbij vanwege de drie stromingen binnen de gemeente ook de keuze voor behoud van twee kerkgebouwen open zou moeten blijven.
- 3.3 De AK heeft de volgende verweren aangevoerd:
- 3.3.a Het bestreden besluit is een uitvoeringsbesluit waarop ordinantie 4-8-7 niet van toepassing is. Voorts ontkent de AK dat sprake is van een majeure beleidswijziging. Het uitgangspunt van het bouwen van een nieuwe kerk op een nieuwe locatie is weliswaar verlaten maar met de intentie om een bestaand kerkgebouw te verbouwen of te bouwen op een bestaande locatie. De visie en de doelstelling van het waarom van een ontmoetingskerk is daarmee niet verlaten. Het verkoopproces van de [A-kerk] was dermate ver gevorderd (overeenstemming met de koper) dat het betrekken van (het perceel van) de [A-kerk] als (locatie van) de nieuwe ontmoetingskerk niet mogelijk was.
- 3.3.b De AK heeft de gemeente gekend in en gehoord over het voornemen om toe te werken naar een ontmoetingskerk op een bestaande locatie. De AK zal op basis van de ingekomen reacties en advies van het CvK een besluit hierover nemen. Vooralsnog zijn de [A-kerk] en [C-kerk] nog beschikbaar voor de eredienst. Met de kopers worden gesprekken gevoerd over voortgezet gebruik totdat een nieuwe ontmoetingskerk beschikbaar is. De nieuwe eigenaar van [B-kerk] biedt de mogelijkheid van huur van ruimten voor activiteiten van de gemeente.
- 3.3.c De vraagprijs is in overleg met twee makelaars in [...] totstandgekomen en gebaseerd op het gemiddelde van twee door het KKG getaxeerde waarden, te weten € 525.000 bij voortgezet religieus gebruik en € 970.000 bij gewijzigd gebruik, verminderd met ongeveer 15% waardedaling. Ook vanwege het feit dat het risico voor het verkrijgen van een andere bestemming bij de koper ligt, is de AK van mening dat het CvK in redelijkheid tot een goede prijsafpraak is gekomen.

4. De beoordeling

- 4.1 Het beroep is tijdig ingesteld en in zoverre ontvankelijk.
- 4.2 Het generale college ziet zich eerst gesteld voor de vraag welk belang appellanten hebben bij de behandeling van hun beroep voor zover dat in feite strekt tot ongedaanmaking van de verkoop van de [A-kerk]. Deze verkoop is verricht onder de opschortende voorwaarde van goedkeuring door, onder andere, de AK. Het is het generale college niet duidelijk of en, zo ja, wanneer deze goedkeuring is gegeven. Anders dan het regionale college, is het generale college niet van oordeel dat ervan uitgegaan moet worden dat deze goedkeuring besloten ligt in het aanvankelijke besluit van de AK, uit 2012, tot verkoop van de vier kerkgebouwen. De opschortende voorwaarde zou anders van meet af aan betekenisloos zijn geweest en een dergelijk vroegtijdige goedkeuring, nog voordat de verkoopprijs bekend is, is bovendien onverenigbaar met ordinantie 11-2-9 dat voorafgaande instemming van de kerkenraad voorschrijft voor een rechtshandeling betreffende verkoop van een (kerk)gebouw. Nu het generale college niet kan vaststellen of de AK de goedkeuring heeft verleend voor de verkoop

- per 1 oktober 2013, is het gelet op de stellingen van de AK en het tijdsverloop niet uitgesloten dat deze goedkeuring is gegeven bij het bestreden besluit, op 24 september 2013. Het generale college gaat er, gelet op alle omstandigheden, van uit dat goedkeuring inderdaad bij het bestreden besluit is gegeven of althans niet eerder dan tegelijkertijd met dat bestreden besluit ter kennis is gekomen van appellanten en daarmee is dan ook in zoverre het belang van appellanten bij behandeling van hun beroep gegeven. Gegrondverklaring van het beroep zou immers tot vernietiging van het (goedkeurings)besluit kunnen leiden hetgeen onder omstandigheden tegen de koper kan worden ingeroepen.
- 4.3 Het generale college stelt voorop dat zowel de verkoop, het verwerven, het ingrijpend verbouwen als afbreken van een kerkgebouw voor gemeenteleden ingrijpende handelingen zijn vanwege de (emotionele) band tussen de gemeenteleden en het kerkgebouw als vertrouwde plaats van eredienst en vanwege de financiële consequenties. Gemeenteleden hebben er om die reden bijzonder belang bij dat een besluit betreffende een dergelijke handeling zorgvuldig wordt voorbereid. Ordinanties 4-8-7 en 11-2-9 strekken ertoe dit belang te beschermen door voor te schrijven dat een dergelijk besluit niet genomen mag worden zonder gemeenteleden daarin te kennen en daarover te horen respectievelijk door voorafgaande instemming van de kerkenraad voor te schrijven voor de relevante rechtshandeling. Ordinantie 4-8-7 ziet op het voornemen tot het verrichten van de (rechts)handeling, ordinantie 11-2-9 ziet op de rechtshandeling zelf, waaronder de voorwaarden daarvan, zoals de aan- of verkoopprijs, of de aanneemsom. Het regionale college heeft dit, wat de verkoop van de [A-kerk] betreft, blijkens rechtsoverweging 2.7 van de uitspraak niet miskend.
- 4.4 Anders dan het regionale college (zie rechtsoverweging 2.13 van de uitspraak) overweegt, is ordinantie 4-8-7 ook van toepassing op de bouw van een kerk. Gelet op hetgeen hiervoor in rechtsoverweging 4.3 is overwogen over de strekking van deze bepaling, dient naar het oordeel van het generale college de bouw van een kerkgebouw voor toepassing van deze bepaling op een lijn gesteld te worden met het verwerven van een kerkgebouw.
- 4.5 In de onderhavige procedure staat de vraag centraal of de AK de gemeenteleden (opnieuw) had moeten kennen in en horen over de verkoop van de [A-kerk] per 1 oktober 2013 alsmede over het gewijzigde voornemen om over te gaan tot verbouw van een bestaand kerkgebouw of nieuwbouw op het perceel van een bestaand kerkgebouw nadat hij de gemeenteleden reeds had gekend in en gehoord over het eerdere besluit, van eind 2012, om de [A-kerk] en de andere drie kerkgebouwen ter verkoop aan te bieden en tot nieuwbouw over te gaan op een geheel nieuwe locatie.
- 4.6 Het generale college is van oordeel dat dit niet het geval is. Ten eerste is voor instemming met de rechtshandeling betreffende verkoop op zichzelf het kennen en horen niet vereist. Ten tweede was bij het eerdere besluit reeds bekend dat de AK voornemens was één nieuwe ontmoetingskerk te realiseren, één stadskerk voor de wijkgemeenten ten noorden van de [...]; dat de AK bij het bestreden besluit afzag van het voornemen om deze nieuwe kerk op een nieuwe locatie te realiseren en in plaats daarvan voornemens was deze te realiseren op een bestaande locatie, door verbouwing of nieuwbouw, is naar het oordeel van het generale college, gelet op de financiële overwegingen die de AK heeft aangevoerd, het verloop van het verkoopproces van de [A-kerk] en het door appellanten niet bestreden argument van de AK dat het perceel van [C-kerk] te klein is, niet dermate wezenlijk dat het bestreden besluit geen uitvoeringsbesluit was van het eerdere besluit, van eind 2012, maar een nieuw, zelfstandig besluit waarin de gemeenteleden, op grond van ordinantie 4-8-7 dan wel artikel VI lid 5 van de kerkorde, opnieuw gekend of gehoord hadden moeten worden. Daarbij neemt het generale college in aanmerking dat de AK bij het bestreden besluit vasthield aan het aanvankelijke uitgangspunt, van eind 2012, waarin de gemeenteleden gekend zijn en waarover zij gehoord zijn, van één ontmoetingskerk voor de gemeente boven de [...]. Dit laat echter onverlet dat het bestreden besluit van voorafgaande instemming met de verkoop van [A-kerk] en het besluit tot nieuwbouw of (ingrijpende) verbouwing op een bestaande locatie op zichzelf genomen besluiten zijn waartegen appellanten konden opkomen. Het generale college zal daarom deze besluiten in de volgende rechtsoverweging nader toetsen.
- 4.7 Door in te stemmen met de verkoop van de [A-kerk], sloot de AK in feite (het perceel van) de [A-kerk] uit als (locatie van) de nieuwe ontmoetingskerk. Het beroep van appellanten werpt de vraag op of de AK zich daarvan had moeten weerhouden. Het besluit tot het verlenen van instemming met verkoop van de [A-kerk], dat logischerwijs mede het besluit behelst om de [A-kerk] niet te verbouwen en evenmin het perceel van de [A-kerk] als nieuwbouwlocatie te

gebruiken, is vernietigbaar indien de AK - bij een afweging van de betrokken belangen - in redelijkheid niet daartoe had kunnen komen. Het verweer van de AK dat op 24 september 2013 reeds overeenstemming was bereikt met de koper en daarom (het perceel van) de [A-kerk] niet meer als (locatie van) de nieuwe ontmoetingskerk in aanmerking kon komen, miskent naar het oordeel van het generale college dat de verkoop nog goedgekeurd moest worden door de AK en dat appellanten zich met hun bezwaren en beroep juist tegen deze goedkeuring keren. Het generale college overweegt dat bij het bestreden besluit diverse belangen betrokken waren. Naast enerzijds het belang van appellanten bij behoud van (het perceel van) de [A-kerk] als (locatie van) de mogelijk nieuwe ontmoetingskerk is dat anderzijds het belang van de gemeente als geheel bij zowel de implementatie van de voorgenomen verkoop van de kerkgebouwen als bij het beantwoorden aan de, mogelijk gerechtvaardigde, verwachting van de koper van de [A-kerk] waarmee reeds, weliswaar voorwaardelijke, overeenstemming was bereikt. Het generale college is van oordeel dat niet gezegd kan worden dat bij een afweging van die belangen de AK niet tot het bestreden besluit had kunnen komen.

- 4.8 Wat de tweede beroepsgrond betreft, heeft de AK gesteld dat de [A-kerk] vooralsnog beschikbaar is voor de eredienst en dat verdere besluitvorming in voorbereiding is. Gelet hierop is het generale college van oordeel dat appellanten onvoldoende hebben gesteld voor het oordeel dat er momenteel geen kerkgebouw beschikbaar is waarin zij, op een wijze die recht doet aan ordinantie 4-9-4, de eredienst kunnen vieren of dat dit voor de toekomst onvoldoende gewaarborgd zou zijn. Voor het oordeel dat vanwege de drie stromingen binnen de gemeente ook de keuze voor behoud van twee kerkgebouwen open zou moeten blijven, hebben appellanten evenmin voldoende gesteld. Ten overvloede overweegt het generale college dat het begrip heeft voor hun zorgen in dit verband. De besluitvorming in voorbereiding zal echter moeten worden afgewacht; tegen een definitief besluit zal men, zo men wil, opnieuw bezwaar kunnen maken.
- 4.9 Evenals het regionale college, en op de gronden vermeld in rechtsoverweging 2.16 van die uitspraak, is het generale college niet van oordeel dat de AK - bij een afweging van de betrokken belangen - in redelijkheid niet tot het bestreden besluit had kunnen komen vanwege een te lage verkoopprijs, met name gelet op de sociaal-economische ontwikkelingen waaraan het regionale college in die rechtsoverweging refereert.
- 4.10 Uit het voorgaande volgt dat het generale college het beroep ongegrond zal verklaren.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van appellanten ongegrond; en
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 3 september 2014

door mr Th.C. van Sloten (voorzitter), mr C. Kool (secretaris), mw mr J.C. Nouwt, mr ing. M. Mouthaan, ds R.H. Knijff en ds H.J.J. Radstake, J.B.W. van Vark RA, ds M.A. Bos (toegevoegd lid) en ds J. van der Veen (toegevoegd lid).

05/14

Uitspraak op het beroep van [appellant A.] en [appellant B.]1. De procedure

- 1.1 Bij op 14 april 2014 per e-mail bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) ingekomen beroepschrift met bijlagen, hebben [appellant A.] en [appellant B.] (hierna: appellanten) beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Noord-Holland (hierna: het regionale college) gedaan op 1 maart 2014 en verzonden op 14 maart 2014, waarin het regionale college (i) appellanten niet-ontvankelijk verklaart in hun bezwaar voor zover gericht tegen het besluit van de kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...] (hierna: de kerkenraad respectievelijk de gemeente) van 14 januari 2013 om de reguliere erediensten in de [X-kerk] te [...] te beëindigen en (ii) hun bezwaar voor het overige afwijst.
- 1.2 Bij verweerschrift, aangevuld bij aanvullend verweerschrift met bijlagen, heeft de kerkenraad op het beroepschrift gereageerd.
- 1.3 Appellanten hebben bij brief op het aanvankelijke verweerschrift gereageerd en tijdens de hoorzitting gelegenheid gehad om te reageren op het aanvullende verweerschrift.
- 1.4 Op 12 maart 2015 heeft de mondelinge behandeling plaatsgevonden, waarbij aanwezig waren appellanten en, namens de kerkenraad, mevrouw [C.] (duo-voorzitter) en de heer [D.] (scriba a.i.), bijgestaan door de heer [E.] (voorheen voorzitter van het college van kerkrentmeesters en de commissie gebouwen van de gemeente (hierna: de commissie gebouwen)).
- 1.5 Het generale college heeft kennisgenomen van de stukken die het regionale college hem heeft doen toekomen.

2. De feiten

- 2.1 Gelet op hetgeen over en weer is aangevoerd en de overgelegde stukken, gaat het generale college uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van het beroep van belang zijn.
- 2.2 De gemeente is eigenaresse van de kerkgebouwen de [X-kerk] en de [Y-kerk]. De [X-kerk], een rijksmonument, is gebouwd in de zeventiende eeuw en de [Y-kerk] in 1964.
- 2.3 In 2001 is getracht de [Y-kerk] af te stoten ten gunste van de [X-kerk] en dit heeft destijds geleid tot enorme weerstand van de toenmalige Gereformeerde Kerk te [...]. Daarop is besloten eerst het proces van Samen op Weg in gang te zetten. Na de fusie van de toenmalige Hervormde gemeente te [...] met de Gereformeerde Kerk van [...] is afstoting van een van de kerkgebouwen opnieuw aan de orde gesteld vanwege financiële tekorten en het afnemende aantal gemeenteleden. Toen beide kerkgebouwen nog gebruikt werden voor de eredienst, werd, zoals ter zitting door de kerkenraad is verklaard en niet is weersproken door appellanten, de [Y-kerk] door gemiddeld naar schatting rond de honderddertig kerkgangers bezocht; voor de [X-kerk] bedraagt dit aantal rond de tachtig.
- 2.4 Op 19 januari 2011 heeft de kerkenraad een voorgenomen besluit genomen tot afstoting van de [Y-kerk] en tot behoud van de [X-kerk]. Dat voorgenomen besluit was gebaseerd op een advies van een ingenieursbureau en een advies van de commissie gebouwen. Zwaarwegende gronden voor dit besluit waren (i) de veronderstelling dat bij verkoop van de [X-kerk] door de gemeente een bruidsschat betaald zou moeten worden aan de koper (een bedrag ter dekking van de negatieve waarde van de [X-kerk]) van 408.000 euro en (ii) de geschatte verkoopopbrengst van de [Y-kerk] van 1.250.000 euro.
- 2.5 De kerkenraad heeft de leden van de gemeente in dat voorgenomen besluit gekend en daarover gehoord tijdens een gemeentevergadering gehouden op 26 januari 2011. De kerkenraad concludeerde naar aanleiding van die gemeentevergadering dat heel veel nog niet duidelijk was en dat er nauwelijks instemming was voor het voorgenomen besluit van de kerkenraad. Hij verleende een vervolgoopdracht aan de commissie gebouwen.
- 2.6 De commissie gebouwen adviseerde ter uitvoering daarvan op 8 oktober 2012 om de [X-kerk] te verkopen en de [Y-kerk] te behouden en op korte termijn te verbouwen. Dit advies was gebaseerd op (i) ramingen van een architectenbureau van de aanpassingskosten van de twee kerkgebouwen, te weten 739.809 euro voor aanpassingen van de [X-kerk] en 437.234 euro voor aanpassingen van de [Y-kerk], (ii) taxatierapporten van een externe taxateur, waaruit blijkt dat de [Y-kerk] bij verkoop meer kan opbrengen dan de [X-kerk] maar ook aanmerkelijk minder

dan aanvankelijk werd aangenomen vanwege het feit dat de [Y-kerk] op een lijst opgenomen was van mogelijke gemeentelijke monumenten, (iii) een rekenmodel van de commissie gebouwen van verschillende scenario's waaruit onder andere blijkt dat de jaarlijkse exploitatiekosten van de [X-kerk] 25.000 euro hoger zijn vergeleken met de [Y-kerk] en (iv) een deelrapport over de (toekomstige) vrijwillige bijdragen waarin geconstateerd wordt dat het ledenaantal jaarlijks met vijf procent afneemt. Zwaarwegende gronden voor dit advies waren (i) de veronderstelling dat bij verkoop van de [X-kerk] juist geen bruidsschat betaald zou moeten worden aan de koper en (ii) een met 400.000 euro verminderde geschatte verkoopopbrengst van de [Y-kerk] indien deze zou worden aangemerkt als gemeentelijk monument. Voorts werd uitgegaan van de reële kans dat de verbouwingskosten van de [Y-kerk] bekostigd konden worden uit de opbrengst van verkoop van grond onder bijgebouwen van de [Y-kerk], terwijl verbouwing niet strikt noodzakelijk werd gevonden omdat het kerkgebouw reeds geschikt werd geacht voor voortgezet gebruik.

- 2.7 Op 22 oktober 2012 nam de kerkenraad het advies van de commissie gebouwen over met een voorgenomen besluit waarin en waarover de leden van de gemeente op 13 december 2012 zijn gekend respectievelijk gehoord. De tweede gemeenteavond verliep rustiger dan de eerste gemeenteavond. Op 19 december 2012 zette de kerkenraad het voorgenomen besluit om in een definitief besluit.
- 2.8 Bij besluit van 10 juni 2013 heeft het regionale college voor de behandeling van beheerszaken in Noord-Holland aan het college van kerkrentmeesters van de gemeente toestemming verleend om over te gaan tot het afstoten van de [X-kerk] mits bij verkoop of overdracht aan een aantal voorwaarden wordt voldaan die zijn vastgesteld bij dat besluit van 10 juni 2013.
- 2.9 Inmiddels, dat wil zeggen na het nemen van het besluit van 19 december 2012, staat vast dat de [Y-kerk] (vooralsnog) niet zal worden aangemerkt als gemeentelijk monument en dat de gemeente [...] om die reden niet bereid is om de verkoop van de grond onder de bijgebouwen van de [Y-kerk] te faciliteren.

3. Gronden van het beroep en het verweer van de kerkenraad

- 3.1 Verkort en zakelijk weergegeven, voeren appellanten aan dat het regionale college heeft miskend dat de kerkenraad bij het nemen van het bestreden besluit niet de vereiste zorgvuldigheid in achtgenomen heeft en dat de kerkenraad - bij een afweging van de betrokken belangen - in redelijkheid niet tot het bestreden besluit had kunnen komen, althans dat het regionale college zijn oordeel onvoldoende heeft gemotiveerd. Voorts stellen appellanten dat het regionale college hen ten onrechte niet-ontvankelijk heeft verklaard in hun bezwaar tegen het besluit tot stopzetting van de eredienst in de [X-kerk].
- 3.2 De kerkenraad heeft zich verweerd door te stellen dat, verkort en zakelijk weergegeven, zijn bestreden besluit zorgvuldig is voorbereid, niet alleen op financiële gronden is gebaseerd en acceptabel is gebleken voor het merendeel van de gemeente.
- 3.3 Tijdens de hoorzitting heeft de kerkenraad toegelicht dat, ondanks de gewijzigde verwachting wat betreft de status van de [Y-kerk] als gemeentelijk monument, herziening van het bestreden besluit niet heeft plaatsgevonden vanwege de inschatting dat het afstoten van de [Y-kerk] tot een scheuring van de gemeente kan leiden. [Appellant A.] heeft daarvoor tijdens de hoorzitting begrip getoond en aangegeven dat wat hem betreft het generale college alleen behoeft te oordelen dat de besluitvorming onzorgvuldig is geweest en dat hij niet uit is op een vernietiging van het besluit van 19 december 2012.
- 3.4 De toelichting bij de beroepsgronden en het overige verweer van de kerkenraad zullen, voor zover voor de beoordeling van het beroep relevant, hierna bij de beoordeling verkort en zakelijk worden weergegeven.

4. De beoordeling

- 4.1 Het beroep is tijdig ingesteld en in zoverre ontvankelijk.
- 4.2 Op grond van ordinantie 12-3-1 kan alleen een kerkelijk lichaam, een ambtsdrager, iemand die in een bediening is gesteld of een functie vervult, of iemand die is ingeschreven in een van de registers van een gemeente bezwaar indienen tegen een besluit indien de bezwaarde meent door dit besluit in zijn werkelijk belang of in zijn kerkelijke verantwoordelijkheid te zijn getroffen. [Appellant B.] heeft tijdens de hoorzitting bevestigd niet langer lid te zijn van de gemeente. Uit het verhandelde tijdens de hoorzitting is het generale college voorts gebleken dat hij (feitelijk) niet meer als organist aan de [X-kerk] is verbonden. Het generale college is van oordeel dat

- onder deze omstandigheden [appellant B.] niet meer in zijn werkelijk belang of kerkelijke verantwoordelijkheid in de zin van ordinantie 12-3-1 wordt getroffen door het besluit tot verkoop van de [X-kerk]. Het generale college zal hem om die reden niet-ontvankelijk verklaren in zijn beroep. Derhalve zal het generale college thans alleen nog verder inhoudelijk ingaan op het beroep van [appellant A.]. Dienaangaande overweegt het generale college als volgt.
- 4.3 De beroepsgrond dat het regionale college [appellant A.] ten onrechte niet-ontvankelijk heeft verklaard in zijn bezwaar tegen het besluit tot stopzetting van de eredienst in de [X-kerk] licht hij toe door aan te voeren dat het regionale college ten onrechte overweegt dat hij geen belang (meer) heeft bij zijn bezwaar tegen dat besluit omdat hij niet aan de voorzitter van het regionale college verzocht heeft om dat besluit op te schorten terwijl het inmiddels is uitgevoerd doordat op 22 september 2013 een bijzondere afscheidsdienst heeft plaatsgevonden in de [X-kerk] bij wijze van laatste eredienst. Het achteraf vaststellen van gelijk of ongelijk is volgens het regionale college, onder verwijzing naar GCBG 09/11, geen belang dat (voortzetting van) een procedure rechtvaardigt.
- 4.4 Dit oordeel van het regionale college is juist en het beroep van [appellant A.] is in zoverre ongegrond. In het onderhavige geval geldt dat door vernietiging van het besluit tot stopzetting [appellant A.] niet zonder meer kan bereiken wat hij beoogt. De afscheidsdienst, die inmiddels - ruim anderhalf jaar geleden - heeft plaatsgevonden, wordt daardoor immers niet ongedaan gemaakt. Hervatting van de eredienst in de [X-kerk] zou een nieuw kerkenraadsbesluit vergen. Door het besluit tot stopzetting wordt [appellant A.] niet (meer) getroffen in zijn werkelijk belang of kerkelijke verantwoordelijkheid in de zin van ordinantie 12-3-1.
- 4.5 De beroepsgrond dat de kerkenraad - bij een afweging van de betrokken belangen - in redelijkheid niet tot het bestreden besluit had kunnen komen, onderbouwt [appellant A.] door aan te voeren dat (i) het bestreden besluit ten onrechte gebaseerd is op bepaalde, onzekere veronderstellingen van financiële aard, te weten die betreffende de verkoopbaarheid van de [X-kerk] zonder bruidsschat, de (verwachte) status van gemeentelijk monument van de [Y-kerk] en de hogere kosten van aanpassing van de [X-kerk] vergeleken met de [Y-kerk], (ii) de morele verplichting niet is nagekomen om het bestreden besluit te baseren op een strategische lange-termijnvisie en (iii) tijdens de tweede gemeenteavond geen draagvlak is verkregen voor het bestreden besluit.
- 4.6 Bij de beoordeling van deze beroepsgrond stelt het generale college voorop dat aannemelijk geworden is dat een van beide kerkgebouwen afgestoten dient te worden en dat [appellant A.] begrip heeft getoond voor het verweer van de kerkenraad dat een besluit tot het afstoten van de [Y-kerk] tot een scheuring van de gemeente kan leiden.
- 4.7 Voorts is het generale college van oordeel dat bij een afweging van de betrokken belangen - te weten (i) het hiervoor vooropgestelde belang van de gemeente bij voorkoming van een scheuring, (ii) het belang van de gemeente bij financiële toekomstbestendigheid, (iii) het belang van de gemeente dat recht wordt gedaan aan de binnen de gemeente voorkomende kerkelijke verscheidenheid, (iv) de tegengestelde belangen van verschillende gemeenteleden bij behoud van de [X-kerk] dan wel de [Y-kerk] als plaats van samenkomst van de gemeente en (v) het belang van de gemeenschap bij behoud van het monument van religieus erfgoed dat de [X-kerk] is - de kerkenraad niet te veel gewicht heeft toegekend aan de door [appellant A.] genoemde financiële onzekerheden. Hetgeen [appellant A.] overigens heeft aangevoerd, doet daaraan niet af.
- 4.8 Het generale college neemt in aanmerking dat (i) zoals kan worden afgeleid uit de stukken, bij behoud van de [X-kerk] de kosten van aanpassing (aanzienlijk) hoger zullen zijn dan een (eventuele) bruidsschat bij afstoting van de [X-kerk] terwijl de [Y-kerk] reeds geschikt wordt geacht voor voortgezet gebruik en bij behoud daarvan uit dien hoofde (vooralsnog) geen (aanmerkelijke) uitgaven noodzakelijk zijn gebleken, (ii) het aannemelijk is dat de [X-kerk] vanwege haar omvang en ouderdom aanzienlijk duurder zal blijven in gebruik in vergelijking tot de [Y-kerk] terwijl die hogere kosten naar verwachting gedragen zullen moeten worden door een relatief klein en (fors) teruglopend aantal kerkgangers en (iii) [appellant A.] tijdens de hoorzitting heeft verklaard dat hij zich kan vinden in de voorwaarden voor verkoop van de [X-kerk] zoals geformuleerd door het regionale college voor de behandeling van beheerszaken in Noord-Holland. Wat de kerkelijke verscheidenheid binnen de gemeente betreft, merkt het generale college op dat, zoals ter zitting door de kerkenraad is aangevoerd en door [appellant A.] niet is betwist, een deel van de gemeenteleden die voorheen kerkten in de [X-kerk] zijn overgegaan naar de [Z-kerk] te [...] die eveneens tot de Protestantse gemeente te [...] behoort

en dat de kerkenraad heeft verklaard dat er diverse activiteiten in de gemeente plaatsvinden om degenen die voorheen in de [X-kerk] kerkten bij de gemeente te blijven betrekken.

- 4.9 Wat het draagvlak in de gemeente betreft, oordeelt het generale college dat [appellant A.] onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat dit ontbreekt. In de eerste plaats baseert het generale college dit op het verweer van de kerkenraad dat afstoting van de [Y-kerk] kan leiden tot een scheuring van de gemeente. Voorts beschouwt het generale college het in vergelijking tot de [X-kerk] grotere aantal gemeenteleden dat voorafgaand aan het bestreden besluit kerkte in de [Y-kerk] en het rustigere verloop van de tweede gemeenteavond vergeleken met de eerste als indicaties dat de kerkenraad het draagvlak niet verkeerd heeft ingeschat. Het beroep van [appellant A.] dient dan ook ongegrond te worden verklaard voor zover het erop berust dat de kerkenraad - bij een afweging van de betrokken belangen - in redelijkheid niet tot het bestreden besluit had kunnen komen.
- 4.10 De beroepsgrond dat de kerkenraad bij het nemen van het bestreden besluit niet de vereiste zorgvuldigheid in acht genomen heeft, onderbouwt [appellant A.] door aan te voeren dat (i) de gemeenteleden hadden moeten worden verwittigd van de specifieke voorwaarden van afstoting voordat het besluit tot afstoting van de [X-kerk] werd genomen, (ii) ten onrechte de verwachting gewekt is dat het bestreden besluit heroverwogen zou worden ingeval van gewijzigde omstandigheden waarbij [appellant A.] onder andere erop wijst dat het besluit niet is heroverwogen, hoewel inmiddels bekend is dat de [Y-kerk] niet wordt aangemerkt als gemeentelijk monument en (iii) de [Y-kerk] niet is aangepast zoals de gemeente als onderdeel van het tweede voorgenomen besluit werd voorgehouden. De kerkenraad heeft naar het oordeel van het generale college echter voldoende duiding gegeven aan de aard van de voorwaarden van verkoop van de [X-kerk] door deze in de uitnodigingsbrief voor de tweede gemeenteavond te duiden als "strikte voorwaarden" alhoewel nadere duiding van de aard van die voorwaarden wenselijk kon worden geacht. Aan [appellant A.] kan worden toegegeven dat de mededeling in die uitnodigingsbrief dat het besluit zou worden herzien bij gewijzigde omstandigheden bepaalde verwachtingen kan hebben gewekt doordat deze mededeling betrokken kan worden op diverse gewijzigde omstandigheden, zoals de gewijzigde verwachting over de monumentstatus van de [Y-kerk]. Ook de mededeling in die uitnodigingsbrief dat de [Y-kerk] afhankelijk van de monumentstatus zal worden aangepast tot een "nieuw" kerkgebouw, zonder daarbij te vermelden dat aanpassing afhankelijk was van de verkoopopbrengst van de bijgebouwen, kan bepaalde verwachtingen hebben gewekt, ook al is tijdens de tweede gemeenteavond blijkens het verslag daarvan echter wel opgemerkt dat de verbouwing van de [Y-kerk] eventueel is te financieren door afstoting en verkoop van belendende gebouwen en gronden.
- 4.11 Voorts is het generale college van oordeel dat het de voorkeur had verdiend als de kerkenraad in de motivering van het bestreden besluit nadrukkelijker zou hebben benoemd welk gewicht hij daarbij toekende aan het belang dat de gemeente heeft bij het voorkomen van een scheuring. De kerkenraad heeft het bestreden besluit in overwegende mate gemotiveerd door te verwijzen naar financiële belangen. Eerst nadat [appellant A.] bezwaar heeft ingediend, heeft de kerkenraad (nadrukkelijker) andere belangen genoemd.
- 4.12 Het generale college benadrukt dat een besluit tot verkoop van een kerkgebouw of tot stopzetting van de eredienst in een kerkgebouw voor gemeenteleden een ingrijpende handeling is. Gemeenteleden hebben er om die reden bijzonder belang bij dat een dergelijk besluit zorgvuldig wordt voorbereid. In het onderhavige geval voldeed het besluitvormingsproces echter aan de eisen van de kerkorde. Daar staat tegenover dat door voormelde mededelingen (mogelijkerwijs) onvoldoende specifieke of onjuiste verwachtingen werden gewekt en ook dat nadrukkelijk benoemd had kunnen worden dat andere argumenten bij de besluitvorming een rol hebben gespeeld. Dit gebrek in de motivering van het bestreden besluit is evenwel onvoldoende zwaarwegend om dat besluit te vernietigen vanwege niet inachtneming van de vereiste zorgvuldigheid.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart [appellant B.] niet-ontvankelijk in zijn beroep;
- verklaart het beroep van [appellant A.] ongegrond;
- bevestigt de uitspraak van het regionale college; en

- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 11 mei 2015

door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mr. ing. M. Mouthaan, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff en J.B.W. van Vark RA.

06/14 S

Uitspraak op het verzoek om spoedvoorziening van de kerkenraden van de protestantse wijkgemeenten [P] en [K] te [plaats].

1. De procedure

- 1.1 De voorzitter van het generale college van bezwaren en geschillen heeft kennis genomen van het bezwaarschrift van 15 april 2014 van de kerkenraden van de wijkgemeenten [P] en [K] te [plaats] gericht tegen de beslissing van het moderamen van de generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: PKN) van 17 maart 2014, genomen naar aanleiding van de brief van de voornoemde kerkenraden d.d. 22 januari 2014. Deze brief strekte onder andere tot het inschakelen van een Commissie van Bijzondere Zorg en het laten treffen door die commissie van voorzieningen, inclusief een voorziening om hangende de procedure ingevolge ordinantie 2-13 het kerkgebouw [P] voor kerkdiensten van de beide wijkgemeenten beschikbaar te houden. Afschriften van de brief van 22 januari 2014 en van de beslissing van 17 maart 2014 zijn bijgevoegd.
- 1.2 Bij het bezwaarschrift van 15 april 2014 wordt tevens verzocht een spoedvoorziening als bedoeld in ordinantie 12-3-5 te treffen die inhoudt dat in afwachting van de uitkomst van de procedure ingevolge ordinantie 2-13 strekkende tot verzelfstandiging van de beide wijkgemeenten, deze wijkgemeenten gebruik kunnen blijven maken van kerkgebouw [P] voor hun kerkdiensten.

2. Beoordeling

- 2.1 Bij brief van 22 januari hebben de kerkenraden van de wijkgemeenten [P] en [K] zich tot de generale synode van de PKN gewend met het verzoek om op grond van artikel 4-2 van de generale regeling inzake de procedure bij fusie en splitsing van rechtspersoonlijkheid bezittende onderdelen van de kerk een Commissie van Bijzondere Zorg in te stellen ten einde de verzelfstandiging van de wijkgemeenten te begeleiden en te bemiddelen bij de hiermee gepaard gaande boedelscheiding met de Gereformeerde kerk van [plaats]/Protestante gemeente [plaats] in wording. Bij die brief is onder meer verzocht een voorziening te treffen die inhoudt dat hangende de oplossing en beslechting van het conflict de [P] tegen kostprijs gebruikt kan blijven worden door de twee wijkgemeenten.
- 2.2 Bij beslissing van 17 maart 2014 heeft het moderamen van de generale synode afwijzend beslist op het verzoek tot het instellen van een Commissie van Bijzondere Zorg. Kort samengevat heeft het moderamen van de generale synode zich op het standpunt gesteld dat er alle aanleiding is om het breed moderamen van de classicale vergadering, dat ingevolge ordinantie 2-13 beslist op het verzoek tot vorming van een nieuwe gemeente, zijn werk te laten doen en dat in afwachting van de uitkomst van deze procedure geen aanleiding bestaat reeds thans een Commissie van Bijzondere Zorg in te stellen en die commissie de opdracht te geven de gevraagde regelingen te treffen.
- 2.3 De voorzitter stelt vast dat het verzoek om een voorlopige voorziening enkel ziet op een regeling die er toe strekt dat de twee wijkgemeenten hangende de procedure tot verzelfstandiging gebruik kunnen blijven maken van de [P].
- 2.4 In aanmerking genomen de uitspraak van de voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen van heden onder nummer 09/14 S , welke uitspraak is aangehecht, bestaat thans geen belang meer bij een beslissing op het verzoek van 15 april 2014. De voorzitter zal dit verzoek dan ook afwijzen.

3. Beslissing

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen wijst het verzoek om spoedvoorziening af.

Gedaan te Voorburg, 6 mei 2014
door mr Th.C van Sloten, voorzitter.

08/14

Uitspraak op het beroep van [B.] te [plaats] (hierna: de predikant)

1. De procedure

- 1.1 Bij op 16 april 2014 bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen van de Protestantse kerk in Nederland (hierna: het generale college) ingekomen beroepschrift heeft de predikant beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Noord-Holland (hierna: het RCBG) van 31 maart 2014. Bij die uitspraak heeft het RCBG de predikant niet-ontvankelijk verklaard in zijn bezwaar tegen het besluit van de classicale vergadering [...] (hierna: CV [...]) van 10 september 2013 waarin is vervat de mededeling aan de predikant dat niet wordt voldaan aan zijn verzoek maatregelen te treffen tegen de kerkenraad van de Protestantse Gemeente [plaats] (hierna: PG [plaats]). Bij diezelfde uitspraak heeft het RCBG de predikant voorts niet-ontvankelijk verklaard in zijn bezwaar tegen het besluit van de CV [...] van 26 december 2013 om geen gesprek te hebben met de predikant over zijn klachten over de kerkenraad van de PG [...].
- 1.2 Het generale college heeft kennis genomen van de stukken die het RCBG ter beschikking stonden
- 1.3 Het generale college heeft voorts kennis genomen van het verweerschrift van de CV [...] van 5 juni 2014, alsmede van de brief van de predikant van 9 juli 2014 en de daarbij gevoegde bijlage van 20 juni 2014.
- 1.4 De mondelinge behandeling van het beroepschrift heeft plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 10 december. Aldaar zijn verschenen [V.] als gemachtigde van de predikant en namens de CV [H.], ds [W.] en [V.].

2. Beoordeling

Het generale college staat in dit geschil voor de vraag of de uitspraak van het RCBG waarbij de predikant niet-ontvankelijk is verklaard in zijn bezwaar tegen het besluit van 10 september 2013 alsmede in zijn bezwaar tegen het besluit van 26 december 2013 in rechte stand kan houden.

Het generale college komt tot een bevestigend antwoord op deze vraag.

Al hetgeen de predikant in beroep heeft aangevoerd en nog heeft gesteld in zijn brief van 9 juli 2014 met de daarbij gevoegde bijlage leidt niet het oordeel dat de predikant tijdig tegen het besluit van 10 september 2013 bezwaar heeft gemaakt dan wel dat hij verschoonbaar te laat was met het maken van bezwaar tegen dat besluit.

Met betrekking tot de beslissing van het RCBG inzake bezwaar van de predikant tegen het besluit van 26 december 2013, te weten dat dit geen nieuw besluit is waartegen bezwaar kan worden gemaakt, heeft het generale college in hetgeen de predikant heeft aangevoerd geen aanknopingspunten kunnen vinden op grond waarvan aanleiding bestaat deze beslissing van het RCBG voor onjuist te houden.

Ter zitting is namens de predikant naar voren gebracht dat de CV, indien zij van oordeel was dat zij niet de bevoegde instantie was inzake het verzoek van de predikant, dat verzoek op grond van artikel 2 van de Generale regeling kerkelijke rechtspraak had moeten doorsturen naar het college dat daartoe wel bevoegd was. Het generale college gaat hieraan voorbij nu deze stelling – wat daarvan verder ook zij – in dit geval in strijd met de goede procesorde, namelijk voor het eerst ter zitting van 10 december 2014, naar voren is gebracht.

Het vorenstaande leidt ertoe dat het beroep van de predikant ook ongegrond moet worden verklaard.

3. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart het beroep tegen de uitspraak van het RCBG van 31 maart 2014 ongegrond;
- bevestigt die uitspraak van het RCBG;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 10 december 2014 door

mr Th.C. van Sloten (voorzitter), mr C. Kool (secretaris), mr ing. M. Mouthaan, ds H.J.J. Radstake, ds R.H. Knijff, ds M.A. Bos.

09/14 S

Uitspraak op het verzoek om spoedvoorziening van de kerkenraden van de protestantse wijkgemeenten [P] en [K] te [...].

1. De procedure

- 1.1 De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen heeft kennis genomen van het beroepschrift van 1 mei 2014 van de kerkenraden van de wijkgemeenten [P] en [K] gericht tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Friesland (hierna: het RCBG) van 30 april 2014, verzonden op diezelfde dag, op het bezwaar van deze beide kerkenraden, zich ook noemende Protestantse gemeente [...]West i.o., en gericht tegen het besluit van de algemene kerkenraad (hierna : AK) van de Protestantse gemeente [...] i.w. (hierna: PG) van 14 februari 2014 strekkende tot definitieve sluiting van de [P] te [...].
- 1.2 Bij het beroepschrift van 1 mei 2014 wordt tevens verzocht een spoedvoorziening als bedoeld in ordinantie 12-3-5 (lees : 12-8-3) te treffen, inhoudende een opschorting van de tenuitvoerlegging van het besluit van de AK van 14 februari 2014 voor de duur van de afwikkeling van de verzelf-standigingsprocedure, althans voor een door de voorzitter te bepalen duur. Verzocht is om voor 7 mei 2014 op dit verzoek te beslissen. Een en ander houdt verband met het feit dat op 7 mei 2014 bij de rechtbank Noord-Nederland een kort geding is gepland, aangespannen door onder meer afzonderlijke leden van de kerkenraden van de beide wijkgemeenten en gericht tegen de Hervormde Gemeente te [...] en de Gereformeerde Kerk te [...], samen ook genoemd de Protestantse Gemeente [...] in wording. In deze procedure is eenzelfde vordering aan de orde als is verzocht bij het aan het generale college op 1 mei 2014 gerichte beroepschrift.
- 1.3 De voorzitter heeft tevens kennis genomen van de bij het beroepschrift/verzoekschrift gevoegde bijlagen.
- 1.4 De AK is per e-mail van 1 mei 2014 in de gelegenheid gesteld een reactie op het verzoek om spoedvoorziening in te dienen. In verband met het vermelde onder 1.2 is de AK meegedeeld dat wanneer van deze gelegenheid gebruik wordt gemaakt, deze reactie uiterlijk op maandag 5 mei om 12.00 uur moet zijn ontvangen. De voorzitter stelt vast dat hem geen reactie van de AK heeft bereikt. Als verweer van de AK merkt de voorzitter daarom aan het op 8 april 2014 gedateerde verweerschrift dat is ingediend bij het RCBG.

2. Achtergronden

- 2.1 Bij besluit van 8 juni 2010 heeft de AK besloten tot sluiting van de [A-kerk], de [F-kerk], de [K-kerk] en de [P-kerk] . Een van de uitgangspunten van dit besluit was de samenwerking tussen de wijkgemeenten van de [P], de [K] en [O]. Nadat het RCBG dat besluit bij uitspraak van 14 september 2010 had vernietigd, heeft het generale college bij uitspraak van 26 september 2011, voor zover hier van belang, de uitspraak van het RCBG vernietigd en de bezwaren tegen het evengenoemde besluit van 8 juni 2010 van de AK ongegrond verklaard.
- 2.2 De kerkenraad van de wijkgemeente [P] heeft in oktober 2012 en de kerkenraad van de wijkgemeente [K] in maart 2013 aan het breed moderamen van de classicale vergadering (hierna: BMCV) een verzoek gedaan tot vorming van een gezamenlijke nieuwe gemeente. In dit kader hebben zij in de periode vanaf januari 2013 gewerkt aan een experiment van "proeven aan de zelfstandigheid", zoals dat was geadviseerd door het generale college voor de visitatie (hierna : het GCV) in zijn advies van januari 2013. Op 5 oktober 2013 heeft het GCV geadviseerd te komen tot een zelfstandige gereformeerde kerk in [...], zijnde een voorkeursgemeente waar leden zich speciaal tot moeten bekennen zoals bedoeld in ordinantie 2-13-5.
- 2.3 Bij brief van 16 april 2014 heeft het BMCV, mede in aanmerking nemende de adviezen van het GCV en het regionale college voor de behandeling beheerszaken, besloten om onder een tweetal – financiële – voorwaarden in te stemmen met het verzoek tot vorming van een nieuwe gemeente op grond van ordinantie 2-13-5. Bij deze brief is aan de kerkenraden van de genoemde wijkgemeenten alsmede aan de AK verzocht om een reactie op dit voorwaardelijke besluit. Daarna zal het BMCV een definitief besluit nemen. Dit definitieve besluit is nog niet genomen.
- 2.4 Uit de overgelegde stukken kan worden afgeleid dat de kerkdiensten van de beide wijk-gemeenten tot nu toe plaatsvinden in de [P].

- 2.5 Bij brief van 14 februari 2014 heeft de AK mede namens het college van kerkrentmeesters meegedeeld dat de verbouwing van het kerkgebouw [O] haar voltooiing nadert en dat in het weekend van 10 en 11 mei 2014 de opening plaatsvindt en het kerkgebouw de naam de [F] krijgt. Het kerkgebouw [F] wordt de thuishaven van de wijkgemeenten [K], [P] en [O]. Verder is meegedeeld dat dit betekent dat de [P] nog beschikbaar is tot 10 mei 2014 en dat vanaf die datum het niet mogelijk is nog activiteiten in het gebouw te houden.
- 2.6 Bij zijn uitspraak van 30 april 2014 heeft het RCBG overwogen dat het bezwaar tegen de brief van 14 februari 2014 van de AK de uitvoering betreft van een reeds eerder genomen besluit dat gezag van gewijsde heeft gekregen. Dit besluit is de gemeenteleden van de Protestantse gemeente te [...] i.w . bij brief van 12 oktober 2011 meegedeeld. Tegen de uitvoering van een dergelijk besluit staat geen bezwaar open, tenzij de uitvoeringshandeling zelf een handeling is die als strijdig met de vereiste zorgvuldigheid kan worden aangemerkt, aldus het RCBG. Daarvan is naar het oordeel van het RCBG geen sprake, omdat dit gevolg was aangekondigd in de brief van 12 oktober 2011 en dus voorzienbaar was. Voorts heeft het RCBG van belang geacht dat blijkens het verweerschrift van de AK aan de wijkgemeenten [P] en [K] een redelijk alternatief lijkt te zijn aangeboden.

3. Beoordeling

- 3.1 In het kader van de beoordeling van het verzoek om opschorting wordt niet vooruitgelopen op het door het generale college te geven oordeel op het beroepschrift, maar wordt slechts beoordeeld of er, gezien de betrokken belangen, aanleiding bestaat om de tenuitvoerlegging van het besluit op te schorten. Mitsdien wordt niet ingegaan op de tot nu toe aangevoerde beroepsgronden.
- 3.2 Met het besluit van de AK van 8 juni 2010 lijkt mede beoogd te zijn een samenwerking tot stand te brengen tussen de wijkgemeenten van de [P], de [K] en [O]. In die zin is het besluit van 14 februari 2014 een logisch vervolg daarop. De voorzitter overweegt dat uit de stukken evenwel naar voren komt dat die samenwerking niet soepel verloopt, zie onder meer de brief van 19 oktober 2012 van de kerkenraad van de wijkgemeente [O] aan de kerkenraad van de [P]. Voorts wordt vastgesteld dat het BMCV bij brief van 16 april 2014 onder voorwaarden heeft ingestemd met het voornemen een nieuwe gemeente te vormen. Ten aanzien van die voorwaarden hebben de beide kerkenraden blijkens de overgelegde stukken de verwachting uitgesproken dat zij daaraan kunnen en zullen voldoen.
- 3.3 De wijkgemeenten [P] en [K] maken ten behoeve van hun kerkdiensten reeds geruime tijd gebruik van het gebouw [P] en zijn voornemens dit gebruik voort te zetten in het geval zij een zelfstandige gemeente zijn gaan vormen. De kerkenraden van deze wijkgemeenten hebben in dit verband aangegeven in dat geval bereid te zijn het gebouw tegen betaling van een geldbedrag over te nemen. Voorts hebben zij aangeboden voor het gebruik daarvan een vergoeding te betalen indien overeenkomstig hun verzoek zal worden besloten tot opschorting van de uitvoering van het besluit van de AK van 14 februari 2014.
- 3.4 Niet gebleken is dat de [P-kerk] vanaf 10 mei 2014 voor andere doeleinden zal worden gebruikt en evenmin is gebleken van concrete plannen dit kerkgebouw op korte termijn te vervreemden of aan anderen in gebruik te geven.
- 3.5 Bovenvermelde feiten en omstandigheden in aanmerking nemend en alle belangen afwegend komt de voorzitter tot de conclusie dat in dit geval de belangen van de wijkgemeenten [P] en [K] zwaarder wegen dan die van de AK bij een daadwerkelijke sluiting van de [P-kerk] met ingang van 10 mei 2014.
- 3.6 Het vorenstaande leidt ertoe dat het verzoek om opschorting dient te worden toegewezen.

4. Beslissing

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen schort de tenuitvoerlegging van het besluit van de AK van 14 februari 2014 op tot de uitspraak van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen op het beroep van de kerkenraden van de wijkgemeenten [P] en [K] gericht tegen de uitspraak van het RCBG van 30 april 2014.

Gedaan te Voorburg, 6 mei 2014
door mr Th.C. van Sloten, voorzitter.

10/14

Uitspraak op het beroep van de kerkenraad van de Protestantse gemeente te [plaats]1. De procedure

- 1.1 Bij op 12 mei 2014 door het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) ontvangen beroepschrift met bijlagen heeft de kerkenraad van de Protestantse gemeente te [plaats] (hierna: de kerkenraad respectievelijk de gemeente) beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zeeland (hierna: het regionale college) gedaan op 25 maart 2014 en verzonden op 15 april 2014 (hierna: de uitspraak). Daarin verklaart het regionale college ongegrond het bezwaar ingesteld door de kerkenraad tegen een besluit van het breed moderamen van de classicale vergadering [...] (hierna: het BM-CV) van 28 november 2013 inzake de toepassing van ordinantie 3-12-11 (hierna: het bestreden besluit).
- 1.2 Bij verweerschrift van 10 juni 2014 heeft het BM-CV op het beroepschrift gereageerd.
- 1.3 Bij brief van 7 juli 2014 heeft het generale college het BM-CV om aanvullende gegevens verzocht.
- 1.4 Bij aanvullend verweerschrift van 12 augustus 2014 heeft het BM-CV op dat verzoek gereageerd.
- 1.5 Het generale college heeft kennis genomen van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.
- 1.6 Partijen hebben niet verzocht om een mondelinge behandeling en het generale college heeft geen aanleiding gevonden hiertoe ambtshalve over te gaan.

2. De feiten

- 2.1 Gelet op hetgeen over en weer is aangevoerd en de overgelegde stukken, gaat het generale college uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van het beroep van belang zijn.
- 2.2 In verband met de predikantsvacature door het vertrek van de in de gemeente beroepen predikant, verklaart het regionale college voor de behandeling van beheerszaken in Zeeland (hierna: het RCBB) bij brief van 1 augustus 2012 op verzoek van de kerkenraad dat de gemeente in staat geacht moet worden te kunnen voldoen aan haar verplichtingen terzake het beroepen van een predikant voor zover de werktijd van de predikant wordt beperkt tot 35% van de volledige werktijd (hierna: de solvabiliteitsverklaring).
- 2.3 Bij brief van 27 november 2012 van de kerkenraad aan het BM-CV verzoekt de kerkenraad het BM-CV op grond van artikel 7 van de generale regeling kerkelijk werkers (oud) om toestemming om een kerkelijk werker te benoemen. De kerkenraad legt daaraan ten grondslag dat de beroepingscommissie in samenspraak met de consulent heeft geconcludeerd dat er geen mogelijkheid is om een predikant te beroepen voor 35% van volledige werktijd, al of niet tezamen met één of meerdere gemeenten in de regio.
- 2.4 Bij brief van 9 december 2012 van het BM-CV aan de kerkenraad neemt het BM-CV het oordeel van de kerkenraad over en verleent toestemming om een kerkelijk werker aan te stellen.
- 2.5 Bij brief van 8 oktober 2013 aan het BM-CV verzoekt de kerkenraad op grond van ordinantie 3-12-11 aan het BM-CV om aan de heer [F.], in de gemeente benoemd tot ouderling-kerkelijk werker, de bevoegdheid ter plaatste te verlenen tot de bediening van doop en avondmaal, het afnemen van de belijdenis van het geloof, de bevestiging van ambtsdragers, het leiden van trouwdiensten en het uitspreken van de zegen, een en ander naar regels gesteld in de generale regeling kerkelijk werkers.
- 2.6 Blijkens een uittreksel van de vergadering van het BM-CV van 7 november 2013 komt het BM-CV tot het oordeel dat het verzoek zal worden toegewezen tenzij het BM-CV een negatief advies ontvangt van het RCBB, uitgebracht op grond van artikel 7 lid 2 (*Kerkelijk werkers in gemeenten in bijzondere omstandigheden*) van generale regeling kerkelijk werkers.
- 2.7 Bij brief aan het BM-CV van 19 november 2013 brengt het RCBB het advies uit dat de gemeente genoeg financiële middelen heeft om een predikant voor ten minste een derde van de volledige werktijd te beroepen (hierna: het advies) en aldus negatief in vorenbedoelde zin. Het RCBB overweegt dat het de financiële positie van de gemeente opnieuw beoordeeld heeft en dat zijn advies wordt ondersteund door de solvabiliteitsverklaring.
- 2.8 In zijn vergadering van 28 november 2013 besluit het BM-CV, op grond van het advies, om het verzoek van de gemeente af te wijzen.

- 2.9 Bij brief van 10 december 2013 stelt de gemeente bij het regionale college bezwaar in tegen het bestreden besluit en verzoekt om twee maanden aanhouding vanwege overleg tussen de kerkenraad en het BM-CV.
- 2.10 Op 16 januari 2014 vindt een bespreking plaats tussen het RCBB en de kerkenraad. De kerkenraad stelt waarom men van mening is dat de solvabiliteitsverklaring in neerwaartse richting kan worden bijgesteld: men verwacht een vermindering van het ledental en dienovereenkomstig van de vrijwillige bijdragen. Het RCBB licht toe dat de solvabiliteits-verklaring gefundeerd is verstrekt voor 35% van de volledige werktijd van een predikant, zo niet hoger, en dat rekening gehouden is met de negatieve ontwikkelingen en de aanwezige liquide middelen.
- 2.11 Nadat het BM-CV na 16 januari 2014 aan de kerkenraad heeft laten weten dat het BM-CV zijn besluit niet zal herzien, heeft de kerkenraad het regionale college laten weten het bezwaar te handhaven.

3. De gronden van het bezwaar en de uitspraak

- 3.1 Voor zover voor de beoordeling van het beroep van belang heeft de kerkenraad bij het regionale college de volgende gronden aangevoerd voor zijn bezwaar. De gemeente heeft na afgifte van de solvabiliteitsverklaring de begroting en meerjarenraming moeten bijstellen. Het RCBB heeft de bijgestelde begroting en meerjarenraming geaccepteerd maar tegelijkertijd handhaaft het RCBB zijn oordeel dat de gemeente een predikant voor meer dan een derde van de volledige werktijd kan betalen. De kerkenraad klaagt dat zij geen inzicht heeft gekregen in de wijze waarop het RCBB tot dit oordeel is gekomen.
- 3.2 Het regionale college is van oordeel dat zij dit argument niet inhoudelijk kan behandelen omdat de kerkenraad tegen het advies in beroep had kunnen gaan op grond van ordinantie 11-22-5. Voorts is het regionale college van oordeel dat het BM-CV in redelijkheid op grond van het advies het bestreden besluit heeft kunnen nemen.

4. De gronden van het beroep en het verweer

- 4.1 De kerkenraad stelt in het beroepschrift dat het advies onvoldoende is onderbouwd en dat hij na herhaaldelijk aandringen geen nadere uitleg of detaillering heeft verkregen. De kerkenraad heeft voorts in het beroepschrift een gemotiveerde berekening opgenomen op grond waarvan de gemeente volgens de kerkenraad, en anders dan het advies, wel voldoet aan de financiële voorwaarde van artikel 7 lid 2 sub a van de generale regeling kerkelijk werkers (hierna: de financiële voorwaarde).
- 4.2 Het BM-CV stelt in zijn verweerschrift dat het niet aan hem is om het advies op juistheid te toetsen. In het aanvullende verweerschrift voegt het BM-CV daaraan toe dat niet van hem verlangd kan worden dat het de arbeid van het RCBB overdoet dan wel in zijn bevoegdheden treedt.

5. De beoordeling

- 5.1 Het beroep is tijdig ingesteld en in zoverre ontvankelijk.
- 5.2 Het generale college stelt voorop dat op grond van ordinantie 12-3-1 en ordinantie 11-22-5 indien is voldaan aan de daarin gestelde voorwaarden bezwaar respectievelijk beroep ingesteld kan worden tegen een besluit. Een dergelijk besluit dient gericht te zijn op totstandbrenging van enig kerkrechtelijk relevant rechtsgevolg. Met deze gerichtheid wordt bedoeld dat het besluit op zichzelf genomen naar de bedoeling van het besluitvormende orgaan het door deze beoogde rechtsgevolg heeft.
- 5.3 Op grond van ordinantie 3-12-11 is het BM-CV bevoegd om al dan niet de daarin genoemde bevoegdheden te verlenen op verzoek van de kerkenraad. De beoordeling of aan de daarvoor geldende financiële voorwaarde is voldaan, is op grond van artikel 7 lid 2 sub a van de generale regeling kerkelijk werkers opgedragen aan het BM-CV dat daartoe het advies van het RCBB dient in te winnen. Het staat het BM-CV vrij af te wijken van het advies van het RCBB. Hieruit volgt dat op grond van ordinantie 12-3-1 het bestreden besluit, zijnde een op ordinantie 3-12-11 gebaseerd besluit van het BM-CV, voor bezwaar vatbaar is en niet het advies van het RCBB dat immers op zichzelf genomen, noch naar de bedoeling van het RCBB noch naar de kerkorde, enig rechtsgevolg heeft en derhalve niet voor bezwaar of beroep vatbaar is op grond van voormelde ordinanties. Het advies van het RCBB is evenmin een uitspraak als bedoeld in ordinantie 11-22-5 en uit dien hoofde voor beroep vatbaar aangezien er in het onderhavige

geval geen bezwaar aan de orde is in de zin van ordinantie 11-22-4. Het oordeel van het regionale college dat de kerkenraad beroep had kunnen instellen tegen het advies is dan ook onjuist.

- 5.4 Indien, zoals in het onderhavige geval, een besluit ten dele zonder nadere inhoudelijke motivering gebaseerd wordt op een advies, dient het advies geacht te worden onderdeel uit te maken van de motivering van het besluit. Het generale college verstaat de op het advies gerichte beroepsgrond daarom als gericht op de motivering van het bestreden besluit en zal deze hierna beoordelen.
- 5.5 Het generale college heeft kennis genomen van de in het beroepschrift vervatte berekening op grond waarvan de gemeente volgens de kerkenraad, anders dan het advies, wel voldoet aan de financiële voorwaarde. Afgezien van de kwalitatieve toelichting genoemd in rechtsoverweging 2.10, bevat noch het bestreden besluit noch het daarvan deel uitmakende advies noch het verweerschrift enige motivering of berekening die onderbouwt dat het bestreden besluit wat dit betreft juist is of dat de berekening van de kerkenraad onjuist is of dat daaraan verkeerde veronderstellingen ten grondslag zijn gelegd. Dit klemt temeer tegen de achtergrond van de niet door het BM-CV bestreden stelling van de kerkenraad dat de kerkenraad voor zijn berekening de begroting en meerjarenraming heeft gebruikt die ontvangen is door het BM-CV en dat die begroting tevens is ontvangen door het RCBB zonder dat daar bezwaren tegenin zijn gebracht. Gelet op het voorgaande is het generale college van oordeel dat het bestreden besluit onvoldoende gemotiveerd is. Het generale college zal om die reden het bestreden besluit vernietigen en bepalen dat het BM-CV, na daartoe ingewonnen advies van het RCBB, een nieuw besluit neemt gebaseerd op een motivering die ten minste betrekking heeft op de berekening van de kerkenraad en de daaraan ten grondslag gelegde veronderstellingen, waaronder de voormelde begroting en meerjarenraming. Het verdient daarbij aanbeveling dat het BM-CV, al dan niet in bijzijn van (een vertegenwoordiger van) het RCBB, de kerkenraad hoort over deze motivering voordat het het nieuwe besluit neemt. Het generale college overweegt dat het BM-CV daarmee niet in de bevoegdheden van het RCBB treedt omdat, zoals hiervoor overwogen, artikel 7 lid 2 van de generale regeling kerkelijk werkers de beoordeling van de financiële voorwaarde opdraagt aan het BM-CV op niet-dwingend advies van het RCBB.

6. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van de kerkenraad gegrond;
- vernietigt het bestreden besluit;
- bepaalt dat het BM-CV een nieuw besluit neemt met in achtneming van rechtsoverweging 5.5 van deze uitspraak; en
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 25 september 2014

door mr Th.C. van Sloten (voorzitter), mr ing M. Mouthaan (plaatsvervangend secretaris), mw mr J.C. Nouwt, ds R.H. Knijff, ds H.J.J. Radstake en J.B.W. van Vark RA.

11/14

Uitspraak op het beroep van [P], [J] en [B]1. De procedure

- 1.1 Bij op 27 mei 2014 per post bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) ingekomen beroepschrift met bijlagen, zoals aangevuld bij brieven gedateerd 20 september 2014 en 31 juli 2015, hebben [P], [J] en [B], leden van de Hervormde gemeente [...] (hierna: appellanten respectievelijk de gemeente) voor zich en namens [...] (hierna: de stichting) beroep ingesteld tegen een uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Friesland (hierna: het regionale college) gedaan op 20 mei 2014. In die uitspraak verklaarde het regionale college appellanten niet-ontvankelijk in hun bezwaar tegen de werkwijze van visitatoren van het regionale college voor de visitatie in Friesland (hierna: het RCV) gedurende een tussentijdse buitengewone visitatie in de gemeente in 2013 (hierna: de visitatie).
- 1.2 Bij verweerschrift met bijlage heeft het RCV op het beroepschrift gereageerd. Het RCV heeft voorts gereageerd op de eerste aanvulling van het beroepschrift. Ook heeft het RCV het advies dat het RCV op 17 april 2013 uitbracht aan de kerkenraad van de gemeente (hierna: de kerkenraad) doen toekomen aan het generale college alsmede een door een van de visitatoren op 24 november 2014 ten overstaan van de kerkenraad afgelegde verklaring over een van de andere visitatoren.
- 1.3 Op verzoek van appellanten heeft het generale college de behandeling van hun beroepschrift aangehouden omdat zij onder leiding van een mediator in gesprek zijn gegaan met de kerkenraad. Bij brief van 31 juli 2015 hebben appellanten het generale college laten weten het beroepschrift te handhaven en het generale college heeft de behandeling vervolgens hervat.
- 1.4 Appellanten hebben verzocht een toelichting te geven tijdens een mondelinge behandeling. Het generale college ziet geen aanleiding daartoe over te gaan. Artikel 21, eerste lid, van de generale regeling kerkelijke rechtspraak is, gelezen in verbinding met artikel 20, tweede lid, van de generale regeling kerkelijke rechtspraak, niet van toepassing indien het beroep kennelijk niet-ontvankelijk is op gronden zoals hierna vermeld in rechtsoverweging 4.3.

2. De feiten

- 2.1 Gelet op hetgeen over en weer is aangevoerd en de overgelegde stukken, gaat het generale college uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van het beroep van belang zijn.
- 2.2 Bij een vierjaarlijkse visitatie is het RCV gebleken dat er onrust in de gemeente bestond in verband met de behandeling van financiële zaken waarbij de stichting een belangrijke rol speelde. Vanwege die onrust en op verzoek van de kerkenraad heeft het RCV een tussentijdse buitengewone visitatie gehouden in de gemeente. Appellanten waren bij aanvang van de visitatie leden van het bestuur van de stichting.
- 2.3 Op 20 juni 2013 zijn zij buiten hun medeweten door een notaris op voorstel van een van de visitatoren uitgeschreven uit het handelsregister en vervangen door drie nieuwe bestuursleden.
- 2.4 Bij brief van 23 april 2014 maakten appellanten bezwaar tegen de werkwijze van de visitatoren gedurende de visitatie alsmede tegen het niet toepassen van hoor en wederhoor door visitatoren en het ontbreken van motivering ten aanzien van het afzetten van appellanten als lid van het bestuur van de stichting.

3. De bestreden uitspraak, de gronden van het beroep en het verweer

- 3.1 Het regionale college heeft de niet-ontvankelijkverklaring als volgt gemotiveerd. De kerkenraad vormt het bestuur van de gemeente. Visitatoren brengen advies uit aan de kerkenraad. De kerkenraad behoort het advies te beoordelen op deugdelijkheid en moet besluiten om eventuele aanbevelingen al dan niet op te volgen. Het is derhalve, aldus nog steeds het regionale college, niet aan het college om een oordeel te geven over het advies van de visitatiecommissie, wat daarvan verder ook zij.
- 3.2 De gronden van het beroep zijn, in de kern genomen, dat (i) het regionale college het bezwaar van appellanten op formele grond heeft afgewezen waardoor het de werkwijze van visitatoren niet inhoudelijk heeft beoordeeld en (ii) doordat het regionale college niet inhoudelijk heeft beoordeeld, heeft het ten onrechte niet vastgesteld dat visitatoren niet alleen advies hebben gegeven maar ook uitvoerend hebben gehandeld. Appellanten verzoeken het generale college

- (i) eerherstel van de onterecht ontslagen leden van de stichting en een beoordeling van de gevolgde gang van zaken,
  - (ii) aan te dringen op een zorgvuldiger luisteren door de regionale colleges naar bezwaren, waarin de rol van een kerkelijk orgaan aan de kaak wordt gesteld c.q. af te keuren dat het regionale college in dezen heeft besloten het RCV niet om een reactie te vragen op de ingebrachte bezwaren,
  - (iii) afkeuring van de werkwijze waarop in de gemeente de visitatie is uitgevoerd en met name de feitelijke handelingen van de visitator die volgens hen de notaris opdracht had gegeven om opgaaf te doen aan het handelsregister zoals hiervoor vermeld onder 2.3 welke handelingen door de voorzitter van de visitatoren onvoldoende zijn gecorrigeerd,
  - (iv) hoor en wederhoor verplicht te laten opnemen in de werkwijze van visitatoren en andere instructies teneinde te voorkomen dat andere gemeenten getroffen zullen worden door een nadelige werkwijze van visitatoren,
  - (v) verplichte screening te bewerkstelligen van leden van visitatiecommissies en
  - (vi) vergoeding van alle gemaakte kosten die in verband met de visitatie door stichting en kerk zijn gemaakt.
- 3.3 Het RCV heeft erop gewezen dat visitatoren excuus hebben aangeboden voor het feit dat appellanten vlak voor een gemeenteavond werden uitgeschreven uit het handelsregister en hiervan pas verwittigd werden op de avond zelf. Voorts heeft het RCV erop gewezen dat het slechts een adviserende stem heeft en geen besluiten kan nemen.

4. Beoordeling

- 4.1 Het generale college is niet gebleken dat appellanten bevoegd zijn om de stichting te vertegenwoordigen en zal hen daarom niet-ontvankelijk verklaren in hun beroep voor zover dat door hen is gedaan namens de stichting, waarbij het generale college de vraag of de stichting had kunnen worden ontvangen in een bezwaar of beroep, in het midden laat.
- 4.2 Op grond van ordinantie 12-3-1 kan bezwaar worden ingesteld tegen een besluit. Een dergelijk besluit dient gericht te zijn op het tot stand brengen van enig kerkrechtelijk relevant rechtsgevolg. Met deze gerichtheid wordt bedoeld dat het besluit op zichzelf genomen naar de bedoeling van het besluitvormende orgaan het door dit orgaan beoogde rechtsgevolg heeft. Bezwaren dienen op grond van ordinantie 12-3-4 te worden ingediend binnen dertig dagen na de dag waarop de beslissing werd verzonden of na de dag waarop daarvan redelijkerwijze kennis kon worden genomen.
- 4.3 In het onderhavige geval heeft het regionale college appellanten terecht niet-ontvankelijk verklaard in hun bezwaar. Het generale college is niet gebleken dat het RCV binnen dertig dagen voor de datum van het bezwaarschrift enige handeling heeft verricht die gericht was op het tot stand brengen van enig kerkrechtelijk relevant rechtsgevolg. Evenmin is het generale college gebleken dat appellanten eerst binnen die termijn kennis genomen hebben van een dergelijke handeling. Het generale college laat daarbij in het midden of voor die termijn een dergelijke handeling is verricht. Voorts is het generale college van oordeel dat het regionale college reeds dadelijk van oordeel kon zijn dat het bezwaar niet-ontvankelijk was. Het regionale college kon om die reden artikel 20, tweede lid, van de generale regeling kerkelijke rechtspraak toepassen door het RCV niet in de gelegenheid te stellen om schriftelijk op het bezwaarschrift te reageren.
- 4.4 Het beroep is dus ongegrond en het generale college komt om die reden niet toe aan een inhoudelijke beoordeling van deze zaak.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart appellanten niet-ontvankelijk in hun beroep voor zover gedaan namens de stichting;
- verklaart het beroep van appellanten ongegrond;
- bevestigt de bestreden uitspraak onder aanvulling van gronden; en
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 26 oktober 2015

door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr C. Kool (secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mr. M. Mouthaan, mw mr. E.F. Lagerwerf-Vergunst, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, ds M.A. Bos en J.B.W. van Vark RA.

12/14

Uitspraak op het beroep van de algemene kerkenraad en het college van kerkrentmeesters van de [...] (hierna: appellanten)

1. **De procedure**

- 1.1 Bij beroepschrift werd beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Gelderland (hierna: het regionale college) op een bezwaar van de heer [M.] te [...] hierna: [M.]). De uitspraak van het regionale college is gedaan en verzonden op 30 april 2014.
- 1.2 Bij verweerschrift heeft mevrouw mr. [...] namens [M.] gereageerd op het beroepschrift.
- 1.3 Namens appellanten diende de heer mr. [...] twee aanvullende bijlagen in.
- 1.4 Het generale college heeft kennis genomen van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.
- 1.5 Op 10 december 2014 heeft de mondelinge behandeling plaatsgevonden waarbij aanwezig waren de heren [...], preses van de algemene kerkenraad, [...], voorzitter van het college van kerkrentmeesters, en mr. [...] voornoemd namens appellanten, [M.] en mevrouw [...] voornoemd.

2. **De feiten**

- 2.1 [M.] is aangesteld als vicaris in kort verband tot bijstand in het pastoraat van de Hervormd gemeente te [...] (hierna: de gemeente) voor een jaar met ingang van 10 september 1990. Deze aanstelling is steeds verlengd.
- 2.2 Bij brief van 30 juni 2006 gaf de kerkvoogdij van de gemeente aan [M.] een toelichting op zijn rechtspositie. Voor zover nu van belang komt de toelichting erop neer dat [M.] ook onder de nieuwe kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland werkzaam is gedurende 22,2 uur per week en bezoldigd wordt als vicaris.
- 2.3 Bij brief van 16 oktober 2013 schreef het college van kerkrentmeesters aan [M.], zoals hem eerder was meegedeeld, dat per 1 januari 2014 zijn aantal uren voor de werkzaamheden in het kader van bijstand in het pastoraat in de gemeente werd teruggebracht tot in totaal 10 uur per week, verdeeld over de drie wijken.
- 2.4 [M.] heeft bij bezwaarschrift van 8 november 2013 bezwaar gemaakt bij het regionale college tegen het besluit om zijn werkzaamheden terug te brengen van 22,2 tot 10 uur per week.
- 2.5 Op 25 februari 2014 schreven appellanten aan het regionale college met ingang van 1 maart 2014 de betaling aan [M.] op basis van 22 uur per week terug te brengen naar 10 uur per week.
- 2.6 In zijn uitspraak heeft het regionale college vernietigd het besluit van de algemene kerkenraad en/of het college van kerkrentmeesters om de basis voor de betaling aan [M.] terug te brengen van 22 tot 10 uur per week, zoals op 16 oktober 2013 aan [M...] is meegedeeld en bevestigd en bij brief van 25 februari 2014 in die zin is gepreciseerd dat het zal ingaan op 1 maart 2014.

3. **De beoordeling van het beroep**

- 3.1 Volgens appellanten hebben zij terecht en op deugdelijke gronden het bestreden besluit genomen. Die gronden komen erop neer dat:
- het ledental van de gemeente ieder jaar afneemt, mede als gevolg van scheuringen,
  - de derde predikantsplaats weer vervuld is zodat minder werk door [M.] gedaan kan worden,
  - de inkomsten van de gemeente ieder jaar teruglopen.
- 3.2 Het generale college overweegt het volgende.
- 3.2.1 [M.] werd destijds aangesteld als vicaris op grond van ordinantie 13-38 van de hervormde kerkorde (hierna: HKO). De aanstelling was er aanvankelijk een in kort verband. Omdat de aanstelling inclusief verlengingen langer heeft geduurd dan 36 maanden, werd op grond van ordinantie 13-48-1 en 2 HKO de rechtspositie van [M.] die van een vicaris, aangesteld in lang verband.
- 3.2.2 Volgens Overgangsbepaling 105 behorende bij de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland blijft degene die voor 1 mei 2004 is aangesteld tot vicaris als bedoeld in ordinantie 13-38 HKO als zodanig werkzaam, met behoud van de in dat artikel genoemde bevoegdheden en van de rechtspositie voor de duur van de aanstelling, behoudens latere wijziging door de generale synode met inachtneming van de bepalingen van de kerkorde.

- 3.2.3 Ordinantie 13-48-5 HKO bepaalt dat de vaststelling van het salaris van de vicaris in lang verband geschiedt naar de in de generale regeling bedoeld in ordinantie 13-42-1 nader te stellen regelen. Die generale regeling is de hervormde generale regeling voor de predikantstraktementen.
- 3.2.4 Artikel 48 lid 1 van de hervormde generale regeling predikantstraktementen komt erop neer dat het salaris voor een vicaris, aangesteld voor langere duur, wordt vastgesteld en gewijzigd met inachtneming van ordinantie 13-48 en 49 HKO.
- 3.2.5 Ordinantie 13-49-1 HKO bepaalt onder meer dat, alvorens wordt overgegaan tot een wijziging in de generale regeling voor de predikantstraktementen, over het voorstel daartoe overleg plaatsvindt tussen de gedelegeerden voor het georganiseerd overleg inzake de bezoldiging van de predikanten en vicarissen.
- 3.2.6 Uit dit samenstel van regels volgt dat de financiële rechtspositie van een vicaris in lang verband in belangrijke mate overeenstemt met die van een predikant. Dit brengt mee dat de bepalingen van de (protestantse) generale regeling rechtspositie predikanten zich lenen voor overeenkomstige toepassing op de rechtspositie van [M.] als vicaris in lang verband.
- 3.2.7 Artikel 20 lid 1 van de generale regeling rechtspositie predikanten bepaalt dat de kerkenraad verantwoordelijk is voor het traktement en de toepassing van de secundaire arbeidsvoorwaarden gedurende de periode dat de predikant aan de gemeente verbonden is.
- 3.2.8 Artikel 20 lid 5 van de generale regeling rechtspositie predikanten luidt:
 “Indien aan het breed moderamen van de classicale vergadering, gehoord het regionale college voor de behandeling van beheerszaken, gebleken is dat een kerkenraad niet langer in staat is aan zijn financiële verplichtingen jegens de predikant te voldoen wordt tijdelijk aan de gemeente een lening dan wel bijdrage verstrekt vanwege de kerk. De kerkenraad is verplicht tot het nemen van dan wel het meewerken aan die maatregelen, die naar de oordeel van het regionale college voor de behandeling van beheerszaken noodzakelijk zijn om, al dan niet tezamen met andere gemeenten, weer aan de verplichtingen te kunnen voldoen.
 Indien naar het oordeel van het regionale college alleen een oplossing gevonden kan worden door vermindering van de werktijd van de predikant dan wel door losmaking van de predikant zal de kerkenraad tot vermindering van de werktijd dan wel losmaking van de predikant kunnen overgaan, twee jaar nadat het regionale college dit oordeel heeft uitgesproken. Bij vermindering van de werktijd dan wel de losmaking wordt de predikant een wachtgelduitkering verstrekt.”
- 3.2.9 Zoals blijkt uit de brief van 14 februari 2014 van de Beleidscommissie Predikanten en Kerkelijk Werkers luidt het advies van 13 februari 2014 van het regionale college voor de behandeling van beheerszaken dat de financiële positie van de gemeente niet zodanig is dat die moet leiden tot een gedwongen werktijdvermindering van [M.].
- 3.2.10 Uit het voorgaande volgt dat van vermindering van de werktijd en/of het salaris van [M.] nu geen sprake kan zijn. Het regionale college heeft terecht het bestreden besluit van appellanten vernietigd. Wat door of namens appellanten is aangevoerd doet daaraan niet af. Het beroep van appellanten is ongegrond.

4. De beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van appellanten tegen de uitspraak van het regionale college ongegrond,
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 14 januari 2015

door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mr.ing. M. Mouthaan, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, ds. M.A. Bos, J.B.W. van Vark RA.

13/14

Uitspraak op het beroepschrift d.d. 2 juni 2014 van de heer [D.] te [...]

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 2 juni 2014, ingekomen op 3 juni 2014, stelt de heer [D.] (hierna: [D.]) beroep in tegen de beslissing van de voorzitter van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland (hierna: het regionale college) d.d. 17 mei 2014.
- 1.2 Het generale college moet na kennisneming van de beslissing waarvan beroep reeds dadelijk tot het oordeel komen dat het niet bevoegd is [D.] in zijn beroep te ontvangen en het beroepschrift in behandeling te nemen en zal daarom terstond uitspraak doen.

2. Beoordeling

- 2.1. In de betreffende beslissing van 17 mei 2014 heeft de voorzitter van het regionale college het verzoek om spoedvoorziening, inhoudende dat de jaarrekening uiterlijk op 23 mei 2014 wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, afgewezen.
- 2.2 In artikel 22 lid 3 van de generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak is bepaald dat tegen een beslissing als bedoeld in ordinantie 12-3-5 van de voorzitter van een college voor de behandeling van bezwaren en geschillen geen voorziening open staat bij enig kerkelijk college.
- 2.3 Uit het bovenstaande volgt dat de beslissing van de voorzitter van het regionale college van 17 mei 2014 een einduitspraak is en dat het generale college niet bevoegd is [D.] daarover in beroep te ontvangen en het beroepschrift in behandeling te nemen. Derhalve komt het aan een inhoudelijke beoordeling van het beroep niet toe.

3. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart zich onbevoegd om de heer [D.] in beroep te ontvangen en diens beroepschrift d.d. 2 juni 2014 in behandeling te nemen;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 26 juni 2014

door mr Th.C. van Sloten (voorzitter), mr C. Kool (secretaris), mw mr J.C. Nouwt, mr ing. M. Mouthaan, ds H.J.J. Radstake, ds R.H. Knijff, ds M.A. Bos (toegevoegd lid), ds J. van der Veen (toegevoegd lid), J.B.W. van Vark R.A.

14/14

Uitspraak op het beroep van de kerkenraad en het college van kerkrentmeesters van de Protestantse gemeente te [...]

1. De procedure

- 1.1. De kerkenraad en het college van kerkrentmeesters van de Protestantse gemeente te [...] (hierna: de gemeente) hebben bij het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Groningen-Drenthe bezwaar ingesteld tegen het besluit van 24 april 2014 van het regionale college voor de behandeling van beheerszaken in Groningen-Drenthe (hierna: het besluit respectievelijk het RCBB). Bij het besluit heeft het RCBB geweigerd om de in ordinantie 11-8-3 bedoelde toestemming te verlenen voor het aangaan van een overeenkomst met financiële gevolgen met de (voormalige) predikant van de gemeente (hierna: de predikant).
- 1.2. Het bezwaarschrift is op grond van artikel 2, eerste lid, van de generale regeling kerkelijke rechtspraak doorgeleid naar het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college). Het generale college heeft het bezwaarschrift als beroepschrift in behandeling genomen.
- 1.3. De kerkenraad en het college van kerkrentmeesters hebben hun beroep aangevuld bij aanvullend beroepschrift waarna het generale college daarop van het RCBB een reactie heeft ontvangen.
- 1.4. Vervolgens heeft het generale college, na met een brief bij partijen op overleg te hebben aangedrongen, de behandeling aangehouden in afwachting van overleg tussen partijen en de behandeling hervat nadat het RCBB berichtte dat het overleg niet tot stand is gekomen.
- 1.5. Met een brief van 16 november 2015 berichtte het generale college de kerkenraad en het college van kerkrentmeesters dat het generale college het onderzoek heeft gesloten.
- 1.6. Het generale college heeft vervolgens van de kerkenraad en het college van kerkrentmeesters een brief (met bijlagen) van 30 november 2015 ontvangen. Omdat het generale college toen het onderzoek reeds had gesloten, heeft het deze stukken buiten beschouwing gelaten.
- 1.7. Partijen hebben niet verzocht om een mondelinge behandeling en het generale college heeft geen aanleiding gevonden hiertoe ambtshalve over te gaan.

2. De feiten

- 2.1. Gelet op hetgeen over en weer is aangevoerd en de overgelegde stukken, alsmede de ambtshalve bij het generale college bekende uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het GCA), gaat het generale college uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van het beroep van belang zijn.
- 2.2. De predikant werd in 2011 in de gemeente beroepen en heeft om die reden een daar gelegen woning gekocht. Tussen de kerkenraad en de predikant is de samenwerking duurzaam verstoord geraakt. Over de oorzaken en achtergronden hiervan verschillen zij van mening.
- 2.3. In zijn uitspraak van 24 april 2014 oordeelt het GCA op grond van ordinantie 3-20 dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen. Voorts bepaalt het GCA daarin dat de predikant een termijn wordt verleend tot 1 januari 2015 binnen welke zij zich naar dat oordeel kan voegen en dat de predikant, indien zij zich niet naar dat oordeel voegt, per die datum wordt losgemaakt van de gemeente.
- 2.4. De predikant heeft gesteld dat indien zij op korte termijn een andere werkkring vindt, zij haar woning mogelijk zal moeten verkopen en dan een groot verlies kan lijden, waarvoor de gemeente (mede)aansprakelijk is.
- 2.5. De gemeente en de predikant hebben een overeenkomst gesloten (hierna: de overeenkomst). Uit de considerans van de overeenkomst blijkt dat deze mede ertoe strekt de predikant een financiële prikkel te bieden om zo snel mogelijk een andere werkkring te vinden. Daartoe bevat de overeenkomst een bonusregeling. Daarmee beoogde de gemeente de predikant bij het vinden van een andere werkkring een bonus te betalen. De bonus zou verschuldigd worden zodra de gemeente niet langer verplicht was traktement of (een bijdrage in het) wachtgeld te betalen ten behoeve van de predikant.
- 2.6. Nadat de kerkenraad het RCBB achteraf heeft verzocht om de op grond van ordinantie 11-8-3, aanhef en tweede gedachtestreepje, voor de overeenkomst vooraf verplichte toestemming

alsnog te verlenen, heeft het RCBB deze bij het besluit geweigerd.

3. De gronden van het besluit, beroep en verweer

- 3.1. De dragende overwegingen van het besluit kunnen als volgt worden samengevat. Het wachtgeld waarop een predikant die is losgemaakt aanspraak kan maken, is bij en krachtens de kerkorde geregeld. Deze wachtgeldregeling bevat prikkels voor de desbetreffende predikant om actief naar ander werk en inkomen om te zien. De voorgenomen bonusregeling zet de beroepsprocedures waarin de predikant betrokken kan worden onder onaanvaardbare druk. De financiële prikkel die het college van kerkrentmeesters met de bonusregeling wenst te geven aan de predikant, acht het RCBB niet gepast in de kerk.
- 3.2. In de kern genomen leggen de kerkenraad en het college van kerkrentmeesters aan hun beroep ten grondslag dat zij met de bonusregeling in de eerste plaats trachten de schadevergoedingseis van de predikant in der minne te regelen en dat dat een civielrechtelijke aangelegenheid betreft die niet onverenigbaar is met het kerkelijk recht. De kerkenraad en het college van kerkrentmeesters voeren voorts aan dat de ambtsdragers ter voorkoming van een procedure voor de burgerlijke rechter, gelet op hun gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voor de opbouw van de gemeente, op de met de overeenkomst voorgestane wijze de claims van de predikant door de gemeente konden laten afkopen. Ten slotte beroepen de kerkenraad en het college van kerkrentmeesters zich op de ratio van artikel 40a, eerste lid, van de generale regeling rechtspositie predikanten.

4. Beoordeling

- 4.1. De bonusregeling is naar het oordeel van het generale college van samengestelde aard. Voor zover de bonus ertoe strekt zo snel mogelijk het traktement en wachtgeld te verminderen, betreft deze de rechtspositie van de predikant en is zij van kerkrechtelijke aard. Voor het overige is de bonusregeling een onderdeel van een vaststellingsovereenkomst van civielrechtelijke aard die ertoe strekt een civielrechtelijk geschil te voorkomen.
- 4.2. Het aangaan van een dergelijke vaststellingsovereenkomst is in beginsel toelaatbaar, mits met voorafgaande toestemming van het RCBB. De generale regeling rechtspositie predikanten verleent de predikant echter geen aanspraak op een bonus. De gemeente mag daarvan niet afwijken, ook niet bij vaststellingsovereenkomst (zie artikel 40a, eerste lid, van de generale regeling rechtspositie predikanten). Om die reden is de vaststellingsovereenkomst onverenigbaar met de generale regeling rechtspositie predikanten. Dat de bonusregeling mede een op zichzelf genomen toelaatbare strekking heeft (het voorkomen van een civielrechtelijk geschil), doet daaraan niet af.
- 4.3. Het generale college overweegt voorts dat de kerkenraad en het college van kerkrentmeesters zich beroepen op de ratio van het voormelde artikel 40a, eerste lid. Daartoe citeren zij uit de Kadernotitie Arbeidsvoorwaarden Predikanten van de kleine synode van maart 2010 (AZ 10.01), paragraaf 4 (*Uitgangspunten voor het arbeidsvoorwaardenbeleid vanaf 2011*), derde onderdeel (p. 5): *“Extra beloning verplicht de predikant en tast daardoor diens vrijheid van het ambt aan. Bovendien kan het de mobiliteit belemmeren (een volgende gemeente kan de extra beloning wellicht niet geven). Het doorbreekt ook de gelijke behandeling van predikanten in gelijke gevallen.”*. Volgens hen is hiervan de ratio het verbieden van extra beloning en het bevorderen van mobiliteit. Dat staat volgens hen niet in de weg aan een financiële tegemoetkoming.
- 4.4. Naar het oordeel van het generale college, gaan de kerkenraad en het college van kerkrentmeesters voorbij aan de stimulans die van de bonus uitgaat. Dit betreft de stimulans om zo snel mogelijk een beroep naar elders te aanvaarden. Daarmee wordt geen schade vergoed maar extra beloning (bonus) toegekend. Zoals de kerkenraad en het college van kerkrentmeesters zelf ook onderkennen, strekt het genoemde artikel 40a nu juist mede ertoe extra beloning te verbieden. De vraag of en in hoeverre een predikant gestimuleerd mag worden, of zelfs dient te worden, om een beroep naar een andere gemeente te aanvaarden, heeft betrekking op de vrijheid in de keuze voor de gemeente waarin de roeping tot het ambt kan plaatsvinden alsmede op gelijke behandeling van predikanten in gelijke gevallen. Deze vraag betreft daarom een plaatselijk niveau overstijgende beleidskwestie die raakt aan de belangen van andere gemeenten alsmede die van predikanten en de Kerk. De wachtgeld-regeling fungeert in dit verband als beleidsinstrument en daarin wordt niet voorzien in een bonusregeling als de onderhavige. Ook het beroep door de kerkenraad en het college van

kerkrentmeesters op de ratio van artikel 40a, eerste lid, van de generale regeling rechtspositie predikanten faalt daarom.

4.5. Hetgeen de kerkenraad en het college van kerkrentmeesters overigens tegen het besluit van het RCBB hebben aangevoerd, kan niet tot een ander oordeel leiden.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van de kerkenraad en het college van kerkrentmeesters ongegrond; en
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de Kerk.

Aldus gewezen op 28 december 2015

door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mr. ing. M. Mouthaan, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, ds. J. van der Veen en dhr J.B.W. van Vark RA

R-15/14

Ambtshalve vernietiging

van de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Overijssel en Flevoland van 26 maart 2014, verzonden op 21 mei 2014, inzake het bezwaar van de kerkenraad van de Hervormde wijkgemeente van bijzondere aard [B-kerk] te [...], tegen het besluit van de Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente [...] van 19 december 2013.

1. De procedure

- 1.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) heeft kennis genomen van de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Overijssel en Flevoland (hierna: het RCBG) van 26 maart 2014, verzonden op 21 mei 2014, inzake het bezwaar van de kerkenraad van de Hervormde wijkgemeente van bijzondere aard [B-kerk] te [...] (hierna: de kerkenraad) tegen het besluit van de Algemene Kerkenraad (hierna: de AK) van de Protestantse Gemeente [...] (hierna: PG) van 19 december 2013.
- 1.2 Na kennisneming van deze uitspraak vindt het generale college aanleiding om een beslissing als bedoeld in ordinantie 12-10-1 te geven.

2. De feiten

- 2.1 In de Plaatselijke Regeling van de PG, vastgesteld in 2005, is in artikel 2.7 vastgelegd: *“Tot de vergaderingen van de Algemene Kerkenraad worden gemeenteleden als toehoorder toegelaten, tenzij de Algemene Kerkenraad besluit een zaak in beslotenheid te behandelen.”*
In de vergadering van 19 december 2013 heeft de AK deze bepaling als volgt gewijzigd: *“De vergaderingen van de Algemene Kerkenraad zijn niet openbaar. Op hun verzoek en na toestemming van de voorzitter kunnen gemeenteleden als toehoorder worden toegelaten.”*
Het voornemen tot wijziging van de Plaatselijke Regeling is gepubliceerd in het informatieblad van de PG “[...]” van juli/augustus 2013. Daarbij is de mogelijkheid van het indienen van reacties aangegeven.
- 2.2 Artikel 2.6 van de Plaatselijke Regeling van de PG luidt als volgt: *“In de gevallen dat de kerkorde voorschrijft dat de AK de gemeente kent in een bepaalde zaak en haar daarover hoort, belegt de kerkenraad een bijeenkomst met de (betreffende) leden van de gemeente, die wordt*
- *aangekondigd in het kerkblad dat voorafgaand aan de bijeenkomst verschijnt en/of*
- *afgekondigd op tenminste twee zondagen, die aan de bijeenkomst voorafgaan.”*
- 2.3 De kerkenraad heeft in het bij het RCBG ingediende bezwaarschrift gesteld dat de AK ten onrechte de gemeente niet heeft gekend en gehoord over de wijziging van de Plaatselijke Regeling. Inhoudelijk komt het bezwaar erop neer, dat communicatie met de wijkkerkenraden, de colleges, andere organen en gemeenteleden onzeker is, nu niet duidelijk is hoe besluiten openbaar worden gemaakt en de notulen van de AK geheim zijn.
- 2.4 De AK heeft aangevoerd dat hij met de wijziging uitvoering geeft aan Ordinantie 4-8-6, waarin staat dat de kerkenraad een regeling moet maken voor zijn wijze van werken, waarin onder meer toelating van niet-leden van de kerkenraad tot zijn vergaderingen wordt geregeld. Voorts wijst hij onder meer op de Plaatselijke Regeling die voorschriften bevat over de communicatie. Bovendien zijn de wijken en ook de bezwaarde kerkenraad vertegenwoordigd in de AK.
- 2.5 In zijn uitspraak van 26 maart heeft het RCBG de kerkenraad ontvankelijk verklaard in zijn bezwaar tegen het besluit van de AK van 19 december 2013 tot wijziging van de Plaatselijke Regeling en dit bezwaarschrift ongegrond verklaard.
Het RCBG motiveert de ongegrondverklaring aldus: *“De grondslag voor het opstellen van een plaatselijke regeling is vervat in ordinantie 4-8-6, waarin wordt bepaald dat de kerkenraad een regeling voor zijn wijze van werken maakt, waarin in ieder geval wordt geregeld de toelating van niet-leden tot de kerkenraad. In ordinantie 4-8-7 wordt een aantal besluiten genoemd die een kerkenraad niet neemt zonder de leden van de gemeente daarin gekend en gehoord te hebben.”*
Naar het oordeel van het RCBG is in deze bepalingen, noch in enige andere bepaling van een ordinantie bepaald dat de gemeente moet worden gekend en gehoord over het vaststellen van een plaatselijke regeling. De AK had dat zelf in zijn eigen plaatselijke regeling kunnen opnemen,

maar heeft dat niet gedaan.

Ten aanzien van het inhoudelijk bezwaar oordeelt het RCGB, kort samengevat, dat de AK bevoegd is zijn regeling te wijzigen en dat de bestreden wijziging van de Plaatselijke Regeling niet in strijd is met enige bepaling van een ordinantie.

3. Overwegingen

- 3.1 Ingevolge ordinantie 12-10-1 kan het generale college in het belang van de eenheid in de behandeling van bezwaren en geschillen binnen zestig dagen na de dag waarop een regionaal college voor de bezwaren en geschillen zijn uitspraak verzond, deze uitspraak teniet doen en ter zake – onder regeling zonodig van de rechtsgevolgen van de vernietiging – de uitspraak doen zoals het geboden acht.
- 3.2 Ordinantie 4-7-2 luidt als volgt:
“De regelingen ten behoeve van het leven en werken van de gemeente worden vastgesteld en gewijzigd na de leden van de gemeente daarin gekend en daarover gehoord te hebben en na overleg met het college van kerkrentmeesters, het college van diakenen en de organen van de gemeente voor zover een regeling op het functioneren van zulk een college of orgaan rechtstreeks betrekking heeft.
Deze regelingen zijn ten minste:
 - de regeling voor de verkiezing van ambtsdragers;
 - de regeling voor de wijze van werken van de kerkenraad;
 - de regeling voor het beheer van de vermogensrechtelijke aangelegenheden van de gemeente.
Deze regelingen worden na vaststelling of wijziging ter kennisneming toegezonden aan het breed moderamen van de classicale vergadering en in geval van een evangelisch-lutherse gemeente tevens aan de evangelisch-lutherse synodale commissie.”
 Ingevolge ordinantie 4-9-1 is deze bepaling ook van toepassing op gemeenten met wijkkerkenraden en een algemene kerkenraad.
- 3.3 Uit ordinantie 4-7-2 in samenhang met ordinantie 4-9-1 volgt aldus dat een vaststelling of wijziging van een plaatselijke regeling door een algemene kerkenraad niet kan plaatsvinden, dan na het kennen en horen van de gemeente.
 De wijze waarop dit kennen en horen gebeurt, moet worden vastgelegd in de plaatselijke regeling (ordinantie 4-8-6). Hiervoor onder 2.2 is aangegeven hoe het kennen en horen in de Plaatselijke Regeling van de PG is vastgelegd.
- 3.4 Nu de AK ten aanzien van de onderhavige wijziging van de Plaatselijke Regeling van de PG heeft volstaan met aankondiging daarvan in het plaatselijke informatieblad, met een mogelijkheid tot het indienen van een reactie, is niet voldaan aan het kennen en horen van de gemeente.
- 3.5 Het voorgaande leidt ertoe dat de uitspraak van het RCBG in het belang van de eenheid in de behandeling van bezwaren en geschillen niet in stand kan blijven en het door de kerkenraad bij het RCBG ingediende bezwaar alsnog gegrond verklaard dient te worden.
 Dit betekent dat het besluit van de AK van 19 december 2013 tot wijziging van de Plaatselijke Regeling van de PG is genomen in strijd met de kerkorde en het generale college dit zal vernietigen.
- 3.6 De inhoudelijke bezwaren van de kerkenraad behoeven geen bespreking en beslissing, nu de wijziging van de Plaatselijke Regeling van de PG door het generale college vernietigd zal worden en een en ander aan de orde kan komen bij een eventueel nieuw wijzigingsbesluit, waarin de gemeente gekend en gehoord wordt.
- 3.7 De door het RCBG gegeven overwegingen ten overvloede betreffen niet de openbaarheid van de vergaderingen, waarop de wijziging betrekking had, maar het openbaar maken van besluiten. Volstaan kan worden met een verwijzing naar de model-plaatselijke regeling van de PKN, zoals aangepast aan de recente wijziging van de van toepassing zijnde bepalingen in ordinantie 4.

4. Beslissing

- 4.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- doet in het belang van de eenheid in de behandeling van bezwaren en geschillen de uitspraak van het RCBG van 26 maart 2014 teniet;
  - verklaart het bezwaar van de kerkenraad van de Hervormde wijkgemeente van bijzondere aard [B-kerk] te [...], tegen het besluit van de Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente [...] van 19 december 2013 gegrond;

- vernietigt het besluit van de AK van 19 december 2013, waarbij de Plaatselijke Regeling is gewijzigd, wegens strijd met het bepaalde in ordinantie 4-7-2 in verbinding met 4-9-1;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 17 juli 2014

door mr Th.C. van Sloten (voorzitter), mr C. Kool (secretaris), mr ing. M. Mouthaan, ds H.J.J. Radstake, ds R.H. Knijff, ds M.A. Bos (toegevoegd lid), ds J. van der Veen (toegevoegd lid), J.B.W. van Vark R.A.

16/14 S

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen heeft kennisgenomen van:

- a. de brief van 14 juni 2014, met bijlagen, van dr. [T.] (hierna: [T]), wonende te [...]. [T.] tekent daarmee beroep aan tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Utrecht (hierna: RCBG) d.d. 4 juni 2014, RCBG 049. Met deze brief wordt tevens de opschorting verzocht van de bestreden uitspraak in relatie tot het bestreden besluit. [T.] verzoekt de voorzitter van het generale college om gebruik te maken van zijn bevoegdheid om ambtshalve het bestreden besluit te vernietigen of op te schorten en de algemene kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] (hierna: [HAK] en de betrokken wijkgemeenten te berichten dat t.a.v. de gemeente [T] (hierna: [TG]) en fusie met de wijkgemeente [N] (hierna: [NG]) geen verdere besluiten mogen worden genomen of stappen mogen worden gezet, in afwachting van een definitief besluit en een goedgekeurde begroting over het jaar 2014.
- b. de stukken die het RCBG ter beschikking stonden.

Beoordeling

- 1 In het kader van een verzoek om opschorting wordt niet vooruitgelopen op het door het generale college te geven oordeel op het beroepsschrift, maar wordt slechts beoordeeld of er, gezien de betrokken belangen, aanleiding bestaat om de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit op te schorten. Mitsdien wordt thans niet ingegaan op de aangevoerde beroepsgronden.
- 2 De [HAK] heeft niet binnen de daarvoor gegeven termijn gereageerd op het verzoek van [T.] tot vernietiging/opschorting van het bestreden besluit.
- 3 [T.] heeft aan het verzoek om vernietiging/opschorting ten grondslag gelegd dat de HAK voornemens is om na 18 juni 2014 een besluit te nemen tot opheffing van de [T-wijk] en verkoop van de [T-kerk] op grond van de uitspraak van het RCBG. Hierdoor ontstaat er, naar [T.] stelt, een onomkeerbare situatie.
- 4 In de procedure 2014-049 zijn door [T.] een tweetal kwesties aan het RCBG voorgelegd. In de eerste plaats een bezwaar tegen de begroting 2014, zowel procedureel als inhoudelijk. Ten tweede bezwaren tegen het niet mogen beroepen van een predikant voor de [TG].
- 5 Over de samenvoeging van de [TG] met de [NG] en de verkoop van [T-kerk] heeft het RCBG, naar de voorzitter ambtshalve bekend is, uitspraak gedaan op 4 juni 2014 in zaaknummer 2014-050. Bezwaren in die zaak zijn uitsluitend ingediend door de heer [M.]; weliswaar werd deze bijgestaan door [T.] als adviseur, maar [T.] was daarin zelf geen partij.
- 6 Hoewel de (voorgenomen) sluiting van een kerkgebouw op korte termijn, een spoedeisend belang voor een appellant met zich kan brengen, valt in dit geval een (voorgenomen) besluit ten aanzien van [T-kerk] te [...] buiten het kader van de in de onderhavige beroepsprocedure aan het generale college voorgelegde besluiten en handelwijze van de HAK. Nog daargelaten dat tegen een sluitingsbesluit een bezwaarprocedure bij het RCBG open staat, in welk geding opschorting kan worden verzocht.
- 7 Het vorenstaande betekent dat [T.] in zijn verzoek aan de voorzitter tot vernietiging c.q. opschorting van 'het bestreden besluit' niet ontvankelijk moet worden verklaard.

Beslissing

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen wijst het verzoek tot toepassing van ordinantie 12-8-3 af.

Gedaan te Voorburg op 26 juni 2014
door mr Th.C. van Sloten, voorzitter.

16/14

Uitspraak op het beroep van de heer dr. [T.], wonende te [...] (hierna: [T.]).

1. De procedure

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) heeft kennisgenomen van de volgende stukken:

- 1.1 Het beroepschrift, met bijlagen, van [T.] tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Utrecht (hierna: het RCBG) d.d. 4 juni 2014, RCBG 049.
- 1.2 De beslissing van de voorzitter van het generale college op het verzoek van [T.] tot toepassing van ordinantie 12-8-3.
- 1.3 De brief van [T.] d.d. 9 oktober 2014.
- 1.4 De per mail verzonden brief van dr. [B.], predikant van de [N-gemeente] te [...]
- 1.5 De reactie van [T.] op deze brief.
- 1.6 Hoewel daartoe tweemaal in de gelegenheid te zijn gesteld, heeft de algemene kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] (hierna: HAK) geen verweerschrift ingediend.
- 1.7 Het generale college heeft kennis genomen van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.
- 1.8 De mondelinge behandeling van het beroepschrift heeft, tezamen met de mondelinge behandeling van de zaken 17/14, 21/14 en 24/14, plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 14 januari 2015. Aldaar zijn verschenen:
  - [T.]
  - dr. [M.] (appellant in de zaak 17/14)
  - dhr [R.] (voorzitter), mw [G.] (scriba) en mw [F.] (scriba) namens de kerkenraad van de [T-gemeente] (hierna: [TG])
  - dhr [V.] (voorzitter) en dhr [S.] (lid en diaken [N-gemeente]), hierna: [NG]] namens de HAK.

2. De feiten

- 2.1 Gelet op hetgeen over en weer is aangevoerd en de overgelegde stukken, gaat het generale college uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van het beroep van belang zijn.
- 2.2 [T.] behoort als lid van de Hervormde gemeente tot de [TG] te [...]. Er ligt een voorgenomen besluit van de kerkenraad van de [TG] om deze wijkgemeente op te heffen en op te doen gaan in de [NG].
- 2.3 Tegen dit voorgenomen fusiebesluit heeft dr. [M.] bij het RCBG bezwaar aangetekend. Op het beroep van dr. [M.] tegen de daarop gegeven uitspraak van het RCBG beslist het generale college heden bij uitspraak onder zaaknummer 17/14.
- 2.4 Bij de actie Kerkbalans 2014 is door de HAK een begroting aan de wijkgemeenten bekend gemaakt, waarop ten opzichte van de begroting 2013 een verlaging van de posten 'bijdragen levend geld' en 'pastoraat' toe te rekenen aan de [TG] en een verhoging van beide posten toe te rekenen aan de [PG] te zien is.

3. De gronden van het bezwaar en de uitspraak

- 3.1 Voor zover voor de beoordeling van het beroep van belang heeft [T.] bij het regionale college de volgende gronden aangevoerd in zijn bezwaarschrift.
De ingrijpende wijzigingen op de begroting 2014 hebben zonder enige toelichting plaatsgevonden. De ingrijpende verlaging van de post pastoraat op de begroting voor de [TG] betekent in feite dat de wijkgemeente niet langer kan blijven bestaan. De begroting is niet vóór 1 november 2013 voorgelegd en is in de HAK op 27 januari 2014 vastgesteld nadat deze al eerder was gepubliceerd.
Het tweede bezwaar van [T.] betreft de achterstelling van de [TG] door de HAK en onthouding van een vaste predikant aan de [TG] door systematische tegenwerking van de HAK. Wijken met een groot financieel tekort in de begroting van het jaar van beroepen hebben van de HAK wel toestemming gekregen om een predikant te beroepen met verwijzing naar een solvabiliteitsverklaring van het RCBB, terwijl de [TG] reeds jaren eerder vacant was. [T.] meent dat de HAK daarbij voorbij is gegaan aan ordinantie 4-9-4 door de [TG] systematisch te benadelen.

- 3.2 Het regionale college heeft vastgesteld dat de HAK inmiddels erkend heeft dat de begroting voor 2014 op onjuiste wijze tot stand is gekomen en bovendien inhoudelijk niet klopt. Het vaststellen van de begroting moet opnieuw plaatsvinden conform het in ordinantie 11-6 bepaalde. Daarmee wordt het bezwaar van [T.] tegen de begroting gegrond verklaard. De bezwaren van [T.] tegen het niet openstellen van een predikantsplaats voor de [TG] worden door het RCBG ongegrond verklaard. De HAK moet zich ten aanzien van het openstellen van een predikantsplaats verantwoorden tegenover het regionaal college voor de behandeling van beheerszaken (RCBB), daar staat het RCBG buiten. Het RCBG is van oordeel dat de HAK voldoende heeft aangegeven dat hij de verzoeken van de kerkenraad van de [TG] om een predikant heeft gehonoreerd. Deze kerkenraad heeft immers volgens de HAK steeds om een tijdelijke predikantsplaats gevraagd en aan dat verzoek is gehoor gegeven. Het is aan de wijkkerkenraad om daarover voorstellen te doen aan de HAK. Het RCBG ziet in de gang van zaken geen aanleiding om te veronderstellen dat de [TG] op het punt van het openstellen van een predikantsplaats steeds is achtergesteld. De eis van [T.] tot schadeloosstelling van de [TG] wordt afgewezen. Het beroep van [T.] op ordinantie 4-9-4, inhoudende dat de HAK recht moet doen aan de kerkelijke verscheidenheid, wordt door het RCBG niet gehonoreerd omdat ter zitting is gebleken dat er binnen de gehele gemeente aanzienlijke onderlinge verscheidenheid bestaat.

4. De gronden van het beroep en het verweer

- 4.1 [T.] heeft zijn beroepsgronden in een viertal punten uiteengezet. Deze leiden samenvattend tot zijn conclusie, die hij bij gelegenheid van de mondelinge behandeling nog nader heeft toegelicht:
1. Het oordeel van het RCBG inzake de toepassing van ord. 4-9-4 en de vrijheid van handelen van de HAK te vernietigen en over de toepassing van ord. 4-9-4 t.a.v. verscheidenheid een nieuwe uitspraak te doen.
  2. Een oordeel te geven over de handelwijze van de HAK/CvK t.a.v. de gemaakte fouten bij het opstellen van de begroting.
  3. De HAK op te dragen de persoon aan te wijzen die verantwoordelijk was voor de aangeleverde cijfers voor de begroting van de [PG] en de daarbij behorende argumentatie.
  4. De HAK op te dragen een overzicht te verstrekken van de inkomsten (Kerkbalans en legaten) vanuit de [TG] in de jaren 2007-2013.
  5. De HAK op te dragen de [TG] een predikantsplaats te verschaffen op basis van de begroting 2013 (de begroting 2014 is afgekeurd).
- 4.2 Namens de HAK is bij de mondelinge behandeling een toelichting op de begroting 2014 en de openstelling van de predikantsplaats voor de [TG] gegeven. De HAK was er vanuit gegaan dat de [TG] en de [NG] zouden gaan samenwerken en daarom was in de begroting voor 2014 rekening gehouden met een predikantsvacature na 1 juli 2014. Omdat deze wijkgemeenten het daarmee niet eens waren en in het gezamenlijk beleidsplan van de [TG] en de [NG] gevraagd is om een predikant voor vier jaar, is deze wens gehonoreerd. Er moest wel financiering gezocht worden voor een 0,5 fte predikantsplaats voor vier jaar. De procedure is nu bijna afgerond, aldus de HAK.
- 4.3 De kerkenraad van de [TG] heeft ter gelegenheid van de mondelinge behandeling aangegeven dat [T.] en de heer [M.] de enige gemeenteleden van de [TG] zijn, die bezwaar – en nu beroep – hebben aangetekend. Weliswaar was de kerkenraad het ook niet eens met de gang van zaken rond de begroting 2014, met name heeft de kerkenraad twijfels over de uitvoering van zijn taken door het college van kerkrentmeesters, maar omdat de kerkenraad hoopt op een constructieve wijze tot samenwerken, is hij niet in beroep gegaan. Het loopt nog niet zoals het moet en er wordt gekeken naar de wijkkas om de formatieplaats te bekostigen terwijl er 4,5 miljoen euro in kas is "afgezien van de verborgen reserves". De kerkenraad zet zich nog steeds in voor de belangen van de [TG].

5. De beoordeling

- 5.1 Het beroep is tijdig ingesteld en in zoverre ontvankelijk.
- 5.2 Het generale college stelt voorop dat op grond van ordinantie 12-3-1, indien is voldaan aan de daarin gestelde voorwaarden, bezwaar ingesteld kan worden tegen een besluit. Een dergelijk besluit dient gericht te zijn op totstandbrenging van enig kerkrechtelijk relevant rechtsgevolg.

Met deze gerichtheid wordt bedoeld dat het besluit op zichzelf genomen naar de bedoeling van het besluitvormende orgaan het door dit orgaan beoogde rechtsgevolg heeft.

- 5.3 Het generale college stelt vast dat door het RCBG het bezwaar van [T.] tegen de begroting over het jaar 2014 van de Hervormde gemeente te [...] gegrond is verklaard en dat de HAK opnieuw een begroting over 2014 diende vast te stellen. Wat ook zij van de juistheid van die gegrondverklaring, [T.] heeft daarmee gekregen wat hij heeft verzocht bij het RCBG en hij is derhalve niet ontvankelijk in zijn beroep op dit punt tegen de uitspraak van het RCBG d.d. 4 juni 2014, RCBG 049.
- 5.4 Een onderzoek naar de handelwijze van een kerkenraad/college c.q. van personen bij het tot stand komen van een begroting, valt buiten het kader van de beoordeling door het generale college. Ook hetgeen [T.] in zijn conclusie onder 4 aan het generale college verzoekt valt buiten dat kader en zulks kan overigens ook niet voor het eerst in beroep worden aangevoerd. Datzelfde geldt voor het verzoek in de conclusie onder 5.
- 5.5 Het behoort niet tot de bevoegdheden van het generale college om in algemene zin het beleid van een (algemene) kerkenraad te toetsen, noch om vast te stellen of er in één of meerdere wijkgemeenten sprake is van een eigensoortige modaliteit. Ordinantie 4-9 heeft betrekking op de taakverdeling tussen algemene kerkenraad en wijkkerkenraden. Die taakverdeling moet volgens ordinantie 4-9-4 worden vastgelegd in een (plaatselijke) regeling. Genoemde bepaling noemt een aantal taken met name, die aan de algemene kerkenraad zijn toevertrouwd, zoals het treffen van voorzieningen ten behoeve van de gemeente in haar geheel, waar dat nodig is om recht te doen aan de binnen de gemeente voorkomende kerkelijke verscheidenheid (op welke bepaling [T.] zich beroept).
- 5.6 Een en ander betekent, dat het regionale/generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen, slechts een concreet besluit, waartegen bezwaar/beroep is ingesteld, wanneer strijdigheid is aangevoerd, binnen de aangegeven grenzen aan ordinantie 4-9-4 kan toetsen.
- 5.7 Een concreet besluit van een bepaalde datum is door [T.] in deze niet aangevoerd. In de procedure bij het RCBG maakte het beroep van [T.] op deze bepaling mede onderdeel uit van zijn bezwaar tegen het niet openstellen van een predikantsplaats (voor onbepaalde tijd) voor de [TG] welk bezwaar ongegrond is verklaard door het RCBG. In feite ontbeert het beroep van [T.] tegen dit onderdeel in de motivering van de uitspraak van het RCBG voor zover dit het beroepen van een predikant betreft zelfstandige betekenis. Voor het overige is het bezwaar en beroep ten aanzien van de toepassing van ordinantie 4-9-4 niet tegen een concreet besluit gericht en voldoet het niet aan hetgeen hiervoor in rechtsoverweging 5.2 is aangegeven.
- 5.8 Een en ander leidt tot de conclusie, dat [T.] in zijn beroep tegen de uitspraak van het RCBG op zijn bezwaar ten aanzien van de begroting en het handelen in strijd met ordinantie 4-9-4 ten aanzien van de [TG] niet ontvankelijk verklaard moet worden en dat zijn beroep voor het overige ongegrond is.

6. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van [T.] deels niet ontvankelijk en deels ongegrond, zoals hiervoor onder rechtsoverweging 5.8 aangegeven;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 30 april 2015 door

mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mw. Mr. J.C. Nouwt, mr.ing. M. Mouthaan, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, ds M.A. Bos en ds J. van der Veen.

17/14 S

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen heeft kennisgenomen van:

- a. de brief van 1 juli 2014, met bijlage, van dr. [M.] (hierna: [M.]), wonende te [...]. [M.] tekent daarmee beroep aan tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Utrecht (hierna: het RCBG) d.d. 4 juni 2014, RCBG-050. Met deze brief wordt tevens de voorzitter van het generale college verzocht om een voorlopig besluit te nemen inhoudende dat iedere handeling die gericht is op de fusie van de wijkgemeente [N.] (hierna: [NG]) en de [T-gemeente] (hierna: [TG]) moet worden stopgezet in afwachting van een definitief besluit van het generale college. [M.] verzoekt tevens dat besluit ook te richten tot de algemene kerkenraad van de Hervormde gemeente [...] (hierna: HAK) en de [NG];
- b. de brief van 10 juli 2014, waarmee de voorzitter van de [T.] reageert op het beroepschrift van [M.];
- c. de stukken die het RCBG ter beschikking stonden.

Beoordeling

- 1 In het kader van een verzoek om opschorting wordt niet vooruitgelopen op het door het generale college te geven oordeel op het beroepschrift, maar wordt slechts beoordeeld of er, gezien de betrokken belangen, aanleiding bestaat om de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit op te schorten. Mitsdien wordt thans niet ingegaan op de aangevoerde beroepsgronden.
- 2 [M.] heeft aan het verzoek om een voorlopig besluit van de voorzitter ten grondslag gelegd de grote druk die wordt uitgeoefend door de HAK en de wijkkerkenraden om zo snel mogelijk het besluit voor de fusie te nemen om een onomkeerbare situatie te scheppen.
- 3 In de procedure RCBG 2014-050 heeft [M.] bezwaar aangetekend tegen het voorgenomen besluit van de kerkenraad van de [TG] om de [TG] op te heffen en op te doen gaan in de [NG].
- 4 De voorzitter van het RCBG heeft op verzoek van [M.] bij uitspraak van 9 april 2014 beslist dat er door de kerkenraad geen besluit mag worden genomen dat direct of indirect verbonden is met, voortzetting is van, of van invloed is op het proces van fusie met de [NG] of met de verkoop van de [TK]. Deze opschorting van de besluitvorming gold totdat het RCBG uitspraak heeft gedaan in de zaak RCBG 2014-050.
- 5 Hoewel [M.] in zijn beroepschrift geen concrete besluiten of handelingen van de kerkenraad heeft aangegeven, die gericht zijn op voortzetting van het fusieproces en/of verkoop van de [TK], laat de uitspraak van het RCBG d.d. 4 juni 2014 de kerkenraad wel ruimte om besluiten en handelingen in die richting te verrichten.
- 6 In de brief van 10 juli 2014 heeft (de voorzitter van) de kerkenraad niet inhoudelijk gereageerd op het verzoek van [M.] om een beslissing van de voorzitter van het generale college. Gelet op hetgeen in die brief en de stukken bij het RCBG wel is aangevoerd, is het niet denkbeeldig dat de kerkenraad voortgaat met het voorbereiden van de fusie van de [TG] met de [NG].
- 7 Teneinde te voorkomen dat er een onomkeerbare situatie ontstaat, zal de voorzitter van het generale college overgaan tot het treffen van na te noemen voorziening.
- 8 Verdere voorzieningen worden prematuur en niet noodzakelijk geacht nu onomkeerbare besluitvorming ten aanzien van de verkoop van de [TK] nog niet heeft plaatsgevonden, de gemeente daarin nog moet worden gekend en gehoord en tegen mogelijk daaromtrent te nemen besluiten bezwaar en beroep, alsmede verzoek om opschorting en voorziening open zal staan. Ook zijn door [M.] geen concrete handelingen van de kerkenraad aangevoerd, die tot een onomkeerbare situatie zouden kunnen leiden.
Een en ander geldt evenzo voor het verzoek om het besluit ook te richten tot de HAK en de [NG]. Deze zijn geen partij in de procedure waarin het beroep is ingesteld en er liggen geen besluiten en handelingen van de HAK en de [NG] aan dat verzoek ten grondslag.

Beslissing

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- bepaalt dat de kerkenraad vooralsnog geen uitvoering mag geven aan het voorgenomen besluit van 13 november 2013 en het voorleggen van dit besluit aan de gemeente, zoals aangegeven in de uitspraak van het RCBG;
- bepaalt voorts dat de kerkenraad vooralsnog geen besluit mag nemen of handeling mag verrichten, dat of die direct of indirect is gericht op het tot stand brengen van een fusie van de

[TKG] met de [NG]. Een en ander totdat het generale college uitspraak heeft gedaan op het beroep van [M.] in deze zaak.

Gedaan te Voorburg op 16 juli 2014
door mr Th.C. van Sloten, voorzitter.

17/14

Uitspraak op het beroep van de heer [M.], wonende te [...] (hierna: [M.]).

1. De procedure

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) heeft kennisgenomen van de volgende stukken:

- 1.1 Het beroepschrift, met bijlagen, van [M.] tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Utrecht (hierna: het RCBG) d.d. 4 juni 2014, RCBG 050.
- 1.2 De reactie van de kerkenraad van [TG] (hierna: [TG]) op het beroepschrift.
- 1.3 De beslissing van de voorzitter van het generale college op het verzoek van [M.] tot toepassing van ordinantie 12-8-3.
- 1.4 De per mail verzonden brief van [B], predikant van de [NG] te [...].
- 1.5 De brief [M.] van 17 november 2014.
- 1.6 Het generale college heeft kennis genomen van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.
- 1.7 De mondelinge behandeling van het beroepschrift heeft, tezamen met de mondelinge behandeling van de zaken 16/14, 21/14 en 24/14, plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 14 januari 2015. Aldaar zijn verschenen:
  - [M.]
  - dr. [T.] (appellant in de zaak 16/14)
  - dhr. [R.] (voorzitter), mw [G.] (scriba) en mw [F] (scriba), namens de kerkenraad van [TG]
  - dhr. [V.] (voorzitter) en dhr [S.] (lid en diaken [NG], hierna: [NG]) namens de algemene kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] (hierna: HAK).

2. De feiten

- 2.1 Gelet op hetgeen over en weer is aangevoerd en de overgelegde stukken, gaat het generale college uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van het beroep van belang zijn.
- 2.2 [M.] behoort als lid van de Hervormde gemeente tot de [TG] te [...]. Er ligt een voorgenomen besluit van de kerkenraad van [TG] om deze wijkgemeente op te heffen en op te doen gaan in de [NG].
- 2.3 Tegen dit voorgenomen fusiebesluit heeft de heer [M.] bij het RCBG bezwaar aangetekend.
- 2.4 De voorzitter van het RCBG heeft op verzoek van [M.] bij uitspraak van 9 april 2014 beslist dat er door de kerkenraad geen besluit mag worden genomen dat direct of indirect verbonden is met, voortzetting is van, of van invloed is op het proces van fusie met de [NG] of met de verkoop van de [TK].
- 2.5 De voorzitter van het generale college heeft bij voormeld besluit bepaald dat de kerkenraad vooralsnog geen uitvoering mag geven aan het voorgenomen besluit van 13 november 2013 en het voorleggen van dit besluit aan de gemeente, zoals aangegeven in de uitspraak van het RCBG. De voorzitter heeft daarbij voorts bepaald dat de kerkenraad vooralsnog geen besluit mag nemen of handeling mag verrichten, dat of die direct of indirect gericht is op het tot stand brengen van een fusie van de [TG] met de [NG]. Een en ander totdat het generale college uitspraak heeft gedaan op het beroep van [M.] in deze zaak.

3. De gronden van het bezwaar en de uitspraak

- 3.1 Voor zover voor de beoordeling van het beroep van belang heeft [M.] bij het regionale college in zijn bezwaarschrift een zevental punten aangevoerd, waartegen zijn bezwaar zich richt. Samenvattend heeft hij daarbij verzocht om:
  - Een samenvoeging van de [TG] en de [NG] ongeldig te verklaren.
  - De optie om te voldoen aan geografische grenzen door het scheppen van een corridor ongeldig te verklaren.
  - Het CvK te verbieden om de [TK] te verkopen c.q. huur op te zeggen zonder instemming van de [TG] en haar op te dragen om de wijkgemeente toe te staan een predikant te beroepen.
  - De wijkkerkenraad te verplichten om verkiezingen uit te schrijven.
- 3.2 Het regionale college heeft de bezwaren van [M.] over de toekomst van de [TG] gegrond verklaard met dien verstande dat het voorgenomen besluit van 13 november 2013 nog in een gemeenteberaad aan de gemeente moet worden voorgelegd om te voldoen aan het kennen en

horen ingevolge ordinantie 4-8-7.

De bezwaren tegen verkoop van de [TK] zijn niet ontvankelijk verklaard omdat ze prematuur zijn.

De overige bezwaren van [M.] zijn ongegrond verklaard.

4. De gronden van het beroep en het verweer

4.1 [M.] heeft zijn beroepsgronden in een viertal punten uiteengezet. Deze leiden met het oog op de rechtvaardigheid en orde in de kerk tot het volgende verzoek:

1. De uitspraak van het RCBG te vernietigen.
2. De fusie met de [NG] ongeldig te verklaren en de kerkenraden op te dragen andere mogelijkheden voor samenwerking te onderzoeken, indien gewenst.
3. De wijkkerkenraad te verplichten om verkiezingen uit te schrijven.
4. De HAK op te dragen recht te doen aan de verscheidenheid en de [TG] toe te staan een predikant te beroepen.

4.2 De kerkenraad van de [TG] heeft, voor zover van belang, het volgende aangevoerd. In de ordinantie staat niet aangegeven hoe lang de gezamenlijke grens van samenvoegende wijkgemeenten moet zijn. In de toekomst zullen de modaliteitswijken belangrijker worden dan geografisch gebonden wijkgemeenten.

De omvang van de kerkenraad van de [TG] is altijd in overeenstemming geweest met de voorschriften. Door de toenemende vergrijzing van de actieve leden is evenwel een overgang naar een andere wijkgemeente noodzakelijk.

[M.] en de heer [T.] zijn de enige gemeenteleden van de [TG], die bezwaar – en nu beroep – hebben aangetekend. Weliswaar was de kerkenraad het ook niet eens met de gang van zaken rond de begroting 2014, met name heeft de kerkenraad twijfels over de uitvoering van zijn taken door het college van kerkrentmeesters, maar omdat de kerkenraad hoopt op een constructieve wijze tot samenwerken, is hij niet in beroep gegaan. Het loopt nog niet zoals het moet en er wordt gekeken naar de wijkkas om de formatieplaats te bekostigen terwijl er 4,5 miljoen euro in kas is “afgezien van de verborgen reserves”.

De kerkenraad zet zich nog steeds in voor de belangen van de [TG]. De beoogde predikant voor de [TG] komt uit de mobiliteitspool van de Dienstenorganisatie. Daarvoor is bewust gekozen in verband met het tijdelijke karakter.

4.3 Namens de HAK is bij de mondelinge behandeling een toelichting gegeven. Voor zover dit het beroep van [M.] betreft is namens de HAK aangegeven dat in de begroting van de [TG] 2014 geen rekening was gehouden met een predikantsvacature na 1 juli 2014. Er was van uitgegaan dat de [TG] en [NG] zouden gaan samenwerken. Omdat deze wijkgemeenten het daarmee niet eens waren en in het gezamenlijk beleidsplan van de [TG] en de [NG] gevraagd is om een predikant voor vier jaar, is deze wens gehonoreerd. Er moest wel financiering gezocht worden voor een 0,5 fte predikantsplaats voor vier jaar. De procedure is nu bijna afgerond, aldus de HAK.

Er is ten aanzien van de fusie nog steeds sprake van een voorgenomen besluit van november 2013. Aan de HAK is wel een verzoek gedaan om het fusiebesluit te nemen, maar vanwege de lopende procedures worden er geen besluiten genomen.

Wel is de corridor ingesteld. Er was navraag bij het Landelijk Dienstencentrum in Utrecht gedaan of in verband met ordinantie 2-14 de beide wijkgemeenten, die niet aan elkaar grensden, konden fuseren. Men had als antwoord gekregen dat het moest gaan om aangrenzende wijkgemeenten. De HAK heeft toen meegedacht en bedacht dat wanneer één van de wijkgemeenten van een stuk straat zou worden ontdaan, aangrenzende wijkgemeenten zouden ontstaan en zo is het toen gedaan. Verder is er afgesproken dat er in de [TG] een vierplek gehandhaafd blijft. Dat is vastgelegd en de HAK heeft toegezegd daarover positief mee te denken als de wijkkerkenraad van de [TK] met een voorstel komt.

5. De beoordeling

5.1 Het beroep is tijdig ingesteld en in zoverre ontvankelijk.

5.2 Het generale college stelt voorop dat op grond van ordinantie 12-3-1, indien is voldaan aan de daarin gestelde voorwaarden, bezwaar ingesteld kan worden tegen een besluit. Een dergelijk besluit dient gericht te zijn op totstandbrenging van enig kerkrechtelijk relevant rechtsgevolg. Met deze gerichtheid wordt bedoeld dat het besluit op zichzelf genomen naar de bedoeling van het besluitvormende orgaan het door dit orgaan beoogde rechtsgevolg heeft.

- 5.3 Het generale college stelt vast, dat het op 13 november 2013 genomen besluit (nog slechts) het voornemen bevat om de wijkgemeenten [TG] en [NG] samen te voegen. Een voorgenomen besluit is niet een voor bezwaar/beroep vatbaar besluit. Het RCBG had [M.] derhalve in zijn bezwaar niet ontvankelijk moeten verklaren. Nog daargelaten of dit besluit door een wijkkerkenraad al dan niet in overeenstemming/gezamenlijk met de algemene kerkenraad genomen moet worden.
- De beslissing van het RCBG moet derhalve op dit punt worden vernietigd en het generale college zal [M.] alsnog in zijn bezwaar tegen het besluit van 13 november 2013, voor wat de voorgenomen fusie betreft, niet ontvankelijk verklaren.
- 5.4 Het besluit tot verkoop van de [TK] is ook een voorgenomen besluit en (nog) niet gericht op een rechtsgevolg. [M.] is op dit punt door het RCBG dan ook terecht niet ontvankelijk verklaard, zij het dat de grond daarvoor moet worden aangevuld. Immers een besluit tot verkoop van een kerkgebouw behoort, na het kennen en horen van de gemeente, tot de bevoegdheid van de algemene kerkenraad (HAK in deze) en niet van een wijkkerkenraad (door [M.] in deze als zijn wederpartij aangemerkt) of een college van kerkrentmeesters.
- 5.5 Het scheppen van een corridor hangt samen met het (voorgenomen) fusiebesluit. Het besluit tot het vaststellen van de grenzen van de wijkgemeenten behoort te worden genomen door de algemene kerkenraad van een gemeente (ordinantie 4-9-4), zodat [M.] in zijn bezwaar daartegen waar dit is gericht tegen de wijkkerkenraad van de [TG], niet ontvankelijk verklaard had moeten worden.
- 5.6 De kerkenraad van de [TG] heeft aangegeven dat het aantal kerkenraadsleden voldoet aan het bij ordinantie en plaatselijke regeling gegeven aantal. [M.] heeft onvoldoende aangevoerd waaruit het tegendeel kan worden vastgesteld. Bovendien was in 2013 door enkele leden verzocht om verkiezingen te houden. [M.] had destijds bezwaar kunnen aantekenen tegen de weigering van de wijkkerkenraad, maar heeft dat niet gedaan. Het bezwaar bij het RCBG op dit punt was mitsdien ongegrond en de beslissing tot ongegrondverklaring kan in stand blijven.
- 5.7 Het verzoek tot het geven van een opdracht aan de HAK, in samenhang met het verwijt dat geen rekening wordt gehouden met de specifieke modaliteit van de [TG], leidt tot niet ontvankelijkheid. Immers de wederpartij in deze procedure is de wijkkerkenraad van de [TG].
- 5.8 Het vorenoverwogene leidt tot de conclusie dat de uitspraak van het RCBG moet worden vernietigd ten aanzien van de beslissing op het voorgenomen fusiebesluit van 13 november 2013, het besluit ten aanzien van de wijziging van de grenzen van de wijkgemeenten (corridor) en het verzoek tot het beroepen van een predikant. Voor het overige kan de uitspraak ten aanzien van de ongegrondverklaring van de bezwaren worden bekrachtigd.

6. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- vernietigt de uitspraak van het regionaal college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de kerkprovincie Utrecht d.d. 4 juni 2014 (RCBG 050) voor zover daarbij de bezwaren van [M.] over de toekomst van de [TG] gegrond zijn verklaard en de bezwaren ten aanzien van de corridor en het beroepen van een predikant ongegrond verklaard zijn;

opnieuw beslissende:

- verklaart [M.] niet ontvankelijk in zijn bezwaren ten aanzien van het voorgenomen fusiebesluit van 13 november 2013, ten aanzien van het vaststellen van een wijziging in de wijkgrenzen van de [TG] en [NG] en ten aanzien van het niet mogen beroepen van een predikant zonder dat daaraan een beperking wordt gesteld, zoals hiervoor onder rechtsoverweging 5.8 aangegeven;
- bevestigt voormelde uitspraak van het RCBG voor het overige en verklaart het daartegen door [M.] ingestelde beroep ongegrond;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 30 april 2015 door

mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mw. Mr. J.C. Nouwt en mr.ing. M. Mouthaan, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, ds. M.A. Bos en ds. J. van der Veen.

19/14

Uitspraak op het beroep van [A], [T] en [P] te [...] (hierna: appellanten).

1. De procedure

- 1.1 Appellanten hebben beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Noord-Brabant, Limburg en de Réunion Wallonne (hierna: het RCBG) van 9 juli 2014 met nrs. 2013-5 en 6 en 2014-3 en 4. Bij die uitspraak heeft het RCBG de bezwaren in de zaken 2013-5 en 6 gegrond, de bezwaren in de zaak 2014-3 ongegrond en het bezwaar in de zaak 2014-4 gegrond verklaard en tevens, wat de zaak 2014-4 betreft, bepaald dat de rechtsgevolgen van de bevestiging van [W] als jeugdouderling in stand blijven.
- 1.2 De kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] heeft op het beroepschrift gereageerd.
- 1.3 Bij brief van 9 november 2014 heeft het generale college appellanten verzocht aan te geven waarom zij het niet eens zijn met de beslissing van het RCBG. Bij e-mail van 21 november 2014 heeft [A] namens appellanten hierop gereageerd.

2. Beoordeling

- 2.1 Ingevolge ordinantie 12-8-1 is beroep mogelijk van een beslissing van een regionaal college voor de behandeling van bezwaren en geschillen bij het generale college. Ingevolge ordinantie 12-8-2 wordt het beroep schriftelijk en gemotiveerd ingesteld.
- 2.2 De uitspraak van het RCBG betreft beslissingen inzake een bezwaar met betrekking tot het niet reageren door de kerkenraad op een brief van appellant [P] (2013-5), het niet reageren door de kerkenraad op de aan appellanten [A en T] gevraagde en door hen aangedragen verbeterpunten (2013-6), het niet scheppen door het college van kerkrentmeesters/kerkenraad van de mogelijkheid voor betrokkenen om elkaar te horen en gehoord te worden (2014-3) en ten slotte een beslissing inzake het bezwaar tegen de procedure rond de herbevestiging van [W] als jeugdouderling (2014-4).
- 2.3 Het beroepschrift van 21 juli 2014 bevat opmerkingen die de redactie van de uitspraak van het RCBG betreffen zonder dat met die opmerkingen duidelijk wordt op welke gronden appellanten zich met de inhoudelijke beslissingen van het RCBG niet kunnen verenigen. Ook met de e-mail van 21 november 2014 hebben appellanten niet aangegeven op welke gronden zij zich niet kunnen vinden in de vier afzonderlijke beslissingen die het RCBG bij de uitspraak waarvan zij in beroep zijn gegaan heeft gegeven.
- 2.4 Het generale college rest dan ook niet anders dan appellanten in hun beroep niet-ontvankelijk te verklaren.

3. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart het beroep niet-ontvankelijk;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen

Aldus gewezen op 14 januari 2015

door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mr.ing. M. Mouthaan, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, ds. M.A. Bos, J.B.W. van Vark RA.

20/14

Uitspraak op het beroep van ds [X] te [...]1. De procedure

- 1.1 Bij op 10 september 2014 per e-mail bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) ingekomen beroepschrift met bijlagen, heeft ds [X] (hierna: de predikant) beroep ingesteld tegen de uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het GCA) gedaan op 28 augustus 2014, waarin het GCA onder andere (i) oordeelt dat de predikant de Protestantse gemeente te [...]. (hierna: de gemeente) niet langer met stichting kan dienen, (ii) bepaalt dat de predikant een termijn wordt verleend tot 1 december 2014 binnen welke hij zich naar dit oordeel kan voegen en (iii) bepaalt dat de predikant, indien hij zich niet naar dit oordeel voegt, per 1 december 2014 wordt losgemaakt van de gemeente.
- 1.2 Bij verweerschriften van 2 respectievelijk 14 oktober 2014 hebben de kerkenraad van de gemeente (hierna: de kerkenraad) respectievelijk het breed moderamen van de classicale vergadering [...] (hierna: het BM-CV) op het beroepschrift gereageerd.
- 1.3 Het generale college heeft kennisgenomen van de stukken die het GCA hem heeft doen toekomen.
- 1.4 Op 10 december 2014 heeft de mondelinge behandeling plaatsgevonden, waarbij aanwezig waren (i) de predikant, [V] (raadsman) en [S.] (adviseur), (ii) [ds. S] (voorzitter) en [S] (scriba) namens het BM-CV en (iii) [M] (scriba) en [T] (voorheen voorzitter) namens de kerkenraad.
- 1.5 Ter zitting hebben zowel de predikant als zijn raadsman pleitnotities overgelegd en het BM-CV een schriftelijke verklaring die hij heeft voorgedragen.

2. De feiten

- 2.1 Gelet op hetgeen over en weer is aangevoerd en de overgelegde stukken, gaat het generale college uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van het beroep van belang zijn.
- 2.2 De predikant is sinds [...] verbonden aan de gemeente.
- 2.3 Medio 2013 werden spanningen kenbaar rondom zijn functioneren welke toenamen in de tweede helft van 2013 ondanks bemiddeling door emeritus predikant [B].
- 2.4 In een schriftelijk verslag d.d. 9 december 2013 heeft de sinds 27 september 2013 betrokken gemeenteadviseur [D] de kerkenraad in verband met de gerezen spanningen geadviseerd om het BM-CV te verzoeken om aan het regionale college voor de visitatie (hierna: het RCV) te vragen om een tussentijdse buitengewone visitatie te houden in de gemeente.
- 2.5 Bij e-mail van 17 december 2013 aan de leden van de kleine kerkenraad van de gemeente liet de predikant weten dat hij besloten heeft om de gemeente te verlaten.
- 2.6 De spanningen zijn na deze e-mail verder toegenomen en op verzoek van de kerkenraad heeft het BM-CV op 2 januari 2014 om die reden de predikant gehele vrijstelling van werkzaamheden verleend welke vrijstelling uiteindelijk is verlengd totdat het GCA uitspraak heeft gedaan.
- 2.7 Op 9 januari 2014 heeft het BM-CV om tussentijdse buitengewone visitatie verzocht.
- 2.8 In het visitatieverslag van april 2014 (hierna: het visitatierapport) heeft het RCV het BM-CV geadviseerd om het GCA te verzoeken om een oordeel uit te spreken ex ordinantie 3-20 alsmede om het GCA in overweging te geven om de predikant ex ordinantie 3-21 te ontheffen van het ambt van predikant.
- 2.9 Bij e-mail van 19 mei 2014 heeft de predikant bij het GCA een bezwaarschrift ingediend tegen het visitatierapport.
- 2.10 Op 20 respectievelijk 21 mei 2014 heeft de kerkenraad per e-mail aan de predikant bevestigd dat de kerkenraad het BM-CV heeft verzocht het GCA (i) te verzoeken om een oordeel uit te spreken ex ordinantie 3-20 en (ii) in overweging te geven een oordeel te geven ex ordinantie 3-21.
- 2.11 Bij zijn brief van 12 juni 2014 aan het GCA heeft het BM-CV dit gedaan.
- 2.12 Tijdens de hoorzitting bij het GCA van 31 juli 2014 heeft de predikant verklaard in te stemmen met het verzoek op grond van ordinantie 3-20 van het BM-CV en zich te verzetten tegen ontheffing uit het ambt van predikant ex ordinantie 3-21.
- 2.13 Tijdens deze hoorzitting hebben partijen bevestigd dat sprake is van een vertrouwensbreuk.
- 2.14 Bij uitspraak van 28 augustus 2014 heeft het GCA uitspraak gedaan ex ordinantie 3-20, waarin hij onder andere (i) oordeelt dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen, (ii) bepaalt dat de predikant een termijn wordt verleend tot 1 december 2014 binnen welke hij

zich naar dit oordeel kan voegen en (iii) bepaalt dat de predikant, indien hij zich niet naar dit oordeel voegt, per 1 december 2014 wordt losgemaakt van de gemeente. Voorts bepaalt het GCA in die uitspraak dat de hoorzitting met betrekking tot het bezwaar van de predikant tegen het visitatierapport zal worden voortgezet op 30 oktober 2014 en dat iedere verdere beslissing, waaronder over ordinantie 3-21, wordt aangehouden.

- 2.15 In september 2014 heeft de predikant de pastorie verlaten en is hij verhuisd naar [...].
- 2.16 Het generale college is ambtshalve bekend met de uitspraak van het GCA gedaan op 27 november 2014 waarin het GCA het bezwaar van de predikant tegen het visitatierapport ten dele gegrond verklaart en besluit om nader onderzoek ex ordinantie 3-21 naar de vraag of de predikant dient te worden ontheven uit het ambt van predikant achterwege te laten.
3. Gronden van het beroep
- 3.1 De predikant formuleert in het beroepschrift drie beroepsgronden, welke erop neerkomen dat volgens de predikant (i) de uitspraak van het GCA van 28 augustus 2014 in strijd is met de beginselen van een goede procesorde, (ii) de termijn ex ordinantie 3-20-2 van drie maanden te kort is en (iii) de beginselen van hoor en wederhoor door het RCV zijn geschonden waardoor de uitspraak van het GCA onvoldoende gemotiveerd is. Op basis van de derde beroepsgrond concludeert de predikant dat het GCA ten onrechte tot het oordeel gekomen is dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen. Voorts heeft de predikant aanspraak gemaakt op toezending van het verslag van de hoorzitting van 31 juli 2014.
- 3.2 Het BM-CV en de kerkenraad hebben verweer gevoerd. Voor zover nodig komt dat hierna aan de orde.
4. De beoordeling
- 4.1 Het beroep is tijdig ingesteld en in zoverre ontvankelijk.
- 4.2 Uit de stukken alsmede uit het verhandelde ter zitting is gebleken dat zulke spanningen zijn gerezen in de gemeente dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen. Bovendien blijken deze spanningen gelet op de hiervoor opgesomde feiten inmiddels een betrekkelijk lange voorgeschiedenis te kennen, beginnend medio 2013, en werd de resulterende vertrouwensbreuk door partijen, waaronder dus ook de predikant, reeds tijdens de hoorzitting van 31 juli 2014 bij het GCA bevestigd. Voorts stelt de predikant in zijn beroepschrift dat hij zelf om losmaking heeft verzocht en concludeerde hij tijdens de hoorzitting van 10 december 2014 ook zelf dat losmaking geboden was. Het BM-CV voert in dit verband in zijn verweerschrift aan dat de predikant door zijn verhuizing naar [...] aangeeft niet langer werkzaam te willen zijn in de gemeente.
- 4.3 Deze omstandigheden kunnen het oordeel dragen dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen. Het visitatierapport, wat daar ook van zij, doet daar niet aan af en om die reden is de predikant door het oordeel van het GCA dat hij de gemeente niet langer met stichting kan dienen niet in zijn werkelijk belang of in zijn kerkelijke verantwoordelijkheid getroffen en niet ontvankelijk in zijn beroep voor zover het daartegen is gericht.
- 4.4 Het generale college begrijpt de klacht van de predikant over de procesorde aldus dat volgens hem de beginselen van een goede procesorde met zich brengen dat het GCA het oordeel ex ordinantie 3-20 had dienen aan te houden totdat het GCA het bezwaarschrift van de predikant tegen het visitatierapport had beoordeeld. Tijdens de hoorzitting heeft de raadsman van de predikant deze stelling nader onderbouwd met een beroep op een uitspraak van het generale college van 30 april 2014 (GCBG 29/13). Het GCA heeft in rechtsoverweging 4.3 van zijn uitspraak waarvan beroep geoordeeld dat de bezwaren tegen het visitatierapport geen bespreking behoeven in het kader van de procedure ex ordinantie 3-20 nu deze bezwaren niet tot een andere beslissing kunnen leiden dan dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen. Zoals blijkt uit het voorgaande (zie rechtsoverweging 4.2 van deze uitspraak), deelt het generale college dit oordeel. Het GCA heeft het bezwaarschrift behandeld in het kader van de procedure ex ordinantie 3-21 en daarmee in het kader van de behandeling van de aan het GCA voorgelegde zaak, zoals artikel 8 lid 5 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak bepaalt en zoals is bevestigd in GCBG 29/13. De klacht van de predikant over de procesorde stuit hierop af.
- 4.5 Als het GCA van oordeel is dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen, dan dient het volgens ordinantie 3-20-2 een termijn te bepalen van ten minste drie en ten hoogste twaalf maanden binnen welke de predikant de gelegenheid heeft zich door het

aanvaarden van een beroep of door een verzoek om ontheffing van de werkzaamheden dan wel van het ambt naar dit oordeel te voegen. Anders dan de predikant heeft aangevoerd, bepaalt ordinantie 3-20-2 niet dat de bedoelde termijn voldoende moet zijn om een beroep in een andere gemeente te aanvaarden. Een letterlijke interpretatie van ordinantie 3-20-2 dwingt niet tot deze lezing terwijl deze bovendien voorbij zou gaan aan het (financiële) belang van de gemeente aangezien de predikant volgens deze bepaling gedurende de bedoelde termijn aan de gemeente verbonden blijft. De kerkenraad heeft zich bovendien in zijn verweerschrift en tijdens de hoorzitting uitdrukkelijk op dit belang beroepen.

- 4.6 Bij vaststelling van de termijn bedoeld in ordinantie 3-20-2 dient het GCA alle omstandigheden van het geval in aanmerking te nemen, waaronder de duur van de verbintenis van de predikant met de gemeente, de persoonlijke omstandigheden en gezinsomstandigheden van de predikant, de actuele situatie, zoals bijvoorbeeld het feit of de predikant al dan niet de ambtswoning heeft verlaten, en de financiële situatie van de gemeente. Anders dan de predikant stelt, dient de duur dat de predikant in zijn ambt is bevestigd niet zonder meer meegewogen te worden. Het GCA heeft dit blijkens rechtsoverweging 4.7 van de uitspraak waarvan beroep niet miskend. Het beroep van de predikant tegen de termijnbepaling stuit op het voorgaande af.
- 4.7 Door het beroep van de predikant op het generale college vangt de termijn als bedoeld in ordinantie 3-20-2 op grond van artikel 11 lid 5 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak aan op de dag waarop het generale college einduitspraak heeft gegeven. Het generale college is op grond van artikel 11 lid 6 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak bevoegd om in de einduitspraak een nieuwe termijn te bepalen, waarbij rekening wordt gehouden met de duur van de behandeling van het beroep. De kerkenraad heeft vanwege het financiële belang van de gemeente en het kunnen aanvangen met de beroepingsprocedure voor een nieuwe predikant, het generale college verzocht om 1 december 2014 als einddatum van de termijn te handhaven, hetgeen een inkorting van die termijn met drie maanden zou betekenen. De predikant heeft aangevoerd dat het onderzoek ex ordinantie 3-21 hem heeft belet een nieuwe werkring te vinden en dat de termijn ex ordinantie 3-20 alleen al om die reden niet eerder dient in te gaan dan 27 november 2014, de datum waarop het GCA over ordinantie 3-21 uitspraak heeft gedaan. Gelet op het voorgaande, het feit dat de kerkenraad het BM-CV heeft verzocht om het GCA in overweging te geven een uitspraak te doen over ordinantie 3-21 en het feit dat de predikant de ambtswoning reeds heeft verlaten, zal het generale college op grond van artikel 11 lid 6 een nieuwe termijn bepalen die eindigt op 1 maart 2015, waarbij rekening is gehouden met de duur van de behandeling van het beroep.
- 4.8 Nu het GCA geen toepassing heeft gegeven aan artikel 9 lid 3 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak, heeft de predikant geen recht op verstrekking van een door het GCA opgestelde schriftelijke samenvatting of verslag van de hoorzitting van 31 juli 2014.
- 4.9 Hetgeen de predikant overigens tegen het oordeel van het GCA heeft aangevoerd, kan niet tot een ander oordeel leiden.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart [de predikant] niet-ontvankelijk in zijn beroep tegen het oordeel van het GCA ex ordinantie 3-20-1;
- verklaart het beroep van [de predikant] voor het overige ongegrond;
- bepaalt ingevolge artikel 11 lid 6 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak dat de termijn binnen welke de predikant de gelegenheid heeft zich door het aanvaarden van een beroep of door een verzoek om ontheffing van de werkzaamheden dan wel van het ambt naar het in de uitspraak waarvan beroep vervatte oordeel te voegen, afloopt op 1 maart 2015; en
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 14 januari 2015

door mr Th.C. van Sloten (voorzitter), mr C. Kool (secretaris), mr ing. M. Mouthaan, ds M.A. Bos, ds R.H. Knijff, ds H.J.J. Radstake en J.B.W. van Vark RA.

21/14

Uitspraak op het beroep van de heer [T], wonende te [...] (hierna: [T..]).

1. **De procedure**

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) heeft kennisgenomen van de volgende stukken:

- 1.1 Het beroepschrift, en aanvullende informatie met één bijlage, van [T] tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Utrecht (hierna: het RCBG) d.d. 1 oktober 2014, RCBG 052.
- 1.2 De ter kennisneming toegezonden mailwisseling tussen [T] en de heer [S], voorzitter diaconie van de [NG] (hierna: [NG]).
- 1.3 Het verweerschrift van de kerkenraad van de [TG] (hierna: [TG]).
- 1.4 De reactie daarop bij brief van [T].
- 1.5 De per mail verzonden brief daarop, met een bijlage van de wijkkerkenraad [TG].
- 1.6 De reactie van [T] op deze brief.
- 1.7 Het generale college heeft kennis genomen van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.
- 1.8 De mondelinge behandeling van het beroepschrift heeft, tezamen met de mondelinge behandeling van de zaken 16/14, 17/14 en 24/14, plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 14 januari 2015. Aldaar zijn verschenen:
  - [T]
  - dr. [M] (appellant in de zaak 17/14)
  - dhr[R] (voorzitter), mw [G] (scriba) en mw [F] (scriba), namens de kerkenraad van de [TG].
  - [V] (voorzitter) en [S] (lid) namens de algemene kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] (HAK).

2. **De feiten**

- 2.1 Gelet op hetgeen over en weer is aangevoerd en de overgelegde stukken, gaat het generale college uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van het beroep van belang zijn.
- 2.2 [T] behoort als lid van de Hervormde gemeente tot de [TG] te [...]. Er ligt een voorgenomen besluit van de kerkenraad van de [TG] om deze wijkgemeente op te heffen en op te doen gaan in de [NG].
- 2.3 In de kerkdiensten van 8 en 15 juni 2014 heeft de wijkkerkenraad [TG] doen afkondigen dat op 18 juni 2014 een gemeenteberaad zou worden gehouden over de samenvoeging van de [TG] met de [NG]. Deze afkondiging is ook opgenomen in het kerkblad "[...]" van 13 juni 2014.
- 2.4 [T] heeft bij het RCBG bezwaar aangetekend inzake "het kennen en horen" van de [TG] en de de HAK met betrekking tot het verlaten van de [TK] en een eventuele fusie met de [NG].

3. **De gronden van het bezwaar en de uitspraak**

- 3.1 Voor zover voor de beoordeling van het beroep van belang heeft [T] bij het regionale college de volgende gronden aangevoerd in zijn bezwaarschrift.

[T] stelt dat het onderwerp van het gemeenteberaad op 18 juni 2014 pas op zondag 15 juni 2014 werd bekend gemaakt in een afkondiging in de kerk en een e-mail bericht aan de leden van de [TG], die via een e-mail adres bereikbaar zijn. Volgens [T] is dit slechts een fractie van de 520 leden van de [TG]. Daarnaast waren veel leden afwezig wegens vakantie.

In het kerkblad van 13 juni 2014 is slechts gesproken over informeren van de gemeente en "kennen en horen" van mogelijke stappen. De beslispunten zijn niet genoemd, aldus [T].

[T] verzoekt het RCBG de gevolgde procedure ongeldig te verklaren.

In reactie op het verweer van de wijkkerkenraad [TG] heeft [T] zich op het standpunt gesteld dat de eerdere gesprekken niet als overleg met de gemeente over de samenvoeging in het licht van de ordinantie en plaatselijke regeling kunnen worden aangemerkt.
  - 3.2 De wijkkerkenraad [TG] heeft aangevoerd dat er behalve het gemeenteberaad op 13 november 2013, meer gemeentebeslissingen zijn geweest. De uitnodigingen daarvoor zijn op dezelfde wijze verzonden als die voor 18 juni 2014. Over de wijze van uitnodigen van de gemeenteleden zijn nooit eerder bezwaren ingediend.
- Een deel van de gemeenteleden heeft op de e-mail met de uitnodiging, eveneens per e-mail

gereageerd met op- en aanmerkingen, die op het gemeenteberaad van 18 juni 2014 beschikbaar waren. Op dat gemeenteberaad waren ongeveer 50 personen aanwezig. Hangende de procedure betreffende het bezwaar tegen het voorgenomen besluit tot opheffing van de [TG] en deze op te doen gaan in de [NG], mocht de wijkkerkenraad [TG] ingevolge de voorzittersbeslissing van het RCBG geen stappen zetten die kunnen leiden tot samenvoeging van de [TG] en de [NG]. Het was echter van groot belang dat er duidelijkheid aan de gemeenteleden werd verschaft.

De wijkkerkenraad [TG] stelt dat de formulering in de uitnodiging voor het gemeenteberaad van 18 juni 2014 is gekozen in overleg met de voorzitter van het RCBG, omdat de gemeente "gekend en gehoord" zou worden inzake "enkele formele besluiten die genomen moeten worden met betrekking tot het samenvoegen van de [TG] en [NG], waarmee tegemoet gekomen kon worden aan de voorzittersuitspraak."

- 3.3 Het RCBG heeft aangenomen dat er ook op zondag 8 juni 2015 een afkondiging is geweest. De tekst voor de afkondiging in het kerkblad van 13 juni 2014 moest al op 2 juni 2014 worden ingeleverd. Daarmee was de tekst ook beschikbaar voor de kerkdienst op 8 juni 2014. Het RCBG acht de afkondigingen in de kerkdienst, in het kerkblad en per e-mail voldoende zorgvuldig en in overeenstemming met de regels uit de kerkorde betreffende het "kennen en horen" van de gemeente. Ook het aantal aanwezigen op het gemeenteberaad is een teken dat de aankondiging de gemeente heeft bereikt.

Uit de overleggen met de gemeenteleden die al vanaf 2013 plaatsvinden, maakt het RCBG op dat voor alle gemeenteleden duidelijk was wat er besproken zou worden op het gemeenteberaad van 18 juni 2014.

Deze overwegingen leiden ertoe dat het RCBG de bezwaren van [T] ongegrond verklaart.

4. De gronden van het beroep en het verweer

- 4.1 [T] heeft, voor zover in deze van belang, in beroep gesteld dat in de plaatselijke regeling t.a.v. "kennen en horen" is voorgeschreven dat de bijeenkomst tot "kennen en horen" moet worden aangekondigd in het kerkblad voorafgaande aan de bijeenkomst met vermelding van de zaak waarover de gemeente wordt gehoord. Dit is niet gebeurd. Volgens [T] is slechts sprake geweest van een afkondiging en uitnodiging voor informatie over de voorgenomen stappen in het kerkblad. Het was dan ook niet voor alle gemeenteleden duidelijk wat er zou worden besproken.

[T] stelt verder dat nooit eerder de sluiting van de [TK] aan de orde is geweest. Een schriftelijk bezwaar in 2009 van 240 leden tegen eerdere pogingen van het CvK/HAK om de [TK] te verkopen met gevolg dat de verkoop niet is doorgegaan.

[T] verwerpt het beroep van de wijkkerkenraad op de instemming van de voorzitter RCBG. Uit niets blijkt dat die voorzitter kennis had van de plaatselijke regeling of de situatie daaraan heeft getoetst.

- 4.2 De wijkkerkenraad [TG] heeft verwezen naar hetgeen hij eerder in de procedure bij het RCBG heeft aangevoerd. De wijkkerkenraad [TG] stelt dat [T] niets nieuws heeft aangevoerd en handhaaft hetgeen eerder naar voren is gebracht (zoals hiervoor onder 3.2 weergegeven).

5. De beoordeling

- 5.1 Het beroep is tijdig ingesteld en in zoverre ontvankelijk.

- 5.2 Het generale college stelt voorop dat op grond van ordinantie 12-3-1, indien is voldaan aan de daarin gestelde voorwaarden, bezwaar ingesteld kan worden tegen een besluit. Een dergelijk besluit dient gericht te zijn op totstandbrenging van enig kerkrechtelijk relevant rechtsgevolg. Met deze gerichtheid wordt bedoeld dat het besluit op zichzelf genomen naar de bedoeling van het besluitvormende orgaan het door dit orgaan beoogde rechtsgevolg heeft.

- 5.3 Het generale college stelt vast, dat een gevolgde procedure bij het "kennen en horen" van de gemeente niet een voor bezwaar vatbaar besluit is. De besluiten tot samenvoeging van de [TG] en de [NG] en de (eventuele) verkoop van de [TK] moeten nog worden genomen. Pas wanneer de voor bezwaar/beroep vatbare besluiten daartoe zijn genomen, kan worden beoordeeld of er ten aanzien van ieder afzonderlijk besluit sprake is van zorgvuldige besluitvorming en is voldaan aan de voorgeschreven procedure, met inbegrip van de vraag of het "kennen en horen" van de gemeente op de voorgeschreven wijze(n) heeft plaatsgevonden.

- 5.4 Dit leidt tot de conclusie, dat [T] in zijn oorspronkelijk ingediende bezwaar door het RCBG niet ontvankelijk verklaard had moeten worden. De uitspraak van het RCBG d.d. 1 oktober 2014

(RCBG 052) dient dan ook te worden vernietigd. Het generale college zal [T] alsnog niet ontvankelijk verklaren in zijn bij het RCBG ingediende bezwaar ten aanzien van het "kennen en horen" van de gemeente. Dit leidt tevens tot niet ontvankelijkheid van [T] in zijn beroep tegen genoemde uitspraak van het RCBG d.d. 1 oktober 2014.

6. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- vernietigt de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Utrecht d.d. 1 oktober 2014 (RCBG 052);

opnieuw beslissende

- verklaart [T] niet ontvankelijk in zijn bij het RCBG ingediende bezwaar ten aanzien van het "kennen en horen" van de gemeente;
- verklaart [T] niet ontvankelijk in zijn beroep tegen genoemde uitspraak van het RCBG;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 30 april 2015 door

mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mw. Mr. J.C. Nouwt en mr. ing. M. Mouthaan, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, ds M.A. Bos en ds J. van der Veen.

22/14

Uitspraak op de beroepschriften van de heer en mevrouw [D], wonende te [...].

1. De procedure

- 1.1 Bij afzonderlijke brieven van 30 respectievelijk 31 oktober 2014 zijn [D] (hierna gezamenlijk ook te noemen: [D]) in beroep gekomen tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland (hierna te noemen: het RCBG) van 28 september 2014, verzonden op 2 oktober 2014, nr. 2014-152/153.
- 1.2 In deze uitspraak zijn appellanten in hun bezwaren tegen het verzuim van de algemene kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] (hierna: verweerder) om de jaarrekening 2013 per 1 mei 2013 te publiceren en ter inzage te leggen niet-ontvankelijk verklaard.
- 1.3 Verweerder heeft op beide beroepschriften gereageerd. Naar aanleiding daarvan heeft [D] een reactie toegezonden.
- 1.4 [D] heeft niet verzocht te worden gehoord. Het generale college acht zich op basis van de stukken voldoende voorgelicht en heeft geen aanleiding gevonden voor een mondelinge behandeling van de beroepschriften.

2. De uitspraak van het RCBG en de aangevoerde beroepsgronden

- 2.1 Het RCBG heeft, voor zover hier van belang, in zijn uitspraak vastgesteld dat de jaarrekening 2013 in de vergadering van verweerder van 14 mei 2014 is besproken, op 25 juni 2014 definitief is vastgesteld en in het kerkblad van augustus 2014 is gepubliceerd. Het RCBG heeft voorts vastgesteld dat sprake is van overschrijding van de in ordinantie 11-7-1 voorgeschreven termijn, inhoudende dat het college van kerkrentmeesters en het college van diakenen elk jaar voor 1 mei hun ontwerpjaarrekeningen over het laatstverlopen kalenderjaar aan de kerkenraad voorleggen. Het RCBG heeft overwogen dat [D] geen feiten of omstandigheden heeft gesteld waaruit zou blijken dat zijn belangen door deze termijnoverschrijding in enige mate zijn geschaad hetgeen temeer geldt nu de termijnoverschrijding niet zodanig is dat van ernstige nalatigheid kan worden gesproken. Het RCBG is van oordeel dat [D] om die reden niet in zijn bezwaren kan worden ontvangen.
- 2.2 In beroep voert [D] onder verwijzing naar de uitspraak van het generale college van 24 oktober 2013, nr 01/13 – samengevat weergegeven – aan dat het hem als gemeentelid feitelijk onmogelijk wordt gemaakt bezwaar te maken door een jaarrekening willens en wetens meer dan 30 dagen te laat ter inzage te leggen. Daarnaast wordt hij gedwongen bezwaar te maken tegen een jaarrekening waarvan de inhoud nog niet bekend is. Het indienen van bezwaar tegen besluiten of verzuim van bestuurlijke organen van de kerk is een wezenlijk onderdeel van de kerkorde. Het oordeel van het RCBG leidt ertoe dat hem het recht ontnomen wordt om bezwaar te maken.

3. Beoordeling

- 3.1 Evenals het RCBG zal ook het generale college de beide beroepschriften gevoegd behandelen wegens de verwevenheid van de gronden van beroep en omdat beide beroepschriften zich richten tegen de uitspraak van het RCBG van 28 september 2014.
- 3.2 Het generale college is van oordeel dat hetgeen [D] heeft aangevoerd niet kan leiden tot vernietiging van de uitspraak van het RCBG, voor zover deze door [D] is aangevochten. Het generale college heeft hierbij laten wegen dat [D] door het feit dat niet is voldaan aan de in ordinantie 11-7-1 voorgeschreven termijn op geen enkele wijze wordt gekort in zijn mogelijkheid bezwaar te maken tegen besluiten dan wel verzuimen van verweerder omtrent de jaarrekening 2013. Het generale college stelt vast dat [D] bij bezwaarschriften van 2 mei respectievelijk 30 mei 2014 tijdig bezwaar heeft gemaakt tegen het verzuim van verweerder om de jaarrekening 2013 per 1 mei 2014 te publiceren. Dat het RCBG tevens heeft overwogen dat [D] geen feiten of omstandigheden heeft gesteld waaruit zou blijken dat zijn belangen door deze termijnoverschrijding zijn geschaad, leidt op dit punt niet tot een ander oordeel.
- 3.3 Uit het voorgaande volgt dat de beroepen van [D] ongegrond zijn. De uitspraak van het RCBG dient daarom te worden bevestigd.

4. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart de beroepen van [D] ongegrond;
- bevestigt de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland van 28 september 2014, nr. 2014-152/153, voor zover aangevochten;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 30 april 2015 door

mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mr. ing. M. Mouthaan, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. de Knijff en ds M.A. Bos.

23/14

Uitspraak op het bezwaar van de heer dr. [P]**1. De procedure**

- 1.1 Bij brief van 14 november 2014 maakte de heer dr. [P] te [...] (hierna: [P]) bezwaar bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) tegen het besluit van 14 oktober 2014 van het moderamen van de generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het moderamen). Het besluit is aan [P] meegedeeld bij brief van 17 oktober 2014.
- 1.2 [P] verzocht aan het moderamen om revisie van het besluit van 14 oktober 2014. De behandeling van zijn bezwaar is opgeschort totdat het moderamen aan [P] bij brief van 9 januari 2015 had meegedeeld niet tot revisie over te gaan.
- 1.3 Namens het moderamen werd op 11 februari 2015 een verweerschrift ingediend.
- 1.4 Op verzoek van het generale college zond het moderamen aanvullende stukken in.
- 1.5 De mondelinge behandeling van de zaak had plaats op 17 juni 2015. Aanwezig waren [P], bijgestaan door de heer [B] en ds. [J], en namens het moderamen mevrouw mr. [E] en de heer mr. [J].

2. De feiten

- 2.1 Op 25 september 2013 verzocht [P] aan de kleine synode om toelating tot het colloquium – en daarmee tot het ambt van predikant – met toepassing van ordinantie 13-14 van de kerkorde.
- 2.2 Het breed moderamen van de classis [...] (hierna: de classis) gaf aan het moderamen op 16 april 2014 zijn zienswijze over het verzoek. De commissie singuliere gaven (hierna: de commissie) diende het moderamen van advies op 26 september 2014.
- 2.3 Bij besluit van 14 oktober 2014 wees het moderamen het verzoek van [P] af onder verwijzing naar het negatieve advies van de commissie.

3. De beoordeling

- 3.1 Ordinantie 13-14 van de kerkorde bepaalt, voor zover in deze zaak van belang, dat:
  - van de regel dat een theologisch wetenschappelijke opleiding vereist is om toegelaten te worden tot het colloquium alleen kan worden afgeweken indien op overtuigende wijze blijkt dat een belijdend lid van de kerk singuliere gaven zijn geschonken voor het ambt van predikant,
  - de beoordeling of zulks het geval is, geschiedt door of vanwege de kleine synode.
- 3.2 Het moderamen, optredend namens de kleine synode, laat zich bij de beoordeling van verzoeken tot toelating tot het colloquium op grond van singuliere gaven adviseren door de commissie. Over de toe te passen werkwijze en criteria heeft de commissie een notitie van 5 april 2005 opgesteld. De notitie houdt in dat van singuliere gaven sprake is wanneer een belijdend lid van de gemeente dat zich tot het ambt van predikant geroepen voelt, mede op grond van het getuigenis van anderen blijkt te beschikken over zodanige gaven van hoofd en hart, dat het tot schade voor de kerk in haar geheel zou zijn wanneer de betrokkene niet tot dit ambt zou worden toegelaten.
- 3.3 Het bezwaar houdt niet in dat het besluit van het moderamen strijdt met de kerkorde of met wettelijke bepalingen of dat het moderamen de bevoegdheid tot het nemen van een besluit heeft gebruikt voor een ander doel dan waarvoor deze bevoegdheid is verleend. Het generale college kan dan ook op grond van artikel 23 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak het bezwaar gegrond verklaren indien het tot het oordeel komt dat het moderamen bij het nemen van het besluit niet de vereiste zorgvuldigheid in acht heeft genomen dan wel dat het moderamen – bij een afweging van de betrokken belangen – in redelijkheid niet tot het bestreden besluit had kunnen komen.
- 3.4 [P] stelt dat het advies van de classis geen waarde heeft gehad voor de oordeelsvorming van de commissie. Het generale college volgt [P] hierin niet. Volgens het advies van de commissie heeft zij kennis genomen van het oordeel van de classis en is haar advies in overeenstemming met de beoordeling door de classis. Die beoordeling komt erop neer dat de classis gereede twijfel heeft bij de aanvraag van [P], maar dat deze twijfel niet groot genoeg is om bij voorbaat negatief te adviseren. Gelet op deze twijfel bij de classis, was volgens haar niet op overtuigende wijze gebleken dat [P] singuliere gaven zijn geschonken voor het ambt van predikant. In zoverre kwam dit oordeel van de classis overeen met het advies van de commissie.

- 3.5 [P] voert aan dat de commissie ten onrechte kennelijk geen aandacht heeft besteed aan zijn ervaring op het werkerterrein van de predikant en dat hij in de praktijk over singuliere gaven blijkt te beschikken. Om vast te stellen of hij over dergelijke gaven beschikt, zou moeten worden gekeken naar zijn bekwaamheid in de praktijk. Het generale college overweegt dat de commissie kennis heeft genomen van diverse door [P] opgestelde stukken. Daartoe behoren zijn curriculum vitae, met toelichting en vermelding van positieve ervaringen van gemeenten met [...] in pastoraat en catechese, een verslag van een door hem geleide kerkdienst en een verbatim van een pastoraal gesprek. Deze stukken zijn in het gesprek van de commissie met [P] aan de orde geweest. Niet valt in te zien dat het advies van de commissie onzorgvuldig is doordat zij zich onvoldoende heeft verdiept in de bekwaamheid van [P] om het ambt van predikant te vervullen. Dat [P] bekwaam zou zijn om als predikant de kerk te dienen, hoewel hij geen theologisch wetenschappelijke opleiding heeft, is onvoldoende voor het oordeel dat op overtuigende wijze blijkt dat hem singuliere gaven zijn geschonken voor het ambt van predikant. Het generale college betreft bij dit oordeel de criteria als geformuleerd door de commissie in haar notitie van 5 april 2005, weergegeven in overweging 3.2 van deze uitspraak.
- 3.6 Bij het advies van de commissie plaatst [P] de kanttekening dat een van de leden suggereerde dat hij te oud was om nog predikant te worden en de commissie overwegend bestond uit mensen die blijkbaar weinig affiniteit hebben met het deel van de kerk waartoe hij behoort. Naar aanleiding hiervan overweegt het generale college dat volgens haar advies de leeftijd van [P] een rol speelt, maar dat de commissie zich vooral baseert op haar gesprek met [P] over zijn werk. Ook blijkt dat het advies van de commissie unaniem is. Afgezien daarvan geldt dat singuliere gaven voor het ambt van predikant naar hun aard zullen worden erkend in de breedte van de kerk, ook door hen die weinig affiniteit hebben met het deel van de kerk waartoe degene zich rekent aan wie die gaven zijn geschonken.
- 3.7 Het voorgaande brengt het generale college tot het oordeel dat het moderamen door het advies van de commissie te volgen niet bij het nemen van het besluit de vereiste zorgvuldigheid niet in acht heeft genomen noch – bij een afweging van de betrokken belangen – in redelijkheid niet tot het besluit had kunnen komen. Het bezwaar is ongegrond.

4. De beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het bezwaar van [P] tegen het besluit van het moderamen ongegrond;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 10 september 2015 door

mr. Th. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mr. ing. M. Mouthaan, mw mr. E.G. Lagerwerf-Vergunst, mw mr. N. van Vulpen-Grootjans, ds. R.H. Knijff, ds. M. Bos, en J.B.W. van Vark RA.

24/14

Uitspraak op het beroep van de heer dr. [T], wonende te [...] (hierna: [T]).

1. De procedure

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) heeft kennisgenomen van de volgende stukken:

- 1.1 Het beroepschrift, met bijlagen, van [T] tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Utrecht (hierna: het RCBG) d.d. 11 november 2014, RCBG 053/056.
- 1.2 De algemene kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] (hierna: HAK) en het college van kerkrentmeesters van de Hervormde gemeente te [...] (hierna: CvK hebben, hoewel zij daartoe in de gelegenheid zijn gesteld, geen verweerschrift ingediend.
- 1.3 [T] heeft met het oog op de mondelinge behandeling een brief met nadere informatie ingediend.
- 1.4 De mondelinge behandeling van het beroepschrift heeft, tezamen met de mondelinge behandeling van de zaken 16/14, 17/14 en 21/14, plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 14 januari 2015. Aldaar zijn verschenen:
  - [T]
  - dr. [M] (appellant in de zaak 17/14)
  - dhr [R] (voorzitter), mw [G] (scriba) en mw [F] (scriba), namens de kerkenraad van de [TG] te [...] (hierna: [TG])
  - dhr [V] (voorzitter) en dhr [S] (lid en diaken van de [NG], hierna: [NG]) namens de HAK.

2. De feiten

- 2.1 Gelet op hetgeen over en weer is aangevoerd en de overgelegde stukken, gaat het generale college uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van het beroep van belang zijn.
- 2.2 [T] behoort als lid van de Hervormde gemeente tot de [TG] te [...]. Er ligt een voorgenomen besluit van de kerkenraad van de [TG] om deze wijkgemeente op te heffen en op te doen gaan in de [NG].
- 2.3 Na de uitspraak van het RCBG in de zaak 049 op 4 juni 2014 (zie 16/14) heeft de HAK een nieuwe begroting 2014 opgesteld. Op dat moment ontbrak het advies van het CvK over de predikantsplaats.
- 2.4 In de vergadering van 23 juni 2014 heeft de HAK de begroting vastgesteld en besloten aan de toelichting toe te voegen: "Het project van samenvoeging tussen de [NG] en de [TG] betreft een halve formatieplaats pastoraat. Dit is voorzien in de formatie en voorlopig goedgekeurd door de HAK en ligt nu in de adviesprocedure."
- 2.5 De herziene begroting is eind augustus 2014 gepubliceerd in het kerkblad [...] en heeft vervolgens een week ter inzage gelegen.
- 2.6 Het CvK was niet in staat vóór de gevraagde datum (22 september 2014) advies uit te brengen.
- 2.7 De HAK heeft in de vergadering van 22 september 2014 definitief besloten een halve formatieplaats pastorale zorg voor de [TG] beschikbaar te stellen.
- 2.8 De voorzitter en scriba van de wijkkerkenraad [TG] hebben een bezwaarschrift ingediend tegen de weigering van het CvK tijdig advies te geven aan de HAK over de continuïteit van pastorale zorg in de [TG] en de wijze waarop de herziene begroting over 2014 voor de Hervormde gemeente [...] is samengesteld. Dit bezwaarschrift had de unanieme instemming van de wijkkerkenraad.
- 2.9 Het RCBG heeft op dit bezwaar van de wijkkerkenraad [TG] beslist bij dezelfde uitspraak, waartegen [T] in deze in beroep is gekomen.
- 2.10 Het RCBG heeft het bezwaar van de [TG] tegen het besluit van de [TG] over de openstelling van de predikantsplaats ongegrond verklaard. Het bezwaar van de [TG] tegen het besluit van de HAK om de begroting in zijn herziene versie vast te stellen is daarbij gegrond verklaard. Het RCBG heeft bepaald dat de HAK een nieuwe herziene versie van de begroting 2014 dient vast te stellen met inachtneming van de uitspraak van het RCBG.

3. De gronden van het bezwaar en de uitspraak

- 3.1 [T] heeft bij het RCBG, kort gezegd, bezwaren ingediend tegen de wijze waarop het CvK tot een herziene begroting is gekomen, als ook tegen de procedure tot vaststelling van de begroting door de HAK. [T] stelt dat het CvK een eigen beleid voert en de HAK toezeggingen niet nakomt.

Volgens [T] is de (vaststelling van de) begroting in strijd met de eerdere uitspraak van het RCBG.

- 3.2 Het RCBG heeft [...] in zijn bezwaar tegen de herziene begroting niet ontvankelijk verklaard omdat het bezwaar gericht was tegen het CvK. [T] had zijn bezwaren tegen de begroting bij de wijkkerkenraad bekend kunnen maken.

4. De gronden van het beroep en het verweer

- 4.1 [T] heeft, voor zover in deze van belang, in beroep gesteld dat hij, in tegenstelling tot hetgeen het RCBG heeft geoordeeld, in zijn belang is getroffen omdat de begroting 2014 een belemmering vormt voor de aanstelling van een predikant voor de [TG]. Bovendien is de begroting strijdig met de uitspraak van het RCBG op het bezwaar van [T]. Als donateur van de wijkkas heeft hij een belang bij de besteding van de gelden.
[T] voert in beroep nog een tiental bezwaren aan, die niet alleen betrekking hebben op de formatieplaats voor een predikant.
- 4.2 De HAK heeft aangevoerd dat de wijkkerkenraad [TG] gevraagd heeft om een predikantsplaats voor vier jaar, hetgeen in de begroting is gehonoreerd. Intussen is de procedure bijna afgerond en kan er gauw een benoeming plaats vinden.
- 4.3 De wijkkerkenraad [TG] heeft aangegeven nog steeds grote twijfels te hebben of het CvK de adviesfunctie goed uitvoert, maar had besloten niet tegen de uitspraak van het RCBG in beroep te gaan. De wijkkerkenraad [TG] heeft gekozen voor een constructieve samenwerking met HAK en CvK.

5. De beoordeling

- 5.1 Het beroep is tijdig ingesteld en in zoverre ontvankelijk.
- 5.2 Het generale college stelt voorop dat op grond van ordinantie 12-3-1, indien is voldaan aan de daarin gestelde voorwaarden, bezwaar ingesteld kan worden tegen een besluit. Een dergelijk besluit dient gericht te zijn op totstandbrenging van enig kerkrechtelijk relevant rechtsgevolg. Met deze gerichtheid wordt bedoeld dat het besluit op zichzelf genomen naar de bedoeling van het besluitvormende orgaan het door dit orgaan beoogde rechtsgevolg heeft. Een onderzoek naar het beleid van kerkelijke organen valt buiten het kader van een beoordeling door een college voor de behandeling van bezwaren en geschillen.
- 5.3 Het generale college stelt vast dat door de uitspraak van het RCBG waartegen het beroep zich richt, wat daarvan ook zij, ook de herziene begroting geen rechtskracht heeft gekregen. Daarmee heeft [T], hoewel hijzelf in zijn bezwaar niet ontvankelijk is verklaard, bereikt dat de herziene begroting niet rechtsgeldig meer is.
Dit leidt tot de conclusie, dat [T] bij zijn beroep tegen de uitspraak van het RCBG d.d. 11 november 2014 geen belang meer heeft. Derhalve is [T] in dat beroep niet ontvankelijk. Het belang van een bezwaarde is, zoals in 5.2 is aangegeven, niet gelegen in het krijgen van een oordeel van een college van bezwaren en geschillen op bezwaren tegen beleid van kerkelijke organen.

6. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart [T] niet ontvankelijk in zijn beroep tegen de uitspraak van het RCBG d.d. 11 november 2014 (RCBG 053/056);
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 30 april 2015 door

mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mw. Mr. J.C. Nouwt en mr.ing. M. Mouthaan, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, ds M.A. Bos en ds J. van der Veen.

25/14

Uitspraak op het beroep van de heer [P] (hierna: P)

1. De procedure

- 1.1 Bij e-mail van 25 november 2014 stelde [P] beroep in bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) tegen de uitspraak van 12 november 2014 van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland (hierna: het regionale college).
- 1.2 In zijn uitspraak verklaarde het regionale college het bezwaar van [P] tegen de besluiten van 10 april 2014 van de kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...] (hierna: de kerkenraad) niet-ontvankelijk en het bezwaar tegen het besluit van de kerkenraad van 16 augustus 2014 ongegrond.
- 1.3 Bij e-mail van 30 december 2014 voerde [P] de gronden van zijn beroep aan.
- 1.4 De kerkenraad diende op 21 februari 2015 een verweerschrift in.
- 1.5 Het generale college heeft kennis genomen van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.
- 1.6 Op 30 april 2015 heeft de mondelinge behandeling plaatsgevonden waarbij aanwezig waren [P] en namens de kerkenraad [G] (voorzitter) en [V] (scriba).

2. De beoordeling

- 2.1 Het generale college overweegt dat op grond van ordinantie 12-3-1 van de kerkorde iemand die is ingeschreven in een van de registers van de gemeente en die zich bezwaard gevoelt door een besluit van een kerkenraad bezwaar kan indienen bij het regionale college.
- 2.2 [P] heeft bij e-mail van 31 mei 2014 aan de kerkenraad geschreven dat zijn lidmaatschap van de Protestantse gemeente te [...] als beëindigd dient te worden beschouwd. Bij de mondelinge behandeling is gebleken dat [P] tijdens indiening van zijn bezwaarschrift niet meer stond ingeschreven in de registers van die gemeente.
- 2.3 Dit leidt ertoe dat het regionale college terecht [P] niet-ontvankelijk heeft verklaard in zijn bezwaar tegen de besluiten van 10 april 2014, zij het op andere grond dan die waarop dat college tot dit oordeel is gekomen. In zoverre is het beroep ongegrond.
- 2.4 De omstandigheid dat [P] tijdens indiening van zijn bezwaarschrift niet meer stond ingeschreven in de registers van de gemeente leidt er eveneens toe dat het regionale college [P] in zijn bezwaar tegen het besluit van 16 augustus 2014 niet-ontvankelijk had moeten verklaren. In zoverre zal het generale college de uitspraak van het regionale college vernietigen en [P] alsnog niet-ontvankelijk verklaren in zijn bezwaar tegen het besluit van 16 augustus 2014.
- 2.5 Het generale college overweegt ten overvloede dat uit de overgelegde stukken en de mondelinge behandeling blijkt dat [P] pastorale zorg behoeft als gevolg van (de uitvoering van) besluiten van de burgerlijke gemeente over de ruiming van graven op de algemene begraafplaats en de tarieven voor die begraafplaats. Namens de kerkenraad is bij de mondelinge behandeling verklaard dat de kerkenraad aan (de uitvoering van) die besluiten niets kan veranderen, maar wel openstaat voor een gesprek met een ieder die in pastorale nood verkeert ook als hij geen lid is van de gemeente.

3. De beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep tegen de uitspraak van het regionale college ongegrond, voor zover daarbij [P] niet-ontvankelijk is verklaard in zijn bezwaar tegen de besluiten van de kerkenraad van 10 april 2014;
- bevestigt in zoverre die uitspraak van het regionale college met verbetering van gronden;
- vernietigt de uitspraak van het regionale college, voor zover het bezwaar tegen het besluit van de kerkenraad van 16 augustus 2014 ongegrond is verklaard;
- verklaart [P] niet-ontvankelijk in het bezwaar tegen het besluit van de kerkenraad van 16 augustus 2014;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 17 juni 2015 door

mw mr J.C. Nouwt (wnd. voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mr. M. Mouthaan, ds. H.J.J.Radstake, ds. R.H. de Knijff en J.B.W. van Vark RA.

26/14

1. De procedure

- 1.1. Op 28 november 2014 heeft de advocaat mr. [Y.] namens ds. [X.] bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) beroep ingesteld tegen de uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing (hierna: het GCA) van 30 oktober 2014, verzonden op 3 november 2014.
- 1.2. Bij aanvullend beroepschrift van 29 december 2014 heeft mr. [Y.] voornoemd de gronden van het beroep aangevoerd.
- 1.3. De mondelinge behandeling van de zaak bij het generale college had plaats op 12 maart 2015. Verschenen zijn ds. [X.] en mr. [Y]. De laatstgenoemde heeft pleitnotities overgelegd.
- 1.4. Het generale college heeft kennis genomen van de stukken die aan het GCA ter beschikking stonden.

2. De feiten

- 2.1. Ds. [X.] is op [datum] bevestigd in het ambt van predikant en als zodanig verbonden aan de Hervormde gemeente [A]. In de periode waarin ds. [X.] aan die gemeente verbonden was, kwam achtereenvolgens een einde aan zijn huwelijk en ontstond een affectieve relatie tussen hem en een vrouwelijk gemeentelid. Als gevolg van een en ander ontstonden spanningen in de gemeente en de kerkenraad.
- 2.2. Op verzoek van ds. [X.] verleende het moderamen van de generale synode van de toenmalige Nederlandse Hervormde Kerk op [datum] aan hem dispensatie om een beroep te mogen ontvangen, hoewel hij nog niet vier jaar op zijn standplaats had gestaan. Volgens het breed moderamen van de provinciale kerkvergadering [...], dat adviseerde over de gevraagde dispensatie, had de visitatie uit gesprekken met de kerkenraad, ds. [X.] en gemeenteleden de conclusie getrokken dat de vertrouwensbasis waarop hij als predikant in die gemeente zou kunnen werken, was weggefallen.
- 2.3. In [datum] is ds. [X.] als predikant verbonden aan de Hervormde gemeente te [B.]. In 1997 hebben een vrouwelijk lid van die gemeente en haar man een klacht tegen ds. [X.] ingediend bij de regionale commissie voor het opzicht voor de kerkprovincies [...]. Kern van die klacht is dat ds. [X.] in zijn pastorale relatie met de vrouw zich grensoverschrijdend had gedragen. De klacht is zowel door de regionale commissie als in beroep door de generale commissie voor het opzicht ongegrond verklaard. Volgens de uitspraak van de generale commissie verschilden de verklaringen van de klaagster en ds. [X.] zodanig dat daaruit de feitelijke toedracht niet kon worden vastgesteld terwijl geen ander bewijs was geleverd zodat de gestelde gedragingen van ds. [X.] onvoldoende zijn komen vast te staan.
- 2.4. Vanaf [datum] was ds. [X.] als predikant verbonden aan de Protestantse gemeente [C.]. Op 15 januari 2013 heeft een vrouwelijk gemeentelid, tevens buurvrouw van ds. [X.], aan de voorzitter van de kerkenraad gemeld dat hij zich op 11 november 2012 ten opzichte van haar grensoverschrijdend had gedragen en dat zij sindsdien te maken had met hevige spanningen en emoties. In november 2012 is ds. [X.] door een man en een vrouw afgeperst na een bezoek aan de massagepraktijk van de vrouw in [buitenland]. Na deze afpersing door de vrouw is ds. [X.] op 25 november 2012, voor een door hem te leiden kerkdienst in [C.], bezocht door een [buitenlandse] man, kennelijk met het doel hem te intimideren om hem te bewegen te voldoen aan de afpersing. Ds. [X.] heeft de kerkenraad niet geïnformeerd over het bezoek aan de massagepraktijk en de (naar het generale college begrijpt: poging tot) afpersing. De kerkenraad raakte van een en ander op de hoogte in februari 2013.
- 2.5. Op 31 mei 2013 diende de kerkenraad een klacht tegen ds. [X.] in bij het regionale college voor het opzicht voor [...]. De klacht betrof de weigering van ds. [X.] medewerking te verlenen aan de kerkenraad om geruchten over zijn gedrag te ontzenuwen. Volgens de kerkenraad voldeed ds. [X.] niet aan zijn ambtelijke verantwoordelijkheid om mee te werken aan het herstel van het aangetaste vertrouwen. Het regionale college voor het opzicht werd verzocht te onderzoeken in hoeverre het gedrag van ds. [X.] grensoverschrijdend en het ambt onwaardig is te noemen.
- 2.6. Bij besluit van 8 oktober 2013 verklaarde het regionale college voor het opzicht de klacht ongegrond. De overwegingen van dat college komen op het volgende neer. Ds. [X.] heeft niet adequaat jegens de kerkenraad gehandeld ter zake van het incident met de buurvrouw en de bedreiging voorafgaand aan een kerkdienst. Deze aangelegenheden hebben betrekking op zijn predikantschap en zijn functioneren in de kerkelijke gemeente. Hetzelfde geldt voor het niet op

de hoogte stellen van de kerkenraad van de aangifte bij de politie wegens afpersing en een rechtszaak in [buitenland]. Nadat de kerkenraad ds. [X.] had geconfronteerd met het gerucht dat hij in [buitenland] een prostituee zou hebben bezocht, heeft hij informatie verstrekt en meegedeeld dat van een dergelijk bezoek geen sprake was. In het licht van verdere onderbouwing van deze beschuldiging kan niet gezegd worden dat ds. [X.] onvoldoende medewerking heeft verleend om over dit gerucht nadere informatie te verstrekken aan de kerkenraad. De omstandigheid dat ds. [X.] niet de door de kerkenraad gevraagde opening van zaken geeft kan in de omstandigheden van het geval niet als tuchtrechtelijk laakbaar worden beschouwd. Ds. [X.] heeft wel het risico genomen dat het vertrouwen tussen hem en de kerkenraad wordt aangetast door de kerkenraad vanaf november 2012 niet tijdig en spontaan over deze aangelegenheden te informeren. Deze aangelegenheden hebben, in ieder geval gedeeltelijk, plaatsgevonden in de context van zijn predikantschap en zijn dus niet zodanig privé dat hij deze niet behoorde te bespreken met de kerkenraad. Tegen de uitspraak van het regionale college voor het opzicht is geen beroep ingesteld.

- 2.7. Bij uitspraak van 23 mei 2014 heeft het GCA met toepassing van ordinantie 3-20 van de kerkorde geoordeeld dat ds. [X.] de Protestantse gemeente [C.] niet langer met stichting kan dienen, bepaald dat hij tot 1 december 2014 zich naar dit oordeel kan voegen en bepaald dat hij per 1 december 2014 wordt losgemaakt van die gemeente indien hij zich niet naar dit oordeel voegt. Tegen deze uitspraak van het GCA is geen beroep ingesteld.
- 2.8. In de uitspraak van 30 oktober 2014, waarvan beroep, heeft het GCA met toepassing van ordinantie 3-21 van de kerkorde geoordeeld dat ds. [X.] niet meer geschikt is om enige gemeente met stichting te dienen of in een andere functie als predikant werkzaam te zijn en hem ontheven van het ambt van predikant.

3. De gronden van het beroep

- 3.1. De in het aanvullend beroepschrift aangevoerde beroepsgronden kunnen als volgt worden samengevat.
- 3.2. Het GCA heeft diverse onjuiste vaststellingen gedaan waaruit blijkt dat het de zaak onzorgvuldig heeft behandeld en zich heeft laten leiden door een tunnelvisie om ordinantie 3-21 van de kerkorde te kunnen toepassen.
- 3.3. Het GCA heeft een onjuist toetsingskader toegepast door uit te gaan van de uitsluitingscriteria die worden toegepast bij de beoordeling van de geschiktheid voor het ambt van predikant van degenen die dit ambt in de toekomst willen vervullen.
- 3.4. Het GCA heeft ten onrechte en met miskenning van het recht van ds. [X.] op privacy geoordeeld dat hij diverse gebeurtenissen niet tijdig en spontaan zou hebben gemeld. Ds. [X.] heeft het voorval met zijn buurvrouw besproken met haar en haar man zodat het volledig was afgehandeld en hij het niet hoefde te melden aan de kerkenraad. Ds. [X.] was gereisd naar een massagepraktijk in [buitenland] om roddels in [C.] te voorkomen. Hij had onvoldoende vertrouwen in geheimhouding door de kerkenraad om gevoelige zaken als het bezoek aan de praktijk en de poging tot afpersing met de kerkenraad te bespreken.
- 3.5. Bij de mondelinge behandeling van de zaak en in de uitspraak heeft het GCA de fundamentele norm dat iemand onschuldig is totdat het tegendeel is bewezen met voeten getreden.
- 3.6. Ten onrechte heeft het GCA geoordeeld dat ds. [X.] niet meer geschikt is om enige gemeente met stichting te dienen of in een andere functie als predikant werkzaam te zijn.
- 3.7. Voor het eerst ter zitting voerde ds. [X.] aan dat het GCA feitelijk de procedure heeft herhaald die was geëindigd met de uitspraak van het regionale college voor het opzicht. De ontheffing van het ambt met toepassing van ordinantie 3-21 van de kerkorde is in wezen dezelfde als de zwaarst mogelijke tuchtrechtelijke sanctie van ontzetting uit het ambt. Wegens deze schending van het beginsel "ne bis in idem" kan de uitspraak van 30 oktober 2014 van het GCA geen stand houden.

4. De beoordeling

- 4.1. Naar aanleiding van de tegen ds. [X.] ingediende klacht had het regionale college voor het opzicht te beoordelen of hij zich schuldig had gemaakt aan veronachtzaming of misbruik van het ambt dan wel de door de kerk toegekende bevoegdheden en of gebruik diende te worden gemaakt van middelen van kerkelijke tucht. In de procedure als bedoeld in ordinantie 3-21 van de kerkorde gaat het om de daarvan te onderscheiden vraag of een predikant al dan niet bekwaam is om enige gemeente met stichting te dienen of in een andere functie met vrucht als

predikant werkzaam te zijn. Daardoor kan niet worden staande gehouden dat het beginsel "ne bis in idem" wordt geschonden indien een college voor het opzicht bij onherroepelijke uitspraak een klacht tegen een predikant ongegrond heeft verklaard en vervolgens op dezelfde of vergelijkbare feitelijke gronden als die waarop de klacht was gebaseerd, wordt besloten tot toepassing van ordinantie 3-21 van de kerkorde.

- 4.2. Gelet op de in het aanvullend beroepsschrift aangevoerde beroepsgronden heeft het generale college zelf te beoordelen of ds. [X.] niet bekwaam is om enige gemeente met stichting te dienen of in een andere functie met vrucht als predikant werkzaam te zijn. Ds. [X.] heeft dan ook geen belang bij de beoordeling van zijn grieven dat het GCA - kort gezegd - onjuiste feitelijke vaststellingen heeft gedaan, de zaak onzorgvuldig heeft behandeld en een onjuist toetsingskader heeft toegepast.
- 4.3. Op grond van de uitspraak van de (toenmalige) generale commissie voor het opzicht moet worden aangenomen dat ds. [X.] ten opzichte van het vrouwelijke gemeentelid te [B.] zich niet grensoverschrijdend heeft gedragen. Dit laat onverlet dat het gemeentelid in haar ervaringen in de pastorale contacten met ds. [X.] aanleiding heeft gezien een klacht tegen hem in te dienen.
- 4.4. De onherroepelijke uitspraak van 8 oktober 2013 van het regionale college voor het opzicht brengt mee dat de voorvallen waarop de kerkenraad van de Protestantse gemeente [C.] zijn klacht tegen ds. [X.] had gebaseerd geen reden waren voor toepassing van een middel van kerkelijke tucht. Ds. [X.] erkent niettemin er niet verstandig aan te hebben gedaan door in november 2012 zijn buurvrouw, tevens gemeentelid, bij hem thuis uit te nodigen. Hij had - naar moet worden aangenomen - daarbij geen verkeerde bedoelingen en heeft haar niet aangeraakt. Wel vermoedde hij dat de buurvrouw zijn intenties verkeerd opvatte en heeft hij enkele dagen later haar zijn excuses aangeboden. Hoewel niet kan worden vastgesteld dat ds. [X.] zich ten opzichte van zijn buurvrouw grensoverschrijdend heeft gedragen, kon zijn gedrag en in ieder geval de uitnodiging aan de buurvrouw om op een ongepast laat tijdstip bij hem in huis te komen, bij haar twijfel wekken over zijn intenties. Ds. [X.] heeft een massagepraktijk bezocht. Hij koos voor een praktijk in [buitenland] om roddels in de Protestantse gemeente [C.] te voorkomen. Hij was er zich dan ook van bewust dat een bezoek aan een massagepraktijk tot problemen kon leiden. Hierbij is van belang de algemene bekendheid dat massagepraktijken een dekmantel kunnen zijn voor seksuele dienstverlening.
- 4.5. Dat de problemen die ds. [X.] voorzag en die hem ertoe bewogen een massagepraktijk in [buitenland] te bezoeken niet uitbleven, blijkt uit de poging tot afpersing van ds. [X.] wegens dit bezoek.
- 4.6. Het generale college verenigt zich met het oordeel van het regionale college voor het opzicht dat ds. [X.] het risico heeft genomen dat het vertrouwen tussen hem en de kerkenraad zou worden aangetast door de kerkenraad vanaf november 2012 niet tijdig en spontaan te informeren over het voorval met de buurvrouw en de poging tot afpersing. Deze aangelegenheden zijn in ieder geval deels niet los te zien van zijn functioneren als predikant en hebben op dat functioneren ook hun weerslag gehad.
- 4.7. Het beroep van ds. [X.] op zijn privacy kan het niet tijdig en spontaan informeren van de kerkenraad niet geheel rechtvaardigen. Het generale college wil daarbij aannemen dat ds. [X.] begrijpelijk terughoudend was, omdat hij grond had te vrezen dat de kerkenraad de vertrouwelijkheid niet voldoende in acht zou nemen. Naar het generale college uit de stellingen van ds. [X.] afleidt, is er in [buitenland] een strafzaak geweest die verband hield met de poging tot zijn afpersing. Ds. [X.] weigerde die uitspraak aan het GCA en zelfs aan het generale college te verstrekken hoewel een uitspraak van een [buitenlandse] strafrechter openbaar is op grond van artikel 6 lid 1 van het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. In zoverre is moeilijk te begrijpen dat ds. [X.] met een beroep op zijn privacy nalaat die openbare uitspraak te verstrekken. Verstrekking van die uitspraak kan de feitelijke lezing van ds. [X.] over zijn bezoek aan de massagepraktijk en de poging tot afpersing bevestigen en het kwade gerucht over het karakter van dat bezoek ontzenuwen. Het achterwege laten daarvan bemoeilijkt de waarheidsvinding en kan - in deze omstandigheden - schade doen aan de gemeente waaraan ds. [X.] verbonden was, aan het aanzien van het predikantschap en aan de kerk als geheel.
- 4.8. Het generale college komt op grond van het voorgaande tot de slotsom dat ds. [X.] als predikant in de jaren [jaar] tot en met 2013 enkele malen zich zodanig heeft gedragen dat, naar hij wist of behoorde te weten, gereede twijfel zou kunnen ontstaan over zijn integriteit. Zijn beroep op zijn privacy draagt eraan bij dat deze twijfel niet kan worden weerlegd en gaat eraan voorbij dat de

gedragingen waardoor deze twijfel is ontstaan, in ieder geval deels niet los staan van zijn functioneren als predikant en daarop ook hun weerslag hebben gehad. Uit zijn eerste gemeente is hij voortijdig vertrokken wegens gerezen spanningen die verband hielden met zijn privéleven. Anderzijds neemt het college in aanmerking dat in geen van de genoemde voorvallen daadwerkelijk kon worden vastgesteld dat ds. [X.] zich grensoverschrijdend heeft gedragen. Ook is van belang dat ds. [X.], naar moet worden aangenomen, jarenlang naar behoren heeft gefunctioneerd en toepassing van ordinantie 3-21 voor hem zeer ingrijpende gevolgen heeft.

- 4.9. Ter beoordeling van de geschiktheid van ds. [X.] voor het ambt van predikant is het generale college dan ook voornemens aanvullend onderzoek uit te laten voeren door een door het college aan te wijzen psychotherapeut, namelijk mevrouw [J.].

De kosten van dit onderzoek, voor zover door de deskundige gemaakt, komen voor rekening van de kerk. De deskundige dient na onderzoek het generale college van advies te dienen ter beoordeling van de geschiktheid van ds. [X.] voor het ambt van predikant, waarbij in het bijzonder van belang zijn de volgende vragen:

- is ds. [X.] betrouwbaar en integer in de (professionele) omgang met mensen?
- is hij voldoende bereid en in staat in pastorale contacten, in het bijzonder met vrouwelijke gemeenteleden, zijn eigen inzichten, belangen en gevoelens ondergeschikt te maken aan die van de ander?
- heeft hij het inzicht dat hij, ook in zijn privéleven, zich zo dient te gedragen dat wordt voorkomen dat gereede twijfel kan ontstaan over zijn integriteit, en heeft hij het vermogen naar dat inzicht te handelen?
- is hij bereid en in staat transparant te zijn in zijn handelen?
- is hij bereid en in staat verantwoording af te leggen van zijn werkzaamheden en keuzen?

Daarnaast kan de deskundige in haar advisering die opmerkingen maken die zij van belang acht voor de beoordeling door het generale college.

- 4.10. Het onderzoek van de deskundige dient in ieder geval te bestaan uit kennisneming van deze uitspraak en het dossier van de procedures voor het GCA en het generale college en een of meer gesprekken met ds. [X.] en overigens uit die onderzoekshandelingen die zij vanuit haar wetenschap of inzicht aangewezen acht. Ds. [X.] verklaarde zich bij de mondelinge behandeling bereid tot medewerking aan een dergelijk onderzoek. De deskundige dient de bevindingen van haar onderzoek weer te geven en te motiveren in een schriftelijk rapport aan het generale college. Na ontvangst van het rapport van de deskundige zal het generale college het aan ds. [X.] toezenden en de behandeling van de zaak voortzetten.
- 4.11. Het generale college zal ds. [X.] eerst de gelegenheid geven binnen drie weken na verzending van deze uitspraak aan zijn gemachtigde schriftelijk te reageren op de aanwijzing van de persoon van de deskundige en de aan haar voor te leggen vraagstelling, als door het college voorgenomen en omschreven in overweging 4.9. Iedere verder beslissing wordt aangehouden.

5. De beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- heropent het onderzoek,
- geeft ds. [X.] de gelegenheid binnen drie weken na verzending van deze uitspraak aan zijn gemachtigde schriftelijk te reageren op de aanwijzing van de persoon van de deskundige en de aan haar voor te leggen vraagstelling, als door het college voorgenomen en omschreven in overweging 4.9,
- houdt iedere verdere beslissing aan.

Aldus gewezen op 4 juni 2015 door

mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mr.ing. M. Mouthaan, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff en ds M.A. Bos.

26/14 II

1. Het verdere verloop van de procedure

- 1.1. Bij tussenuitspraak van 4 juni 2015, verzonden op 9 juni 2015, heeft het generale college het onderzoek heropend, ds. [X.] de gelegenheid gegeven schriftelijk te reageren op de aanwijzing van de persoon van de deskundige en de aan haar voor te leggen vraagstelling, als door het college voorgenomen en omschreven in overweging 4.9 van die uitspraak, en iedere verdere beslissing aangehouden.
- 1.2. Mr. [Y.] heeft bij brief van 11 juni 2015 aan het generale college meegedeeld dat ds. [X.] geen bezwaren heeft tegen de aanwijzing van de persoon van de deskundige en de aan haar voor te leggen vraagstelling, als door het college voorgenomen en omschreven in overweging 4.9 van de uitspraak van 4 juni 2015.

2. De verdere beoordeling

- 2.1. Het generale college handhaaft hetgeen in de tussenuitspraak van 4 juni 2015 is beoordeeld en beslist. De inhoud van die uitspraak moet als hier herhaald en ingelast worden beschouwd.
- 2.2. Nu ds. [X.] geen bezwaren heeft tegen de aanwijzing van de persoon van de deskundige en de aan haar voor te leggen vraagstelling, als door het college voorgenomen en omschreven in overweging 4.9 van de tussenuitspraak van 4 juni 2015, zal het generale college dienovereenkomstig beslissen.
- 2.3. Ter beoordeling van de geschiktheid van ds. [X.] voor het ambt van predikant zal het generale college dan ook aanvullend onderzoek laten uitvoeren door een psychotherapeut, namelijk mevrouw [J.]. De kosten van dit onderzoek, voor zover door de deskundige gemaakt, komen voor rekening van de kerk.
- 2.4. De deskundige dient na onderzoek het generale college van advies te dienen ter beoordeling van de geschiktheid van ds. [X.] voor het ambt van predikant, waarbij in het bijzonder van belang zijn de volgende vragen:
  - is ds. [X.] betrouwbaar en integer in de (professionele) omgang met mensen?
  - is hij voldoende bereid en in staat in pastorale contacten, in het bijzonder met vrouwelijke gemeenteleden, zijn eigen inzichten, belangen en gevoelens ondergeschikt te maken aan die van de ander?
  - heeft hij het inzicht dat hij, ook in zijn privéleven, zich zo dient te gedragen dat wordt voorkomen dat gerede twijfel kan ontstaan over zijn integriteit, en heeft hij het vermogen naar dat inzicht te handelen?
  - is hij bereid en in staat transparant te zijn in zijn handelen?
  - is hij bereid en in staat verantwoording af te leggen van zijn werkzaamheden en keuzen?
 Daarnaast kan de deskundige in haar advisering die opmerkingen maken die zij van belang acht voor de beoordeling door het generale college.
- 2.5. Het onderzoek van de deskundige dient in ieder geval te bestaan uit kennisneming van deze uitspraak en het dossier van de procedures voor het GCA en het generale college en een of meer gesprekken met ds. [X.] en overigens uit die onderzoekshandelingen die zij vanuit haar wetenschap of inzicht aangewezen acht. Ds. [X.] verklaarde zich bij de mondelinge behandeling bereid tot medewerking aan een dergelijk onderzoek. De deskundige dient de bevindingen van haar onderzoek weer te geven en te motiveren in een schriftelijk rapport aan het generale college.
- 2.6. Na ontvangst van het rapport van de deskundige zal het generale college het aan ds. [X.] toezenden en de behandeling van de zaak voortzetten op een door het college te bepalen wijze.
- 2.7. Iedere verdere beslissing wordt aangehouden.

3. De beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- heropent het onderzoek,
- laat aanvullend onderzoek uitvoeren door de psychotherapeut mevrouw [J.] opdat zij het generale college van advies zal dienen als in deze uitspraak onder 2.4 overwogen,
- bepaalt dat dit onderzoek en de weergave van de bevindingen daaruit plaats heeft als in deze uitspraak onder 2.5 overwogen,
- houdt iedere verdere beslissing aan.

Aldus gewezen op 17 juni 2015 door
mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mr.ing. M. Mouthaan,
ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff en ds M.A. Bos.

26/14 III

1. Het verdere verloop van de procedure

- 1.1. Bij tussenuitspraak van 17 juni 2015, verzonden op 23 juni 2015, heeft het generale college bepaald dat aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd door de psychotherapeut mevrouw [J.] (hierna: de deskundige) als in die uitspraak overwogen.
- 1.2. De rapportage van de deskundige met de bevindingen van het onderzoek en haar advies zijn door het generale college ontvangen op 20 juli 2015.
- 1.3. Bij brief van 23 juli 2015 reageerde mr. [Y.] namens ds. [X.] op de rapportage van de deskundige.

2. De verdere beoordeling

- 2.1. Het generale college handhaaft hetgeen in de tussenuitspraken van 4 juni en 17 juni 2015 is geoordeeld en beslist. De inhoud van die uitspraken moet als hier herhaald en ingelast worden beschouwd.
- 2.2. In de tussenuitspraak van 17 juni 2015 bepaalde het generale college dat de deskundige na onderzoek het generale college van advies moest dienen ter beoordeling van de geschiktheid van ds. [X.] voor het ambt van predikant, waarbij in het bijzonder van belang zijn de volgende vragen:
  - is ds. [X.] betrouwbaar en integer in de (professionele) omgang met mensen?
  - is hij voldoende bereid en in staat in pastorale contacten, in het bijzonder met vrouwelijke gemeenteleden, zijn eigen inzichten, belangen en gevoelens ondergeschikt te maken aan die van de ander?
  - heeft hij het inzicht dat hij, ook in zijn privéleven, zich zo dient te gedragen dat wordt voorkomen dat gerede twijfel kan ontstaan over zijn integriteit, en heeft hij het vermogen naar dat inzicht te handelen?
  - is hij bereid en in staat transparant te zijn in zijn handelen?
  - is hij bereid en in staat verantwoording af te leggen van zijn werkzaamheden en keuzen?
 Daarnaast is bepaald dat de deskundige in haar advisering die opmerkingen kan maken die zij in het belang acht voor de beoordeling door het generale college.
- 2.3. De rapportage van de deskundige eindigt met de volgende overwegingen en conclusie:
  - met de onderzoeksvragen in gedachten blijkt ds. [X.] in vele omstandigheden voldoende goed in staat zijn beroep uit te oefenen met de daarbij behorende regels en gedragswenselijkheden,
  - hij floreert in een sociale cohesie waarin zijn positie en de daarbij behorende kenmerken duidelijk aanwezig zijn,
  - buiten dit kader van zijn professie en wanneer hij onder druk komt te staan loopt hij het risico tot "doen" in plaats van reflecteren, en de daaruit volgende sociale onhandigheid kan lastig zijn voor hemzelf en zijn omgeving,
  - met dit beschreven profiel zijn goede resultaten te boeken met een professionele coach die, juist op die momenten dat ds. [X.] onder druk komt te staan, hem kan begeleiden en adviseren,
  - ds. [X.] lijkt zich bewust van aspecten als beschreven en lijkt capabel aan de bel te trekken wanneer een en ander aan de orde is.
- 2.4. Volgens de brief van 23 juli 2015 van mr. [Y.] onderschrijft ds. [X.] de conclusies van de deskundige en geeft de uitkomst van haar onderzoek geen aanleiding tot zijn ontheffing uit het ambt van predikant.
- 2.5. Het generale college roept in herinnering de overwegingen 4.4 tot en met 4.8 van zijn tussenuitspraak van 4 juni 2015. Die komen op het volgende neer:
  - in november 2012 heeft ds. [X.] zijn buurvrouw, tevens gemeentelid, bij hem thuis uitgenodigd. Hoewel niet kan worden vastgesteld dat hij zich ten opzichte van haar grensoverschrijdend heeft gedragen, kon zijn gedrag en in ieder geval de uitnodiging aan de buurvrouw om op een ongepast laat tijdstip bij hem thuis te komen, bij haar twijfel wekken over zijn intenties,
  - ds. [X.] heeft een massagepraktijk bezocht. Hij koos voor een praktijk in [buitenland] om roddels in de gemeente waaraan hij verbonden was te voorkomen. Hij was zich er dan ook van bewust dat een bezoek aan een massagepraktijk tot problemen kon leiden. Wegens dit bezoek is een poging gedaan tot afpersing van ds. [X.],

- ds. [X.] heeft het risico genomen dat het vertrouwen tussen hem en de kerkenraad zou worden aangetast door de kerkenraad vanaf november 2012 niet tijdig en spontaan te informeren over het voorval met de buurvrouw en de poging tot afpersing. Het beroep van ds. [X.] op zijn privacy kan dit niet geheel rechtvaardigen,
  - de weigering van ds. [X.] om de uitspraak over te leggen van de [buitenlandse] strafrechter in de zaak die verband houdt met de poging tot zijn afpersing, bemoeilijkt de waarheidsvinding en kan
    - in deze omstandigheden – schade doen aan de gemeente waaraan hij verbonden was, aan het aanzien van het predikantschap en aan de kerk als geheel,
  - in de jaren 1991 tot en met 2013 heeft ds. [X.] als predikant zich enkele malen zodanig gedragen dat, naar hij wist of behoorde te weten, gerede twijfel zou kunnen ontstaan over zijn integriteit. Zijn beroep op privacy draagt eraan bij dat deze twijfel niet kan worden weerlegd en gaat eraan voorbij dat de gedragingen waardoor deze twijfel is ontstaan, in ieder geval deels niet los staan van zijn functioneren als predikant en daarop ook hun weerslag hebben gehad.
- 2.6. In de overwegingen en de conclusie van de deskundige vindt het generale college, in het licht van de overwegingen 4.4 tot en met 4.8 van de tussenuitspraak van 4 juni 2015, grond voor het oordeel dat ds. [X.] in veel omstandigheden voldoende in staat is zijn beroep naar behoren uit te oefenen maar dat buiten het kader van zijn professie en wanneer hij onder druk komt te staan zijn gedrag problemen kan oproepen. Dat dit gedrag zich in ieder geval deels voordoet in de privésfeer van ds. [X.], neemt niet weg dat het zijn weerslag kan hebben en enkele malen ook daadwerkelijk – op schadelijke wijze – heeft gehad op zijn functioneren als predikant. Een predikant dient naar behoren te functioneren alsook in de privésfeer zich betamelijk te gedragen, ook wanneer de sociale cohesie niet optimaal is en hij onder druk komt te staan.
- 2.7. Volgens de brief van 23 juli 2015 van mr. [Y.] is ds. [X.] bereid zich te laten begeleiden door een professionele coach die hem in situaties waarin hij onder druk komt te staan kan adviseren zodat in de toekomst problemen worden vermeden. Naar het generale college begrijpt, concludeert de deskundige dat ds. [X.] onder druk het risico loopt tot doen in plaats van reflecteren, maar acht zij hem capabel om zo nodig een beroep te doen op dergelijke begeleiding. Het generale college stelt echter vast dat desondanks in het verleden ds. [X.] onder druk enkele malen zich zodanig heeft gedragen dat, naar hij wist of behoorde te weten, gerede twijfel zou kunnen ontstaan over zijn integriteit. Hij heeft toen geen begeleiding of andere hulp ingeroepen om problemen te vermijden. In tegendeel, toen de problemen zich voordeden, heeft hij geen openheid betracht en de kerkenraad niet tijdig en spontaan geïnformeerd. Daardoor is het vertrouwen tussen hem en de kerkenraad aangetast en zijn de schadelijke gevolgen van zijn gedragingen vergroot.
- 2.8. Voorts neemt het generale college hierbij in aanmerking de weigering van ds. [X.] om de uitspraak van de [buitenlandse] strafrechter over te leggen. Het generale college heeft daar om verzocht tijdens de mondelinge behandeling en erop gewezen dat ds. [X.] een risico neemt door te weigeren de uitspraak over te leggen. Dit gebrek aan openheid onder deze omstandigheden rekent het generale college ds. [X.] aan.
- 2.9. Op grond van een en ander komt het generale college tot het oordeel dat ds. [X.] niet bekwaam is om enige gemeente met stichting te dienen of in een andere functie met vrucht als predikant werkzaam te zijn. Het beroep van ds. [X.] tegen de uitspraak van 30 oktober 2014, waarbij het GCA hem heeft ontheven van het ambt van predikant, is dan ook ongegrond.
- 2.10. Volgens de brief van 23 juli 2015 van mr. [Y.] heeft de voorzitter van de kerkenraad van de Protestantse gemeente [C.] – kort gezegd – informatie over en uit deze procedure verstrekt aan de ex-partner van ds. [X.]. Omdat ds. [X.] vreest dat de inhoud van het psychologisch onderzoek ter kennis van derden zal komen indien daarover informatie wordt verstrekt aan de kerkenraad, verzoekt mr. [Y.] het generale college geen afschrift van de uitspraak toe te zenden aan de kerkenraad. Het generale college geeft geen gevolg aan dit verzoek. Ook als de uitspraak niet zou worden toegezonden aan de kerkenraad, zou die daarvan kennis kunnen nemen doordat de uitspraak wordt toegezonden aan het breed moderamen van de classicale vergadering. Wel wijst het generale college de leden van de kerkenraad op hun ambtsgeheim en op het belang dat de betrekkingen tussen de Protestantse gemeente [C.] en ds. [X.] op waardige wijze worden beëindigd.

3. De beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep ongegrond;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 26 oktober 2015 door
mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mr.ing. M. Mouthaan,
ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff en ds M.A. Bos.

27/14

Uitspraak op het beroep van het breed moderamen van de classicale vergadering [...]1. De procedure

- 1.1 Bij op 22 december 2014 per post bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) ingekomen beroepschrift met bijlagen, heeft het breed moderamen van de classicale vergadering [...] (hierna: het BM-CV) beroep ingesteld tegen twee uitspraken van het generale college voor de ambtsontheffing in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het GCA) gedaan op 28 augustus 2014 respectievelijk 27 november 2014 (hierna: GCA 2014/16 respectievelijk GCA 2014/06A). In GCA 2014/16 oordeelde het GCA op grond van ordinantie 3-20 dat ds. [...] de Protestantse gemeente te [...]. (hierna: de predikant respectievelijk de gemeente) niet langer met stichting kan dienen en in GCA 2014/16A besluit het GCA om een nader onderzoek naar de vraag of het bepaalde in ordinantie 3-21 dient te worden toegepast, achterwege te laten.
- 1.2 Bij verweerschrift heeft de predikant op het beroepschrift gereageerd en het BM-CV heeft op deze reactie gereageerd bij brief waarop de predikant bij brief heeft gereageerd.
- 1.3 Het generale college heeft kennisgenomen van de stukken die het GCA hem heeft doen toekomen.
- 1.4 Het BM-CV heeft aangegeven een toelichting te willen geven tijdens een mondelinge behandeling. Het generale college ziet geen aanleiding daartoe over te gaan. Artikel 21, eerste lid, van de generale regeling kerkelijke rechtspraak is, gelezen in verbinding met artikel 20, tweede lid, van de generale regeling kerkelijke rechtspraak, niet van toepassing indien het beroep kennelijk niet-ontvankelijk is op gronden zoals hierna vermeld in onderdeel 5 (*Beoordeling*).

2. De feiten

- 2.1 Op 14 januari 2015 heeft het generale college (GCBG 20/14) de predikant niet-ontvankelijk verklaard in zijn beroep tegen GCA 2014/06, voor het overige zijn beroep ongegrond verklaard en bepaald dat de termijn binnen welke de predikant de gelegenheid heeft zich naar het in GCA 2014/06 vervatte oordeel te voegen, afloopt op 1 maart 2015.
- 2.2 Voor de verdere feiten waarvan het generale college uitgaat en die van belang zijn voor de beoordeling van het beroep verwijst het generale college naar onderdeel 2 (*De feiten*) van GCBG 20/14.

3. De procedure bij het GCA

- 3.1 Het regionale college voor de visitatie in [provincie] heeft het BM-CV in een visitatieverslag (hierna: het visitatierapport) geadviseerd om het GCA te verzoeken om een oordeel uit te spreken ingevolge ordinantie 3-20 alsmede om het GCA in overweging te geven om de predikant ex ordinantie 3-21 te ontheffen van het ambt van predikant.
- 3.2 De kerkenraad van de gemeente (hierna: de kerkenraad) heeft aan het BM-CV verzocht het GCA te verzoeken om een oordeel uit te spreken ex ordinantie 3-20 en in overweging te geven een oordeel te geven ex ordinantie 3-21. Het BM-CV heeft dit verzoek ingewilligd en een daartoe strekkend verzoek ingediend bij het GCA. De predikant heeft bezwaar gemaakt tegen het visitatierapport en zich verweerd tegen toepassing van ordinantie 3-21.
- 3.3 Het GCA oordeelt in GCA 2014/06 onder andere dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen. Voorts bepaalt het GCA in die uitspraak dat de hoorzitting met betrekking tot het bezwaar van de predikant tegen het visitatierapport zal worden voortgezet op 30 oktober 2014 en dat iedere verdere beslissing, waaronder over ordinantie 3-21, wordt aangehouden.
- 3.4 In GCA 2014/06A verklaart het GCA het bezwaar tegen het visitatierapport deels gegrond en deels ongegrond en besluit het GCA om een nader onderzoek naar de vraag of jegens de predikant het bepaalde in ordinantie 3-21 dient te worden toegepast, achterwege te laten.

4. De gronden van het beroep en het verweer

- 4.1 Verkort en zakelijk weergegeven is het BM-CV van mening dat de vraag om toepasselijkheid van ordinantie 3-21 te onderzoeken alleszins terecht is gezien het gedrag van de predikant dat ten grondslag ligt aan de problemen die zijn ontstaan in de gemeente en in een eerdere gemeente waaraan de predikant verbonden is geweest.

- 4.2 Voorts klaagt het BM-CV dat het GCA ten onrechte geen afschrift van zijn uitspraak inzake ordinantie 3-21 heeft gezonden aan de kerkenraad waardoor hem de gelegenheid ontnomen is in beroep te gaan van die uitspraak.
- 4.3 De predikant heeft zich verweerd door te stellen dat het BM-CV niet-ontvankelijk is in zijn beroep, althans dat dit beroep ongegrond verklaard dient te worden.

5. Beoordeling

- 5.1 Ten aanzien van de ontvankelijkheid van het BM-CV stelt het generale college voorop dat een uitspraak van het GCA tot toepassing van ordinantie 3-21 ambtshalve wordt gegeven. In een procedure op grond van ordinantie 3-21 is dan ook geen sprake van een verzoekende partij en uit dien hoofde is het BM-CV geen partij bij die procedure. Van een uitspraak van het GCA op grond van ordinantie 3-21 is op grond van ordinantie 3-21-1 beroep mogelijk bij het generale college. Op grond van ordinantie 3-21-2 geschiedt de behandeling van het beroep met inachtneming van het in de generale regeling kerkelijke rechtspraak bepaalde. Artikel 11, eerste en tweede lid, van de generale regeling kerkelijke rechtspraak verleent het beroepsrecht niet aan het breed moderamen van de classicale vergadering. Hetgeen het BM-CV te dien aanzien overigens heeft aangevoerd, doet daaraan niet af.
- 5.2 Uit het voorgaande volgt dat het BM-CV niet (kan verzoeken om of) in beroep kan gaan tegen een uitspraak van het GCA op grond van ordinantie 3-21 en mitsdien niet-ontvankelijk verklaard dient te worden in zijn beroep. Dit sluit aan bij de volgende overwegingen uit de jurisprudentie van het generale college inzake ordinantie 3-20: "*In dit verband is ook van belang dat het recht van beroep tegen de uitspraak van het GCA in artikel 11 van de generale regeling uitdrukkelijk is voorbehouden aan de predikant en de kerkenraad.*" (GCBG 28/13, r.o. 5.3), en: "*Een en ander betekent dat de tekst van de generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak slechts aan de kerkenraad [beroep door de predikant was in die zaak niet aan de orde] de mogelijkheid toekent om tegen een uitspraak van het GCA in beroep te gaan.*" (GCBG 11/08, 19/08 en 20/08, r.o. 3.4).

6. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het breed moderamen van de classicale vergadering [...] niet-ontvankelijk in zijn beroep; en
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 8 mei 2015

door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. ing. M. Mouthaan (plaatsvervangend secretaris), ds. M.A. Bos, ds. R.H. Knijff, mr. J.C. Nouwt, ds. H.J.J. Radstake en J.B.W. van Vark RA.

28/14

Uitspraak op het beroep van ds. [X] te [...].

1. De procedure

- 1.1. Bij het op 29 december 2014 per e-mail bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) ingekomen en op 5 februari 2015 aangevulde beroepschrift met producties, heeft ds. [X] (hierna: de predikant) beroep ingesteld tegen de uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het GCA) gedaan op 27 november 2014 en verzonden op 2 december 2014.
- 1.2. In die uitspraak oordeelt het GCA op grond van ordinantie 3-20 dat de predikant de Hervormde gemeente te [...] (hierna: de gemeente) niet langer met stichting kan dienen. Voorts bepaalt het GCA daarin dat de predikant een termijn wordt verleend tot 1 december 2015 binnen welke hij zich naar dat oordeel kan voegen en dat de predikant, indien hij zich niet naar dat oordeel voegt, per die datum wordt losgemaakt van de gemeente.
- 1.3. Bij brieven hebben de kerkenraad van de gemeente (hierna: de kerkenraad) respectievelijk het breed moderamen van de classicale vergadering [...] (hierna: het BM-CV) op het beroepschrift gereageerd.
- 1.4. Het generale college heeft kennisgenomen van de stukken die het GCA hem heeft doen toekomen.
- 1.5. Op 17 juni 2015 heeft de mondelinge behandeling plaatsgevonden, waarbij aanwezig waren (i) de predikant en verder zijdens hem [V.] (voorheen diaken in de gemeente) en mr. [X.] (raadsman), (ii) [B.] (voorzitter) en [L.] (ouderling-kerkrentmeester) namens de kerkenraad, (iii) [K.] (voorzitter) en [H.] (ouderling-kerkrentmeester) namens de algemene kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] (hierna: de algemene kerkenraad) en (iv) [A.] (scriba) en ds. [Y.] (regionaal adviseur classicale vergaderingen) namens het BM-CV.

2. De feiten

- 2.1. Gelet op hetgeen over en weer is aangevoerd en de overgelegde stukken, gaat het generale college uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van het beroep van belang zijn. De predikant is sinds 1991 verbonden aan de gemeente.
- 2.2. In 2010 heeft hij een herseninfarct gehad.
- 2.3. In juli 2011 ontstaat enige spanning tussen de kerkenraad en de predikant over een door de predikant in het kerkblad van de gemeente geplaatste bijdrage. Die bijdrage zou, volgens de kerkenraad, met betrekking tot de mate waarin de predikant in staat zal zijn zijn werkzaamheden te hervatten voorbarig zijn en verwachtingen wekken. De kerkenraad herinnerde de predikant aan een afspraak dat hij zijn bijdragen aan het kerkblad vooraf zou afstemmen met de scriba van de kerkenraad.
- 2.4. In de maanden juli, augustus en september 2011 ontstaat onenigheid tussen de voorzitter van de kerkenraad en de predikant omtrent een keuringsverzoek door de predikant aan de keuringsarts alsmede over telefoongesprekken door de voorzitter van de kerkenraad met de bedrijfsarts van de predikant naar aanleiding van werkhervattingsadviezen van de bedrijfsarts volgens welke de predikant 15 uur per week arbeidsgeschikt is. In notities van 19 september 2011 van zijn gesprekken met de bedrijfsarts schrijft de voorzitter van de kerkenraad dat het moderamen erin teleurgesteld is dat de predikant zijn belastbaarheid overschat en de beschrijving van zijn werk niet juist weergeeft. Bij brief van 24 september 2011 zegt de predikant het vertrouwen op in de voorzitter en een ouderling-kerkrentmeester die als afgevaardigden van de kerkenraad het re-integratietraject van de predikant begeleiden. In die brief verzoekt de predikant de kerkenraad om in te grijpen bij gebreke waarvan de predikant stelt dat hij, vanwege spanningen tussen hem en de gemeente, zijn werkzaamheden tijdelijk zal neerleggen.
- 2.5. In november 2011 heeft het regionaal college voor de visitatie in [provincie] (hierna: het RCV) een periodieke visitatie in de gemeente gehouden. In zijn verslag van die visitatie merkt het RCV onder andere op dat er indringende gesprekken nodig zijn, met begeleiding van buitenaf, opdat de predikant en (het moderamen van de) kerkenraad samen verder kunnen. De predikant

- heeft het RCV in reactie daarop laten weten dat hij de conclusies van het RCV niet deelt en dat hij niet bereid is om aan verdere gesprekken deel te nemen. In januari 2012 heeft een gesprek plaatsgevonden tussen de meest betrokkenen uit de kerkenraad en de predikant waarin, volgens een brief van het moderamen aan de kerkenraad, de onenigheid is bijgelegd.
- 2.6. In het najaar van 2012 wordt door de algemene kerkenraad vastgesteld een door de predikant opgesteld werkplan voor 40% van de werkzaamheden van de predikant. Voorts wordt een beroepingscommissie gevormd voor het zoeken naar een predikant voor de resterende 60% van de werkzaamheden.
  - 2.7. In november 2012 ontstaan spanningen tussen de predikant en de algemene kerkenraad over een door de algemene kerkenraad bij afwezigheid van de predikant genomen besluit tot aankoop van onroerend goed. In een brief verzoekt de predikant de algemene kerkenraad dit besluit nietig te verklaren bij gebreke waarvan de predikant stelt juridische stappen te zullen nemen.
  - 2.8. In een verslag, dat onderdeel is van een notitie gedateerd 4 december 2012, van de voorzitter van de algemene kerkenraad van een telefoongesprek tussen hem en de predikant van 19 november 2012 schrijft de voorzitter van de algemene kerkenraad dat de predikant verschillende beschuldigingen heeft geuit over de vertragende rol van de algemene kerkenraad met betrekking tot het beroepingswerk van de gemeente; onder andere de totstandkoming van het hiervoor genoemde werkplan van de predikant zou hierdoor zijn vertraagd.
  - 2.9. Uit de notulen van een vergadering van de kerkenraad van 27 november 2012 blijkt dat binnen de kerkenraad opnieuw onvrede werd geuit over een zonder overleg met het moderamen in het kerkblad geplaatste bijdrage van de predikant.
  - 2.10. In een brief van 6 februari 2013 van de scribe van de kerkenraad aan de predikant schrijft de scribe dat de predikant per e-mail heeft medegedeeld dat hij voortaan niet meer zal deelnemen aan vergaderingen van het moderamen van de kerkenraad.
  - 2.11. Volgens rechtsoverweging 3.5 van de hierna in 2.13 te noemen uitspraak van het regionaal college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in [provincie] (hierna: het regionale college) blijkt uit notulen van een vergadering van de kerkenraad van 19 februari 2013 dat de voorzitter van de kerkenraad te kennen heeft gegeven dat hij zich zorgen maakt over de invulling door de predikant van zijn werkzaamheden en dat hij zich afvraagt of dit een belemmering is voor de samenwerking met de voor 60% te beroepen predikant.
  - 2.12. In maart 2013 ontstaan opnieuw spanningen over een zonder overleg met het moderamen in het kerkblad geplaatste bijdrage van de predikant.
  - 2.13. Op 19 maart en 13 mei 2013 neemt de kerkenraad een (voorgenomen) besluit met als doel de predikant los te maken van de gemeente door middel van een regeling gebaseerd op medewerking van de predikant of, als dat niet lukt, een losmakingsprocedure. Naar aanleiding van de daartegen door de predikant gemaakte bezwaren, heeft het regionaal college deze besluiten vernietigd bij uitspraak van 9 oktober 2013.
  - 2.14. Het regionale college overwoog in die uitspraak onder andere dat het niet uit de stukken kon opmaken dat omstreeks februari 2013 de onderlinge verhoudingen zodanig verstoord waren dat de predikant de gemeente niet meer met stichting zou kunnen dienen (rechtsoverweging 4.4). Voorts overwoog het regionale college dat, wat ook zij van het al dan niet bestaan van spanningen omstreeks februari 2013, na het nemen van het bestreden besluit de verhoudingen in ieder geval verstoord zijn geraakt en dat door een bijzondere visitatie zal moeten worden nagegaan of de verhoudingen nog kunnen worden hersteld (rechtsoverweging 4.13).
  - 2.15. Op 13 mei 2013 heeft de kerkenraad om tussentijdse buitengewone visitatie verzocht. In het verslag van 20 januari 2014 van het RCV van de naar aanleiding daarvan door hem gehouden visitatie concludeert het RCV dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen. Voorts adviseert het RCV de predikant en de kerkenraad om met bijstand van de geëigende kerkelijke organen door middel van een convenant in goede harmonie uit elkaar te gaan en, als dit niet lukt, om een losmakingsprocedure te entameren. Volgens dit rapport is het RCV uit latere gesprekken gebleken dat na het gesprek van januari 2012 het daarmee beoogde wederzijdse begrip niet echt tot stand is gekomen. Voorts rapporteert het RCV op basis van gesprekken met kerkenraadsleden en gemeenteleden onder andere dat een aantal mensen een op 6 oktober 2013 door de predikant gehouden preek als zeer negatief heeft ervaren en merkt het RCV op dat er twee kampen ontstaan in de gemeente.

- 2.16. Bij besluit van 4 februari 2014 heeft het BM-CV aan de predikant algehele vrijstelling van zijn werkzaamheden verleend, zoals geadviseerd door het RCV in het visitatierapport van 13 mei 2013.
- 2.17. De algemene kerkenraad en de kerkenraad hebben naar aanleiding van het advies van het RCV een commissie samengesteld om een convenant te beproeven. Nadat deze commissie vaststelde dat het sluiten van een convenant niet mogelijk bleek, besloot de kerkenraad op 18 maart 2014 om het BM-CV te verzoeken om een oordeel te vragen aan het GCA op grond van ordinantie 3-20.
- 2.18. Bij zijn verzoekschrift ingekomen bij het GCA op 6 mei 2014 is het BM-CV daartoe overgegaan.
- 2.19. De predikant heeft het verzoek van het BM-CV weersproken.
- 2.20. In een brief van 20 juni 2014 schrijft de predikant aan het GCA dat de kerkgang in de gemeente is geslonken van 280 personen per zondag naar 80 tot 120 en dat in het afgelopen jaar vijf tot zeven kerkenraadsleden hun ambt voortijdig hebben neergelegd uit onvrede met de behandeling van de predikant.
- 2.21. In zijn uitspraak van 31 juli 2014 heeft het GCA geoordeeld dat voorshands onvoldoende is komen vast te staan dat de rond het functioneren van de predikant in de gemeente opgetreden spanningen niet in goed overleg onder leiding van een onafhankelijk mediator tussen partijen zouden kunnen worden opgelost. Voorts heeft het GCA in die uitspraak de predikant en de kerkenraad in de gelegenheid gesteld om zich gezamenlijk te wenden tot een mediator teneinde te bezien of het conflict tussen hen op andere wijze dan door losmaking op grond van ordinantie 3-20 kon worden opgelost.
- 2.22. Bij brief van 25 september 2014 heeft de kerkenraad aan het GCA meegedeeld geen gebruik te zullen maken van het advies van het GCA om zich te wenden tot een mediator. Voorts heeft de kerkenraad het GCA daarbij verzocht om te beslissen op het verzoek van het BM-CV om een oordeel op grond van ordinantie 3-20. De kerkenraad heeft daarbij zijn eerdere stellingen niet aangevuld. Vervolgens heeft het GCA zijn uitspraak van 24 november 2014 gedaan.

3. Gronden van het beroep

- 3.1. De predikant formuleert in het beroepschrift zeven beroepsgronden, die erop neerkomen dat het GCA (i) ten onrechte tot het oordeel is gekomen dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen, (ii) niet de vereiste zorgvuldigheid heeft betracht, (iii) heeft miskend dat losmaking haar grond niet mag vinden in de gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid van de predikant, (iv) heeft miskend dat de kerkenraad misbruik van bevoegdheid althans machtspositie heeft gemaakt, (v) heeft miskend dat de kerkenraad handelt in strijd met zijn eigen uitgangspunt van het zo min mogelijk schaden van de predikant, (vi) (subsidiar) had behoren af te wijken van de beleidslijn inzake doorbelasting wachtgeld en (vii) (subsidiar) een termijn ex ordinantie 3-20-2 heeft vastgesteld die niet lang genoeg is. Voorts heeft de predikant tijdens de hoorzitting gesteld dat het BM-CV geen betrokkene is in de zin van de kerkorde en dat het BM-CV daarom geen reactie had mogen indienen bij het generale college.

4. De beoordeling

- 4.1. Uit de stukken alsmede uit het verhandelde ter zitting is gebleken dat zulke spanningen zijn gerezen in de gemeente dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen. Het generale college neemt hierbij in aanmerking dat deze spanningen met ruim vier jaar inmiddels een lange voorgeschiedenis kennen. Anders dan het GCA, laat het generale college daarbij de periode voor het in rechtsoverweging 2.5 bedoelde gesprek in januari 2012 (de periode van 2010 tot in januari 2012) niet buiten beschouwing. Uit de stukken, in het bijzonder het tweede visitatieverslag, is aannemelijk geworden dat met dat gesprek de toen bestaande spanningen niet (voldoende) werden verholpen. Voorts is het generale college van oordeel dat reeds ten tijde van de eerste uitspraak van het GCA, van 31 juli 2014, zulke spanningen waren gerezen in de gemeente dat de predikant de gemeente toen al niet langer met stichting kon dienen.
- 4.2. Als eenmaal vastgesteld kan worden dat sprake is van dergelijke spanningen, kan dat zonder meer tot losmaking leiden op grond van ordinantie 3-20. Anders dan de predikant heeft aangevoerd, kan redelijkerwijs niet van de kerkenraad verwacht worden dat hij eerst trachtte de predikant op basis van detachering zijn werkzaamheden te laten voortzetten in een andere gemeente. Nog daargelaten dat de kerkenraad het niet in zijn macht heeft te bepalen dat een

predikant wordt beroepen in een andere gemeente, behoort het detacheren van een predikant niet tot de taak van een kerkenraad. De predikant kan evenmin gevolgd worden in zijn stelling dat ten onrechte niet door de kerkenraad beproefd is of de predikant beroepen kan worden in de andere wijkgemeente van de Protestantse gemeente te [...]. Dit klemt temeer in het onderhavige geval waarin de negatieve invloed van de spanningen op het leven en werken van de gemeente zich uitstrekte tot in de algemene kerkenraad.

- 4.3. De predikant stelt voorts dat in verband met het voornemen een predikant voor 60% van de werkzaamheden te beroepen sprake is van een vaststellingsovereenkomst op grond waarvan, zo begrijpt het generale college, de kerkenraad en het BM-CV gehouden zijn de predikant de resterende 40% van de werkzaamheden te laten verrichten. Wat er ook zij van de vraag of met een civielrechtelijke vaststellingsovereenkomst afgeweken kan worden van ordinantie 3-20, het generale college is van oordeel dat niet aannemelijk is geworden dat de kerkenraad en het BM-CV op enig moment met de predikant zijn overeengekomen dat het BM-CV niet om een oordeel op grond van ordinantie 3-20 zou vragen of dat de kerkenraad het BM-CV niet daarom zou verzoeken.
- 4.4. Ter onderbouwing van de beroepsgrond onder (ii), dat het GCA niet de vereiste zorgvuldigheid heeft betracht, stelt de predikant dat het GCA gebonden was aan zijn oordeel van 31 juli 2014 dat voorshands onvoldoende is komen vast te staan dat de rond het functioneren van de predikant in de gemeente opgetreden spanningen niet konden worden opgelost en dat het GCA om die reden in latere einduitspraak niet tot een ander oordeel mocht komen. Het generale college oordeelt dat de eerste uitspraak van het GCA voor wat betreft het oordeel over het bestaan van spanningen in de zin van ordinantie 3-20 naar zijn aard een tussenbeslissing betreft. Deze beslissing is een beslissing van voorlopige aard waaraan het GCA niet gebonden is en waartegen geen beroep ingesteld kan worden. Het voorlopige karakter komt onder andere tot uitdrukking in het gebruik van het woord "voorshands" door het GCA. Het stond het GCA om die reden vrij om in zijn einduitspraak te oordelen als hij heeft gedaan. Hieraan doet niet af dat het GCA onder zijn eerste uitspraak vermeldde dat daartegen beroep ingesteld kon worden.
- 4.5. De predikant kan wel gevolgd worden in zijn stelling dat de procedure bij het GCA onzorgvuldig was in zoverre dat het GCA de brieven aan het GCA van de kerkenraad en van het RCV en het BM-CV had dienen door te leiden naar de predikant en hem gelegenheid had dienen te bieden om daarop te reageren. In de procedure bij het generale college heeft de predikant echter alsnog op bedoelde brieven van het RCV en het BM-CV kunnen reageren, die als bijlagen opgenomen waren bij de reactie van het BM-CV. Het generale college is om die reden van oordeel dat de predikant geen voldoende belang (meer) heeft bij zijn op die stelling gebaseerde beroepsgrond. Ook stuit hierop af hetgeen de predikant verder heeft aangevoerd ten aanzien van de zorgvuldigheid van de door het GCA na 25 september 2014 gevolgde procedure.
- 4.6. De beroepsgrond onder (iv), dat het GCA heeft miskend dat de kerkenraad misbruik van bevoegdheid heeft gemaakt, baseert de predikant in de kern genomen op de stelling dat de kerkenraad de spanningen zijn aan te rekenen omdat de kerkenraad na de eerste uitspraak van het GCA, van 31 juli 2014, geen gebruik heeft gemaakt van de daarin door het GCA geboden gelegenheid om mediation te beproeven; de kerkenraad kon zo eenzijdig het 'ontslag' van de predikant bewerkstelligen door een niet-constructieve opstelling te kiezen, aldus de predikant. Die stelling is naar het oordeel van generale college feitelijk onjuist. Zoals blijkt uit rechtsoverweging 4.1 van deze uitspraak, bestonden de spanningen naar het oordeel van het generale college reeds ten tijde van die eerste uitspraak. Dat de kerkenraad vervolgens afzag van mediation bevestigt het bestaan van die spanningen maar is niet de oorzaak ervan.
- 4.7. De beroepsgrond onder (v), dat het GCA heeft miskend dat de kerkenraad handelt in strijd met zijn eigen uitgangspunt van het zo min mogelijk schaden van de predikant, berust in de kern genomen op de stelling van de predikant dat het handelen van de kerkenraad geleid heeft tot de losmaking van de predikant met alle voor de predikant, mede gelet op zijn leeftijd, 55 jaar, en gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid, schadelijke gevolgen van dien. Zoals blijkt uit hetgeen hiervoor in 4.6 is overwogen, is deze stelling onjuist voor zover zij betrekking heeft op het feit dat de kerkenraad niet heeft meegewerkt aan mediation. Voor het overige wijst het generale college erop dat volgens vaste jurisprudentie bij uitspraken over de toepassing van ordinantie 3-20 de schuldvraag - in het bijzonder of en in hoeverre de gemeente en haar organen dan wel de predikant een verwijt valt te maken van de gerezen spanningen - geen rol speelt.

- 4.8. Met betrekking tot de beroepsgrond onder (iii), dat het GCA heeft miskend dat losmaking haar grond niet mag vinden in de gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid van de predikant, overweegt het generale college als volgt. Het is niet de gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid van de predikant maar het zijn de in de gemeente gerezen spanningen die hebben geleid tot losmaking omdat die beletten dat de predikant de gemeente nog langer met stichting kan dienen. Dat zijn gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid aan het ontstaan van de spanningen heeft bijgedragen, laat onverlet dat voor zowel de predikant als de gemeente door die spanningen de situatie onhoudbaar is geworden. Het is niet gebleken dat, zoals de predikant betoogt, de gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid de werkelijke reden is voor het verzoek om een oordeel op grond van ordinantie 3-20.
- 4.9. Wat beroepsgrond (vi) betreft, die ziet op de doorbelasting van het wachtgeld (de bepaling door het GCA van het deel van de kosten van de wachtgeldregeling dat voor rekening van de gemeente komt), overweegt het generale college als volgt. Volgens artikel 11 lid 1 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak kan de predikant niet opkomen tegen de bepaling van het GCA met betrekking tot de doorbelasting van het wachtgeld. Het generale college zal het beroep in zoverre niet-ontvankelijk verklaren.
- 4.10. Wat beroepsgrond (vii) inzake de termijn als bedoeld in ordinantie 3-20-2 betreft, overweegt het generale college als volgt. Door het beroep van de predikant op het generale college vangt de termijn als bedoeld in ordinantie 3-20-2 op grond van artikel 11 lid 5 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak aan op de dag waarop het generale college einduitspraak heeft gegeven. Het generale college is op grond van artikel 11 lid 6 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak bevoegd om in de einduitspraak een nieuwe termijn te bepalen, waarbij rekening wordt gehouden met de duur van de behandeling van het beroep. De predikant heeft op basis van de duur dat hij verbonden is aan de gemeente verzocht een nieuwe termijn van twaalf maanden te bepalen. Daarbij heeft hij een beroep gedaan op een eerdere uitspraak van het generale college (CGBG 02/12). Het generale college maakt gebruik van zijn bevoegdheid om op grond van het genoemde artikel 11 lid 6 een nieuwe termijn te bepalen. Daardoor vangt de door het GCA bepaalde termijn van twaalf maanden aan op de dag waarop de hoorzitting is gehouden. Daarbij neemt het generale college in aanmerking enerzijds de duur van de verbintenis van de predikant met de gemeente (vanaf 1991), de verwachting dat de gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid van de predikant het voor hem bijzonder moeilijk zal maken om een beroep naar een andere gemeente te aanvaarden, het ongelukkige verloop van de procedure voor het GCA alsmede de financiële situatie van de gemeente en anderzijds de duur van de behandeling van het beroep en het verloop van de hoorzitting.
- 4.11. Met betrekking tot de stelling dat het BM-CV geen reactie had mogen indienen of verweer had mogen voeren, overweegt het generale college dat op grond van zijn bevoegdheid in het kader van ordinantie 3-20 een breed moderamen van de classicale vergadering geacht moet worden te zijn een betrokkene in de zin van artikel 1, sub c, van de generale regeling kerkelijke rechtspraak.
- 4.12. Hetgeen de predikant overigens tegen het oordeel van het GCA heeft aangevoerd, kan niet tot een ander oordeel leiden.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van ds. [X] niet-ontvankelijk voor zover het betrekking heeft op de bepaling door het GCA van het deel van de kosten van de wachtgeldregeling dat voor rekening van de gemeente komt;
- verklaart het beroep van ds. [X] voor het overige ongegrond;
- bevestigt de uitspraak van het GCA onder aanvulling van gronden;
- maakt gebruik van zijn bevoegdheid ingevolge artikel 11 lid 6 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak waardoor de termijn binnen welke de predikant de gelegenheid heeft zich door het aanvaarden van een beroep of door een verzoek om ontheffing van de werkzaamheden dan wel van het ambt naar het in de uitspraak waarvan beroep vervatte oordeel te voegen, afloopt op 17 juni 2016;
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 10 september 2015

door mr. Th. van Sloten (voorzitter), mr.ing. M. Mouthaan (plv. secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mw mr. E.G. Lagerwerf-Vergunst, mw mr. N. van Vulpen-Grootjans, ds. R.H. Knijff, ds. M. Bos, en J.B.W. van Vark RA.

R-35/14

Uitspraak   Ambtshalve vernietiging ex ordinantie 12-10-1**1. De procedure**

- 1.1 Op 4 december 2014 heeft het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) ontvangen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Noord-Brabant, Limburg en de Réunion Wallonne (hierna: het regionale college) gedaan op 24 november 2014 (hierna: de uitspraak).
- 1.2 In de uitspraak verklaart het regionale college ongegrond de bezwaren ingesteld door de heer [K.] en mevrouw [H.] tegen een besluit van de kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...] (hierna: de kerkenraad respectievelijk de gemeente).
- 1.3 Het moderamen van de generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het moderamen) heeft het generale college bij brief met bijlagen van 12 december 2014 verzocht om op grond van ordinantie 12-10-1 de uitspraak te vernietigen en de rechtsgevolgen van vernietiging te regelen zoals het generale college geboden acht.
- 1.4 Het generale college heeft kennis genomen van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.

2. De feiten

- 2.1 Gelet op de door het moderamen overgelegde stukken en het dossier van het regionale college, gaat het generale college uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van de uitspraak van belang zijn.
- 2.2 [X.] (hierna: [de heer X.]) is (voormalig) priester van het bisdom [...].
- 2.3 De voorganger van de gemeente (hierna: de voorganger) heeft te kennen gegeven zijn functie te willen neerleggen. Bij het zoeken naar een opvolger kwam in 2013 de heer [X.] in beeld.
- 2.4 In 2013 heeft de heer [X.] de kleine synode van de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: de kleine synode) verzocht om hem in te schrijven in het register voor kerkelijk werkers van de Protestantse Kerk in Nederland als bedoeld in ordinantie 3-12-4. De kleine synode heeft dit verzoek afgewezen.
- 2.5 De kerkenraad heeft de heer [X.] per 1 juni 2014 voor een periode van twee jaar (later gewijzigd in één jaar) benoemd tot assistent van de voorganger met als functietitel "assistent geestelijk verzorger" (hierna: het besluit).
- 2.6 De kerkenraad schrijft in zijn verweerschrift dat het assisteren van de voorganger de primaire taak van de heer [X.] zal zijn en dat de nadruk daarbij zal liggen op het pastoraat.

3. De beoordeling

- 3.1 Ingevolge ordinantie 12-10-1 kan het generale college in het belang van de eenheid in de behandeling van bezwaren en geschillen binnen zestig dagen na de dag waarop een regionaal college voor de behandeling van bezwaren en geschillen zijn uitspraak verzond, deze uitspraak teniet doen en ter zake - onder regeling zo nodig van de rechtsgevolgen van de vernietiging - de uitspraak doen zoals het geboden acht.
- 3.2 Het generale college kan ambtshalve toepassing geven aan ordinantie 12-10-1 en niet op verzoek. Het moderamen is om die reden niet-ontvankelijk in zijn verzoek daartoe.
- 3.3 Het generale college vindt aanleiding om ambtshalve een beslissing als bedoeld in ordinantie 12-10-1 te geven.
- 3.4 Het regionale college heeft in de uitspraak vastgesteld dat de heer [X.] door de kerkenraad is aangesteld op grond van ordinantie 3-14 als medewerker en niet op grond van ordinantie 3-12 als kerkelijk werker. Voorts heeft het regionale college in de uitspraak overwogen dat er geen kerkordelijke voorschriften zijn waaraan een assistent voorganger moet voldoen en dat de kerkorde ook geen functie "assistent geestelijk verzorger" kent. De assistentsfiguur is volgens het regionale college ongebruikelijk maar niet verboden zolang in die hoedanigheid geen handelingen worden verricht die zijn voorbehouden aan predikanten of ingeschreven kerkelijk werkers. De kerkenraad heeft volgens het regionale college verzekerd dat de heer [X.] niet zelfstandig zal preken en geen sacramenten zal bedienen. Voorts heeft de kerkenraad volgens het regionale college toegezegd dat preeklezen zal worden beperkt tot uitzonderingsgevallen.

- 3.5 Ordinantie 3-12-2 bepaalt dat een kerkelijk werker arbeid verricht in een gemeente ten behoeve van onder andere de pastorale arbeid waar de orde van de kerk dit aangeeft. Op grond van artikel 4, lid 3, van de generale regeling kerkelijk werkers wordt door of vanwege de kleine synode een onderzoek ingesteld naar (i) de motivatie en de geschiktheid om als kerkelijk werker werkzaam te zijn, (ii) de vertrouwdheid met het leven en het belijden van de kerk en (iii) de ontvangen opleiding. Bij een positieve uitslag van het onderzoek vindt inschrijving in het register plaats. Ordinantie 3-14-1 bepaalt dat ten behoeve van de arbeid anders dan bedoeld in ordinantie 3-12-2 in een gemeente medewerkers kunnen worden benoemd. Uit de verhouding tussen ordinantie 3-12-2 in verbinding met artikel 4, lid 3, van de generale regeling kerkelijk werkers enerzijds en ordinantie 3-14-1 anderzijds vloeit voort dat een medewerker op grond van ordinantie 3-14-1 niet kan worden benoemd voor arbeid als bedoeld in ordinantie 3-12-2. Dit blijkt niet alleen uit de tekst van deze ordinanties maar ook uit het Advies van het generale college voor de kerkorde bij de consideraties van de classicale vergaderingen betreffende de voorstellen tot kerkordewijziging, ordinantie 3-12 tot en met 14 (Generale Synode AZ 12-17 A, p. 11).
- 3.6 Hieruit volgt dat aan een medewerker op grond van ordinantie 3-14-1 geen pastorale arbeid mag worden toevertrouwd. Het regionale college heeft dit miskend. Immers, volgens de kerkenraad zal de heer [X.] als primaire taak de voorganger assisteren waarbij de nadruk zal liggen op het pastoraat. Daarom en vanwege de zwaarwegende belangen die ordinantie 3-12-2 in samenhang met artikel 4, lid 3, van de generale regeling kerkelijk werkers beoogt te beschermen, acht het generale college het in het belang van de eenheid in de behandeling van bezwaren en geschillen dat de uitspraak teniet wordt gedaan.
- 3.7 Vanwege voornoemde zwaarwegende belangen zal het generale college de rechtsgevolgen van de vernietiging regelen door het besluit te vernietigen.

4. Beslissing

Het generale college:

- verklaart het moderamen niet-ontvankelijk in zijn verzoek;
- vernietigt de uitspraak; en
- vernietigt het besluit.

Aldus gewezen op 29 januari 2015

door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), ds. M.A. Bos (toegevoegd lid), mr. ing. M. Mouthaan, mw. mr. J.C. Nouwt en ds. H.J.J. Radstake.